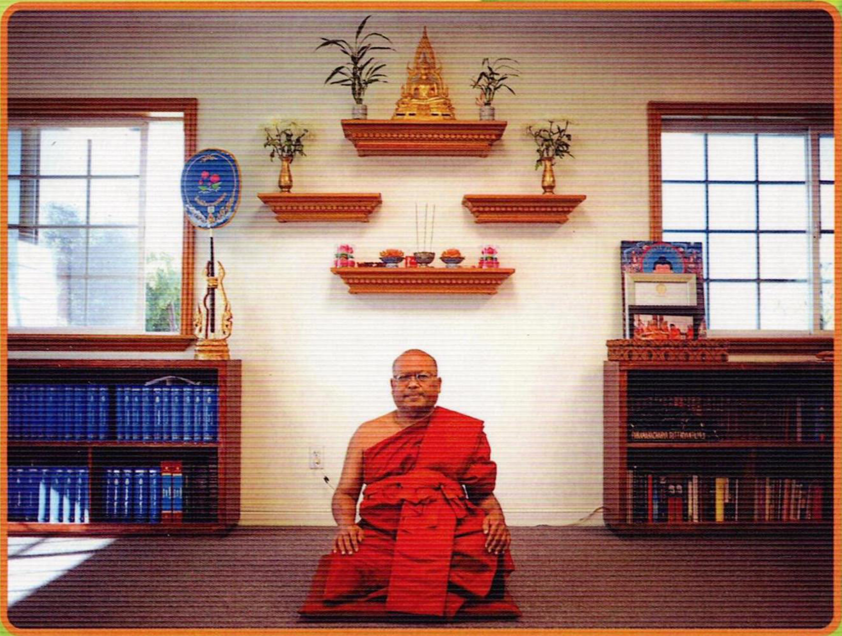
บันทึกไว้
ในวันที่อายุครบ 60 ปี

ดร.พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ (คงจินดา)

พระธรรมทูตพิเศษ สายประเทศสหรัฐอเมริกา
เจ้าอาวาสและประธานคณะกรรมการวัดพุทธปัญญา
เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย
อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธธรรม เมืองวิลโลบรูค รัฐอิลลินอยส์

บันทึกไว้
ในวันที่อายุครบ 60 ปี

บันทึกไว้ในวันที่อายุครบ 60 ปี

พิมพ์ครั้งที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

จำนวนพิมพ์ 2,550 เล่ม

ผู้เขียน ดร.พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ

เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย

อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธธรรม เมืองวิลโลบรูค รัฐอิลลินอยส์

พิมพ์ที่ หจก.ดาราวรรณการพิมพ์

362-364 ถ.ซุปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง

ต.ป่าตัน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ 0-5387-2876-7 โทรสาร 0-5387-2878

www.darawanprinting.com

E-mail :darawan_printing@yahoo.com

คำนำ

หนังสือเล่มน้อย ที่อยู่ในมือของท่านผู้อ่านนี้ เป็นการบันทึกความรู้สึกของพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่ง ในวันเวลาที่มีอายุครบ 60 ปี เป็นเพียงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เพื่อเก็บความทรงจำว่า วันที่เรามีอายุ 60 ปี มีความคิดอย่างไร อยู่ที่ไหน ทำอะไรบ้าง เมื่อวันเวลาผ่านไปจะได้กลับมาอ่านเอง หรือ คนอื่นๆ ที่ร่วมเส้นทางแห่งความชราด้วยกัน แม้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันจะได้มาอ่านเป็นการแลกเปลี่ยนกัน เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจไปอีกแบบหนึ่ง

แม้หลายท่านจะผ่านการอ่านเรื่องราวของบุคคลสำคัญในระดับโลกหรือระดับชาติกันมามากมาย ที่เขียนอะไรสัก 2-3 บรรทัดแล้วคนจะจดจำ หรือสำเนาไปเก็บไว้อ่าน หรือใช้เป็นแนวทางชีวิตบ่อยๆ แต่บันทึกนี้เป็นบันทึกของพระภิกษุธรรมดารูปหนึ่งที่เติบโตมาภายใต้ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ถึง 47 ปี อาจจะเป็นบันทึกที่แปลกและแตกต่างออกไปจากบันทึกอื่นๆ ที่ท่านเคยอ่านกันมา เพราะวันหนึ่งพระภิกษุที่แสนจะธรรมดารูปหนึ่ง ลุกขึ้นมาเขียนบันทึกแล้วแบ่งปันกันอ่านกับคนที่รู้จักกันหรือคนแปลกหน้า ถือว่าเป็นงานชิ้นเล็กๆ แปลกๆ ที่พระภิกษุธรรมดาเสนอสู่สายตามหาชน

เมื่ออาตมาอายุครบ 60 ปี ในปีนี้เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 มีการเฉลิมฉลองเล็กๆ น้อยๆ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 พร้อมๆ กับการฉลองปีใหม่ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่รู้จักกันและปรารถนาจะแสดงมุทิตาสักการะเดินทางมาเพียงครั้งเดียวได้ฉลอง 2 เรื่องพร้อมกัน เข้าทำนองมาวัดครั้งเดียวทำบุญได้ 2 บุญ คือ บุญปีใหม่และบุญวันเกิด

พิธีฉลองวันเกิดก็ทำง่ายๆ นิมนต์พระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษาด้วยกันปีนี้ อันประกอบด้วย พระโชเอ อมรญาโณ พระชาวเกาหลี ดร.พระมหานรินทร์ นรินฺโท พระมหาสุชาติ ธมฺมพโล พระจักรกฤษณ์ ธีรธมฺโม สวดมาติกา พร้อมด้วยบังสุกุลเป็นและบังสุกุลตายให้ เพื่อจะได้เป็นขณะสำคัญที่เตือนให้พิจารณาความจริงของชีวิตว่า เกิดขึ้นแล้ว ตั้งอยู่ชั่วขณะ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สุดท้ายจะถูกนำไปเผาไฟ สลายธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม คืนสู่ธรรมชาติ ทุกอย่างถูกนำไปทิ้งเหมือนท่อนไม้ท่อนฟืนไร้ความหมาย ไร้ตัวตน จากความจริงสู่ความจริงแท้ ที่ทุกคนไม่ว่าคนหนุ่ม คนสาว คนเฒ่า คนแก่ คนพาล บัณฑิต มั่งมี ยากจน ทุกคนต้องเดินไปพบกัน ณ จุดนัดพบนั้นอย่างเสมอภาค

เวลาที่พระภิกษุสงฆ์สวดมาติกาและชักบังสุกุลนั้น ไม่ต้องใช้สายโยงหรือภูษาโยง แต่ประการใด ใช้มือจับต่อๆ กันไป เป็นการสัมผัสชีวิตจริงๆ เป็นโอกาสดีที่เราจะได้ฟังพระภิกษุสงฆ์สวดมาติกาตรงหน้าพระภิกษุสงฆ์ตรงๆ เพราะหากเราไม่นิมนต์พระภิกษุสงฆ์สวดมาติกาและบังสุกุลตรงๆ เช่นนี้ เราจะไม่มีโอกาสได้อยู่ในบรรยากาศนี้ เพราะส่วนใหญ่พระภิกษุสงฆ์จะได้รับนิมนต์ไปสวดเฉพาะผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วเท่านั้น

เมื่อพระภิกษุสงฆ์สวดมาติกาบังสุกุลเสร็จแล้ว ตัวแทนของญาติโยมได้ถวายจตุปัจจัยไทยทานแก่พระภิกษุสงฆ์ที่ร่วมสวด ก่อนกรวดน้ำรับพร อาตมาได้กล่าวอนุโมทนาและอวยพรปีใหม่แก่พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานกันในปีใหม่นี้ ทุกคนรับพรปีใหม่แล้วจึงเชิญชวนว่า ท่านที่จะให้เกียรติร่วมรับประทานและดื่มฉลองงานวันเกิดของอาตมาในปีนี้ ขอให้รับประทานกล้วยท่านละ 1 ผล ดื่มนมท่านละ 1 แก้ว หรือมากกว่านั้นก็ได้ตามอัธยาศัย

คณะกรรมการวัดพุทธปัญญาได้จัด กล้วย นม ขนมกล้วย ขนมเค้กกล้วยไว้ในถาดทั้งหมด 61 ถาดพร้อมทั้งกล้วยอีกจำนวนมาก ให้อาตมาแจกจ่ายแก่ท่านที่มาร่วมงานอย่างทั่วถึง เมื่อรับประทานกันเสร็จแล้ว กล้วยยังมีเหลือก็แจกจ่ายกันนำไปรับประทานที่บ้าน เป็นสัญญาณบอกว่า ตั้งแต่ปีใหม่นี้เป็นต้นไป ธุรกิจการงานทุกอย่างจะดำเนินไปอย่างง่ายดายคล้ายรับประทานกล้วย นอกจากนี้ในงานเลี้ยงปีใหม่ยังมีกล้วยแขกแจกจ่ายให้รับประทานกันอย่างทั่วถึง

มีคำถามว่า ทำไมจึงจัดอาหารวันเกิดอย่างนี้ คำตอบก็คือ เป็นการจัดงานวันเกิดเพื่อระลึกถึงพระคุณแม่โดยตรง การดื่มนม คือ การระลึกถึงวันเกิดจริงๆ ว่า วันนั้นเรามิได้รับประทานอาหารอะไรเลยนอกจากดื่มนมจากคุณแม่เท่านั้น กล้วย ก็เป็นอาหารอีกชนิดหนึ่งที่คุณแม่บดผสมข้าวต้ม หรือข้าวเปียกๆ ให้เด็กทารกตามชนบทรับประทานกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะกล้วยน้ำว้า เพราะเป็นกล้วยที่หาได้โดยง่าย ไม่ต้องซื้อหา ทุกบ้านในท้องถิ่นชนบทจะปลูกกล้วยน้ำว้าไว้ใช้ประโยชน์สารพัดจากปลี ผลต้น กาบใบ ส่วนการสวดมาติกาบังสุกุลแทนการสวดมงคลสูตร เพราะบทสวดมาติกาบังสุกุลเป็นปรมัตถ์สภาวธรรมที่ควรพิจารณาเพื่อเข้าสู่สัจธรรมในทุกบท สำหรับมงคลสูตรได้สวดและร่วมกันแสดงธรรมตั้งแต่คืนวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่แล้ว

ภาคบ่ายมีการอภิปรายถ่ายทอดสดเรื่องชีวิตนี้มีคุณค่า โดยพระดร.พระมหานรินทร์ นรินฺโท พระมหาสุชาติ ธมฺมพโล พระจักรกฤษณ์ ธีรธมฺโม เริ่มอภิปรายในเวลาประมาณ 13.00-17.00 น. เจ้าของวันเกิดได้ฟังอย่างอิ่มหนำฉ่ำใจ เป็นการจัดงานวันเกิดที่อิ่มทั้งกายและอิ่มใจ เรียบง่ายได้คุณค่าทั้งกายและใจอย่างครบถ้วนทุกประการ ขอขอบคุณพระภิกษุสงฆ์ที่ได้กรุณาสวดและแสดงธรรมให้ในวาระสำคัญของชีวิตครั้งนี้ ขอบคุณท่านสาธุชนที่มาร่วมงานกันอย่างล้นหลาม แม้ทุก

คนไม่ได้ตั้งใจมาวันเกิดแต่พอรู้ว่า เป็นการจัดงานธรรมสมโภชวันเกิดอาตมาด้วยก็ช่วยกันอนุโมทนา

เช้าวันที่ 2 มกราคม 2562 ตื่นเช้าประมาณ ตี 4 เริ่มฟังธรรมที่ชอบฟัง มีทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จนถึงเวลาใกล้ 05.00 น. ได้ร่วมทำวัตรสวดมนต์เช้ากับทางคณะสงฆ์แล้วมาจัดรายการธรรมทานจากวัดพุทธปัญญาตามปกติที่เคยจัดทุกวันมีคนอวยพรวันเกิดเข้ามามากมาย ได้รับพรจากเฟซบุ๊คธรรมดาและเฟซบุ๊คไลฟ์มากมาย เป็นปีแรกที่คนอวยพรวันเกิดเข้ามาจากทั่วโลก นับเป็นวันเกิดที่พิเศษสุดในชีวิตจริงๆ

จัดรายการเสร็จแล้วได้ดื่มนม 1 แก้วใหญ่ๆ เมื่อตั้งใจงดอาหารตามแบบที่หลวงพ่อพุทธทาสเคยให้คติธรรมไว้ว่า วันเกิดของเรา เป็นวันที่แม่เจ็บปวดที่สุด เหนื่อยที่สุด เสี่ยงเป็นเสี่ยงตายที่สุด ต้องหิวโหยเพราะต้องให้กระบวนการคลอดที่แสนยากเย็นนั้นผ่านไปก่อน ลูกเองไม่ได้กินอะไรเลยนอกจากนมแม่ การงดอาหารมื้อหนึ่งเพื่อร่วมระลึกถึงความเจ็บปวดและหิวโหยของแมในวันที่ให้กำเนิดเรา แม้ความหิวของเราจะเทียบกับความเจ็บปวดของแม่มิได้เลยก็ตาม แต่เป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้วันเกิดมีความหมายมากกว่าวันปกติโดยทั่วไป เมื่อนึกถึงแม่อดอาหารก็โยงไปถึงพ่อที่กุลีกุจออำนวยความสะดวก หาอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นหาฟืนมาต้มน้ำร้อนเพื่อใช้ในกระบวนการคลอดของแม่ให้สมบูรณ์ตามที่หมอตำแยบัญชาการ ชีวิตจึงเป็นผลรวมแห่งความรักของพ่อและแม่นั้นเอง ความร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจ ของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูก คือ ปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้ลูกเติบโตอย่างมีคุณภาพ

ตอนเพลก็ดื่มนม 1 แก้ว แต่ปีนี้อาจจะอายุมากขึ้น พอดื่มนมแก้วที่ 2 ผ่านไปอาการท้องเสียก็มาเยือน 3-4 ครั้ง ปีนี้เลยดื่มนมได้เพียง 2 แก้ว ต้องดื่มน้ำ

ข้าวกล้องแทนเพราะอาการท้องเสียทำให้อ่อนเพลียกว่าปกติ แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยจิตใจที่สดชื่นเบิกบานด้วยการฟังธรรมและพิจารณาธรรม เข้ากับคำอวยพรยอดนิยมว่า สุขสันต์วันเกิดอย่างแท้จริง

เช้าวันที่ 3 มกราคม 2562 ต้องเดินทางไปตรวจสุขภาพประจำ 6 เดือน ผลเลือดออกมาพิจารณาโดย แพทย์ 2 คน พยาบาล 1 คน ลงความเห็นตรงกันว่าดีเยี่ยม ผลที่ดีเยี่ยมนี้ก็มาจากคลีนิคลอยฟ้าที่ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสิริมนต์ ริ้วตระกูล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางสาขาโรคต่อมไร้ท่อและเมแทบอลิซึม คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลและดร.นภาพร วิจารณ์ปรีชา พยาบาลวิชาชีพ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมด้วยลูกชายนายแพทย์ทั้ง 2 คน คือ นายแพทย์เวช วิจารณ์ปรีชา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางสาขาโรคหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และนายแพทย์กานต์ วิจารณ์ปรีชา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางสาขาระบบทางเดินอาหาร Mayo Clinic Jacksonville, Florida,USA ได้ช่วยกันให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตนของผู้ป่วยเบาหวานเป็นอย่างดี เมื่อตรวจเลือดประจำ 6 เดือนเสร็จแล้ว จึงกลับมาเริ่มต้นเขียนบันทึกดังที่ทุกท่านจะได้อ่านกันนี้เอง

เมื่อเขียนบันทึกจบลงแล้วได้นำเสนอแก่ญาติโยมชาววัดพุทธปัญญาภาคบ่าย และลงหนังสือพิมพ์ประจำถิ่นในสหรัฐอเมริกา 2 ฉบับคือ หนังสือสยามทาวน์ยูเอสเอและเมืองไทยนิวส์ยูเอสเอ พร้อมกับส่งไปลงหนัสือ เทคโนโลยีชาวบ้านในเครือหนังสือพิมพ์มติชน จึงมีความดำริว่า ควรจะได้พิมพ์ขึ้นมาเป็นที่ระลึกไว้แจกญาติโยมที่รู้จักกันที่มาเยี่ยมวัดพุทธปัญญา ได้นำความนี้ไปปรึกษาดร.นภาพร วิจารณ์ปรีชา ที่ปรึกษาด้านสุขภาพและช่วยเผยแพร่งานเขียนบทความธรรมะในเฟสบุ๊คและไลน์เสมอมา ทำให้งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาขยายกว้างขวางยิ่งขึ้น

เมื่อได้ปรึกษาหารือกันแล้วจึงตกลงว่าจะพิมพ์บันทึกนี้ โดยดร.นภาพร วิจารณ์ปรีชา ซึ่งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ รับอาสาตรวจทาน วางอาร์ทเวิร์ค ติดต่อประสานงานกับโรงพิมพ์จัดส่งไปตามจุดต่างๆ เพื่อแจกจ่ายเป็นธรรมทานจนเรียบร้อยทุกประการ พูดตามสำนวนไทยสมัยใหม่ก็จะได้ข้อความว่า ดร.นภาพร วิจารณ์ปรีชา ช่วยดำเนินการในการพิมพ์หนังสือครั้งนี้ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำครบถ้วนทุกกระบวนการ ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ คณะสงฆ์ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหาร พุทธศาสนิกชนชาววัดพุทธปัญญาและชุมชนคนรักธรรม ชาวกริฟฟิธพาร์ค ที่ได้ร่วมชีวิตการศึกษา การปฏิบัติ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับอาตมาและวัดพุทธปัญญามาอย่างเข้มแข็ง ด้วยความเมตตากรุณาและเสียสละอย่างยิ่งมาอย่างยาวนาน มิตรภาพอันอบอุ่นและมั่นคงของท่านทั้งหลายเหล่านี้ประทับอยู่ในความทรงจำของอาตมาจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ชาววัดพุทธปัญญาหลายท่านที่มาร่วมบริจาคซื้อที่ดินขยายวัดพุทธปัญญาได้กล่าวว่า ที่ดินผืนใหม่ที่ขยายวัด ถือว่า พุทธศาสนิกชนร่วมกันซื้อถวายเป็นที่ระลึกในวาระพิเศษที่ท่านอาจารย์อายุ 60 ปีก็แล้วกัน อาตมาได้บอกญาติโยมเหล่านั้นว่า ขอบคุณอย่างยิ่งที่ญาติโยมเสียสละกำลังกาย กำลังใจและกำลังทรัพย์เพื่อถวายเกียรติแก่อาตมาอย่างยิ่งใหญ่ขนาดนั้น ขอรับกุศลเจตนาของท่านสาธุชนทั้งหลายด้วยความประทับใจและซาบซึ้งยิ่งนัก แต่ความปรารถนาที่แท้จริงของอาตมาที่ได้นำญาติโยมซื้อที่ดินเพื่อขยายวัดคราวนี้ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ รู้ รัก สามัคคีของท่านพุทธศาสนิกชนผู้มีน้ำใจเสียสละ

ของทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้หมดสิ้นก็แล้วกัน ทุกครั้งที่มีผู้มาใช้ผืนแผ่นดินนี้เจริญศีล สมาธิ และปัญญาของท่านสาธุชนคนดีทั้งหลายจงได้รับบุญกุศล ส่งผลประจักษ์แจ้งในพุทธปัญญาสู่ความรู้ตื่นเบิกบานในพุทธธรรมเป็นประจำด้วยเถิด

หวังว่า หนังสือน้อยเล่มนี้ จะเป็นดังเครื่องสักการะมอบแด่ท่านสาธุชนคนใจบุญและมีบุญคุณต่อกันทั้งหลาย ท่านจะได้ทราบว่า พระภิกษุเมื่ออายุย่างเข้าวัยชรามีความคิดอย่างไร เจตนาสำคัญของอาตมาเพื่อจะแจ้งให้ทุกคนทราบว่า อาตมาซาบซึ้งความเมตตากรุณาที่ทุกท่านมอบให้อาตมาในทุกช่วงเวลาของชีวิตที่ส่งต่อกันมาจนถึงวันนี้ หากเปรียบชีวิตเช่นการเดินทาง ตั้งแต่เริ่มเดินทางหลักที่ 1 ถึง 60 ล้วนได้รับความอุ้มชูเอื้อเฟื้อเกื้อกูลเสียสละจากกัลยาณมิตรนับไม่ถ้วน หนังสือเล่มน้อยเล่มนี้จะชื่ออย่างอื่นไม่ได้นอกจากชื่อว่า ชีวิตนี้มีแต่ขอบคุณ

ขออวยพรให้ท่านผู้อ่านทุกท่านจงประสบความสุขกายสุขใจเจริญด้วยพรชัย 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานที่เป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรมในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อเทอญ

10 มกราคม 2562

ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
เจ้าอาวาสและประธานคณะกรรมการอำนวยการวัดพุทธปัญญา
1157 Indian Hill Blvd. Pomona, CA. 91767
Tel. : 9096291771
Facebook : Wat Buddhapanya
E-mail : chanya001@yahoo.com

สารบัญ

ชีวิตนี้มีแต่ขอบคุณ
บันทึกไว้ในวันที่อายุครบ 60 ปี

ตอนที่ 1

แม้ใครๆ มักจะพูดว่า วันเกิดหรือวันไหนๆ ก็คล้ายๆ กันไม่มีอะไรแตกต่างกัน แต่สำหรับอาตมาวันเกิดแต่ละปีมีความหมายเสมอ โดยเฉพาะวันเกิดในปีที่อายุครบ 60 ปี ย่อมมีความหมายมากกว่าวันเกิดในปีที่ผ่านมา เพราะหากถือตามคติไทยหรือชาวเอเซียของเรา คนมีอายุ 60 ปี ย่างเข้าเขตวัยชราอย่างเต็มตัว จะเห็นได้จากคนที่รับราชการตั้งแต่ยังหนุ่มสาวก็จะเกษียณกันในปีที่มีอายุครบ 60 ปีนี้เอง วันเกิดที่อายุครบ 60 ปีจึงมีความหมายเป็นพิเศษว่าชีวิตเปลี่ยนแปลงไปมากจริงๆ ไม่ว่า กายภาพ หรือความคิดเห็นมุมมองชีวิตและโลกเปลี่ยนไปเช่นกัน

วันนี้วันที่ 2 มกราคม 2562 ตื่นนอนมาตั้งแต่ตี 4 กว่าๆ เปิดธรรมะเรื่องอริยสัจ 4 ฟังเพื่อเตือนใจว่า ชีวิตนี้ เกิดมาพร้อมกับความทุกข์ ความเกิด ความแก่ ความเจ็บและความตาย ล้วนเป็นหุ้นส่วนชีวิตที่ติดมาตามธรรมชาติ เมื่อสิ่งหนึ่งปรากฏ สิ่งหนึ่งอาจจะซ่อนเร้นอยู่จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร เช่น ความแก่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ความแก่จะปกปิดระยะหนึ่งในช่วงต้นๆ จากนั้นค่อยๆ เผยตัวออกมาอย่างช้าๆ จนชัดเจนขึ้นทุกขณะๆ ก่อนที่ความเจ็บและความตายจะปรากฏตัวออกมาสมทบกันในภายหลัง

อริยสัจ 4 ได้บอกความจริงแท้ของชีวิตไว้ครบถ้วนว่า ชีวิตวนเวียนอยู่อย่างนี้ตามคำที่ชาวบ้านทั่วไปพูดกันว่า สุขบ้าง ทุกข์บ้างนั่นแหละปรากฏการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตจะมากมายปานใด แต่สรุปแล้ว **ความทุกข์ แปลว่า ทนยาก และความสุข แปลว่า ทนง่าย** สุดท้ายทั้งสุข และทุกข์ ล้วนต้องทนพอๆ กัน ส่วนจะทนมาก หรือ ทนน้อย ก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่อริยสัจ 4 นี้เป็นธรรมชาติแท้ๆ จริงๆ เพราะบุคคลใดๆ ไม่จำกัด เชื้อชาติ ชนชั้น ศาสนา วัฒนธรรมความเชื่อใดๆ ล้วนเป็นไปอย่างนี้ คือ สุขบ้าง ทุกข์บ้างสลับกันไป

เมื่อถึงเวลาใกล้ตี 5 จึงลงทำวัตรเช้าร่วมกับคณะสงฆ์ นั่งสมาธิจนถึง 6 โมงเช้าแล้วเตรียมตัวจัดรายการธรรมทานจากวัดพุทธปัญญาตั้งแต่เวลา 6.30-7.00 น. **หัวข้อเรื่องที่พูดในวันนี้ คือ เรื่องขอบคุณ** คิดขึ้นมาได้ขณะนั่งสมาธิ โดยเรียบเรียงถ้อยคำได้ความว่า

ขอบคุณพ่อแม่ ผู้ให้ชีวิต
ขอบคุณกัลยาณมิตร ผู้อุปถัมภ์
ขอบคุณ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทรงชี้นำ
ให้พบธรรมนำทางห่างทุกข์ภัย

ได้ข้อคิดว่า ชีวิตทุกชีวิตในโลกนี้ล้วนผ่านการรับจากการให้ของคนอื่นมามากมาย ดูเหมือนว่า **การให้ คือ พลังสำคัญที่ขับเคลื่อนโลกให้เป็นไปอย่างสันติสุข** ณ ที่ใด ยุคใด สมัยใด การให้มีมาก ณ ที่นั้น ยุคนั้น สมัยนั้น ความสุขของมนุษย์จะมีอย่างสูงส่ง ในทางตรงกันข้าม หากยุคใด สมัยใด มนุษย์คิดแต่เรื่องการเอามาก โดยเฉพาะการเอาเปรียบ เกิดขึ้น ณ ที่ใด ณ ที่นั้น สมัยนั้น สันติสุขจะลดน้อยถึงน้อยลง หรือ ถ้าคิดเอาเปรียบกันมาก เอาแต่ได้เพื่อตน หรือ ฝ่ายตน มนุษย์จะทะเลาะเบาะแว้งขัดแย้งกัน ถึงรบราฆ่าฟันเกิดสงครามระหว่างบุคคล ระหว่างหมู่บ้าน ชุมชน ระหว่างเผ่าพันธุ์ ระหว่างชาติแล้วลามไปยังสงครามโลก เพราะอำนาจแห่ง การเอาเปรียบและเห็นแก่ตัวทั้งสิ้น

แต่เมื่อใด ณ ที่ใด สมัยใด การเอาเปรียบและความเห็นแก่ตัวลดลงปริมาณการให้เพิ่มขึ้น สันติสุขก็มาเยือนทันทีตามปริมาณของการเอาเปรียบและเห็นแก่ตัวที่ลดลงจนหายไป เบื้องหลังการให้ ไม่ว่าจะให้วัตถุสิ่งของ ให้วิทยาการให้คำแนะนำ ให้แสงสว่าง ให้โอกาสและให้อภัย ล้วนมาจากความเมตตากรุณาและความเอื้อเฟื้อ เครื่องประดับใจอันสวยงามนี้ จะเปลี่ยนความร้อนเป็นความเย็นเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส และเปลี่ยนการรบราฆ่าฟันเป็นสันติภาพ **ธรรมะเปลี่ยนชีวิตมนุษย์ มนุษย์เปลี่ยนโฉมหน้าของสังคม การเมือง และโลกได้** เพียงแต่จะเดินตามการให้หรือการเอา ความเห็นแก่ตัวหรือเห็นแก่ส่วนรวม ความชังหรือความรัก มนุษย์ย่อมนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ตนเองและสังคมได้เสมอ

หากอาตมาจะมองภาพชีวิตที่ผ่านมา 60 ปี ในฐานะที่เป็นพระภิกษุซึ่งรูปแบบชีวิตของพระภิกษุ ต้องอาศัยปัจจัย 4 คือ จีวร อาหารบิณฑบาตเสนาสนะ ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคมาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์บวชเป็นสามเณร เมื่อ อายุ 13 ขวบจนกระทั่งบัดนี้มีอายุครบ 60 ปีแล้ว ย่อมผ่านการรับ

จากการให้ของเพื่อนมนุษย์มานับไม่ถ้วน หากมองแบบย่อๆ ก็จะได้รับการให้มาจากพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ เป็นผู้ให้ชีวิต เมื่อให้ชีวิตมาแล้ว ให้ปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การดูแลรักษายามป่วยไข้ อย่างพอเพียงจนชีวิตอยู่รอดปลอดภัย ให้การเลี้ยงดู ด้วยการดูแลอย่างใกล้ชิดให้ชีวิตเติบโตอย่างมีสุขภาพดี แข็งแรงไม่อ่อนแอ ไม่ป่วยไม่ไข้ง่ายๆ แม่สร้างภูมิคุ้มกันจากโรคภัย สร้างความอบอุ่น และสร้างความมั่นใจให้ลูกทั้งในระยะสั้นและระยะยาวด้วยการให้ดื่มนมจนลูกแข็งแรง

การที่แม่วางลูกไว้บนตักแม่ กอดลูกแนบไว้กับอก ให้ดื่มนม คือการถ่ายทอดความรักจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ผ่านน้ำนมที่กลั่นมาจากใจอ้อมกอดอันอบอุ่นแข็งแกร่งแสดงถึงการปกป้องลูกให้เติบโตอย่างปลอดภัย การที่ลูกได้มีโอกาสดื่มนมแม่อย่างพอเพียงในระยะเวลาหนึ่ง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทั้งกายและใจในการดำรงชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นี่คือ การให้ที่มอบให้ด้วยความตั้งใจ ความเอาใจใส่ จากใจสู่ใจอย่างแท้จริง การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิตเริ่มขึ้นตั้งแต่น้ำนมหยดแรกที่หยดลงสู่ปากทารกน้อยที่ไขว่คว้าหาความรัก น้ำนมคือ สื่อความรักจากแม่บอกแก่ลูกว่า ความรักที่ลูกไขว่คว้าโหยหามาถึงลูกแล้ว กลืนความรักลงไปให้อิ่มหนำเถอะลูก

เวลาแม่ให้นมแก่ลูก แม่จะมีความสุข หยอกเย้าลูกไปด้วย แม่บางคนร้องเพลงกล่อมให้ลูกหลับไปในอ้อมแขน เมื่อคลายแขนออกจากการดื่มนม ลูกหลับอย่างมีความสุข อิ่ม อบอุ่น และผ่อนคลาย

เมื่อการให้น้ำนมอันเป็นปฐมบทแห่งการให้ จากนั้นการให้สิ่งต่างๆ ก็ทยอยมาอย่างไม่ขาดสาย เสื้อผ้าที่ให้ความอบอุ่นต้องเตรียมการอย่างดี ในครอบครัวที่ยากจน แม่จะนำเอาผ้าถุงที่เก่าที่สุดมาตัดเย็บ ซักให้สะอาดรองรับและห่มให้ลูก

ได้อบอุ่น ในครอบครัวที่ร่ำรวยพอมีพอใช้ ก็จะมีผ้าอ้อมผ้าอุ่นเสื้อกางเกงตัวน้อยไว้คอยรับลูกน้อยแขกแปลกหน้าที่มาเยือนครอบครัวอย่างพร้อมมูล

กาลเวลาผ่านไป ความรักที่พ่อแม่ปลูกไว้ตั้งแต่ทราบว่า ลูกเริ่มเข้าสู่ครรภ์ค่อยๆ เติบโตขึ้นตามกาลเวลาที่ผ่านไป ความรักอันวิเศษนี้ไม่เคยจางคลายตามกาลเวลาแต่จะเหนียวแน่นมากมายเมื่อเวลาผ่านไป

รักของใครจะแน่วแน่เท่าแม่รัก
ผูกโซ่รักคล้องใจไม่หลุดหาย
กาลเวลาผ่านไปรักไม่คลาย
รักไม่หน่าย รักคงมั่น จนวันตาย

การให้ความรัก คือ การให้ที่ยิ่งใหญ่ เป็นแหล่งกำเนิดแห่งการดูแลทั้งปวงทั้งหลายที่พ่อแม่มีให้ลูก เสื้อที่ลูกสวมใส่แม้จะมีองค์ประกอบในการผลิตมากมายแต่ทุกเส้นด้าย ล้วนผสมผสานถักทอด้วยใยรัก อาหารทุกคำที่ลูกรับจากการป้อนของแม่ ผสมผงแห่งความรักไว้ทุกเมล็ดข้าว ทุกคำแห่งอาหารที่ลูกรับประทานด้วยความสบาย บ้านที่ลูกได้อยู่อาศัยโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง การซื้อหรือการเช่า ก็ล้วน มุง ปูลาด กั้นด้วยกำแพงแห่งความรักที่พร้อมจะปกปักรักษาให้ลูกอาศัยอย่างอบอุ่นและปลอดภัย

ยามป่วยไข้พ่อแม่พร้อมจะให้การรักษาเยียวยาอย่างใกล้ชิด ยิ่งกว่าพยาบาลผู้เชี่ยวชาญ ที่พร้อมจะพยาบาลลูกเสมอ ยามพ่อแม่อาบน้ำ ดูแล ทำความสะอาดร่างกายให้ลูกน้อยวันแล้ววันเล่า ล้วนใส่ใจในทุกขั้นตอน แม่เป็นดุจเทพเจ้าผู้มีตาทิพย์ มองดูของสกปรกที่ไหลออกมาจากร่างกายของลูก คล้ายดอกไม้ที่หยิบ

ฉวยจับต้องได้ด้วยความเต็มใจ ไม่เคยหน่ายหนี ดมกลิ่นที่ติดมากับสิ่งปฏิกูลได้ดั่งกลิ่นดอกไม้ แม่ทำได้เป็นเดือนเป็นปีไม่เคยหน่าย ปัสสาวะที่ไหลออกมาจากร่างกายโดยไม่จำกัดกาลเวลา ก็พร้อมจะเช็ดล้างให้ได้ตลอดเวลา กว่าท่านจะเลี้ยงจนเติบใหญ่ได้ผ่านการให้นับกันไม่หวาดไม่ไหว ไม่หมด ไม่สิ้น การให้แค่ปฐมบทก็นับไม่หมดไม่สิ้นแล้ว ดั่งบทกวีที่ว่า

จะเอาโลกมาทำปากกา
จะเอานภามาแทนกระดาษ
เอาน้ำหมึกในมหาสมุทรวาด
ประกาศพระคุณไม่พอ
พระคุณของพ่อ พระคุณของแม่

เมื่อเติบใหญ่พ่อแม่ก็ต้องให้การศึกษาสารพัดวิชาทั้งวิชาการเอาชีวิตรอดตามสัญชาตญาณและวิชาชีพที่พ่อแม่จะต้องจ่ายเงินทองในการแสวงหาความรู้จากสถาบันการศึกษา พ่อแม่หลายคนยอมอดทน อดออม อดอยาก เก็บหอมรอมริบเพื่อนำเงินไปจ่ายเพื่อการศึกษาของลูก นี่ คือการให้ที่ยิ่งใหญ่ ให้อนาคตที่สดใส สร้างหลักประกันชีวิตให้ลูกมีอาชีพที่มั่นคงเพื่อเลี้ยงชีพอย่างมีความสุขไปตลอดชีวิต

เมื่อลูกต้องจากพ่อแม่ไปไกล ท่านก็ให้ความห่วงใย สมัยโบราณพ่อแม่ที่ห่วงลูกต้องเดินทางข้ามจังหวัด หรือข้ามประเทศไปเยี่ยมลูกที่จากบ้านไปศึกษาเล่าเรียน ความรักของพ่อแม่ไม่มีกำแพงขวางกั้นจริงๆ ปัจจุบันนี้อาจจะใช้เทคโนโลยีลดความห่วงใยด้วยการโทรศัพท์ไปหากันได้ง่าย แต่พอถึงวันสำคัญเช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ หรือเทศกาลสำคัญ ลูกได้มาอยู่ใกล้ๆ จะวิเศษที่สุดได้รับประทานอาหารร่วมกัน ทำบุญร่วมกัน ได้คุยถึงอดีตของพ่อแม่แลกเปลี่ยน

กับการพูดคุยถึงอนาคตของลูก บรรยากาศเช่นนี้ ถือเป็นรางวัลใหญ่ของพ่อแม่ที่ลูกมอบให้ด้วยความใกล้ชิดและชื่นใจ

คงจะเล่าถึงท่านผู้ให้ที่จะตอบแทนบุญคุณกันไม่หมดไม่สิ้นแค่นี้ก่อน เรื่องราวสั้นๆ เพียงแค่นี้ ถ้าจะถือตามมารยาทแห่งความอ่อนโยนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาว่า ใครให้อะไร หรือ มีคุณูปการอะไรมากหรือน้อยก็ต้องขอบคุณ กว่าลูกจะโตอายุเพียงสิบสามขวบ จะขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ หนึ่งหมื่นครั้งก็ยังไม่พอ ไม่ต้องกล่าวถึงคุณูปการที่ท่านให้ตั้งแต่เกิดถึงหนุ่มสาวเฒ่าแก่ว่า จะมีพระคุณที่จะขอบคุณกันอย่างหาที่สุดมิได้เพียงใด เพราะท่านเป็นทั้งผู้ให้ชีวิต ให้ลมหายใจ ให้การเลี้ยงดู ให้ทุนทรัพย์ ให้การศึกษา ให้กำลังใจ ให้ทุกอย่างที่จะหามาให้ได้ จนกลายเป็นทศนิยมไม่รู้จบ

พุรหฺมาติ มาตาปิตโร
มารดาบิดา
เป็นพระพรหมของลูก

ตอนที่ 2

ขอบคุณกัลยาณมิตร ผู้ให้ความอุปถัมภ์ เมื่ออาตมาออกจากอ้อมอกพ่อแม่เข้าสู่อ้อมแขนของครู ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรที่มีอุปการะต่อการเปิดดวงตาปัญญา เพื่อเรียนรู้โลกทั้งภายในและภายนอก กว้างขวางขึ้นกว่าที่พ่อแม่ได้ให้ความรู้มาในฐานะครูคนแรก อาตมามีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียนเพียงระยะสั้นๆ แต่ผ่านความช่วยเหลือเคี่ยวเข็ญเจียระไน ขัดเกลามากมาย เริ่มเข้าโรงเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนบ้านเขาแงน ต.วังตะกอ อ.หลังสวน จ.ชุมพร ที่นั่นมีครู 2 คนบ้าง 3 คนบ้าง คือ มีครูประจำการ 2 คนมีครูอัตราจ้างอีก 1 คน

นักเรียนต้องท่องชื่อคุณครูทุกวัน เริ่มต้นด้วย คุณครูปรีชา พรหมจรรย์ คุณครูประชุม นาควัจนะ คุณครูไพโรจน์ โสมสุวรรณ และคุณครูคนใหม่ที่เข้ามาประจำการตอนที่เรียนชั้นประถมปีที่ 4 คือ คุณครูมีจิต จำนามสกุลไม่ได้เพราะเป็นครูใหม่ ในจำนวนคุณครู 4 คนนี้ที่เอ่ยนาม เมื่อ คุณครูมีจิต และคุณครูปรีชาถึงแก่กรรม อาตมาได้มีโอกาสไปแสดงธรรมในงานบำเพ็ญกุศลศพของท่านทั้ง2 นับเป็นบุญและเป็นเกียรติที่ได้ตอบแทนพระคุณคุณครูที่พร่ำสอนจนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น

อาตมาเดินเข้าสู่โรงเรียนบ้านเขาแงนวันเดือนอะไรจำไม่ได้แล้วแต่จำพ.ศ.ได้ว่า พ.ศ. 2508 เนื่องจากพ่อแม่จำวันเดือนปีเกิดกันคลาดเคลื่อนอย่างไรก็ไม่ทราบได้ ตอนที่ไปเรียนชั้น ป.1-4 นั้นทุกครั้งที่เขียนวันเดือนปีเกิดก็เขียนว่าเกิดวันที่ 1 มกราคม 2501 แต่พอจบชั้น ป.4 ต้องไปเรียนต่อที่โรงเรียนวัดประสาทนิกร อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พ่อไปคัดสำเนาทะเบียนบ้านและไปพบในสูติบัตรเขียนว่า เกิดวันที่ 2 มกราคม 2502 กลายเป็นเด็กที่เรียนเร็วกว่าปกติ 1 ปี

เมื่อจบชั้นประถมปีที่ 4 แล้วต้องถีบจักรยานจากบ้านที่ช่องเขาแงนไปเรียนหนังสือชั้นป.5-7 ที่โรงเรียนวัดประสาทนิกร โดยการเดินทางไปกลับประมาณ 10 กิโลเมตรทุกวัน รถจักรยานที่ถีบไปโรงเรียนเป็นจักรยานผู้ชายคันเก่าไม่มียี่ห้อ เมื่อหยุดเรียนวันเสาร์อาทิตย์จะต้องซ่อมแซม ทำความสะอาดโดยการถอดโซ่ออกมาล้างด้วยน้ำมันก๊าซ ใส่จารบีเข้าไปตรงฟันเฟืองเพื่อให้โซ่เคลื่อนตัวอย่างสะดวก เวลาถีบรถจะเบาขึ้นเพราะโซ่หมุนได้อย่างราบรื่นลื่นไหล

ก่อนไปโรงเรียนต้องตื่นขึ้นมาหุงข้าวรับประทานก่อนและคดข้าวห่อใบตองไปรับประทานที่โรงเรียน อาหารหลักคือไข่เป็ดทอด ไข่เป็ดต้ม เพราะเลี้ยงเป็ดไว้ 20 ตัวเก็บไข่ได้เพียงพอต่อการปรุงอาหารรับประทานในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่ายได้เป็นอย่างดี ที่เหลือจากบริโภคในครัวเรือนและเป็นกับข้าวไปโรงเรียนแล้วนำไปจำหน่ายฟองละ 50 สตางค์เป็นค่าขนมบ้าง เช่น จะกินซาลาเปาอาทิตย์ละครั้งโดยการเก็บเงินไว้วันละสลึง ซาลาเปาลูกละ 5 สลึง 5วันจะมีเงินพอเพียงต่อการซื้อซาลาเปา 1 ลูก ถ้าวันไหนหิวจัด เวลากลับบ้านจะกินก๋วยเตี๋ยวผัดราคาย่อมเยา ห่อละ 25 สตางค์ หรือ ห่อใหญ่ 50 สตางค์ วันเสาร์-อาทิตย์ถ้าเก็บเงินได้ 2 บาทต้องฉลองด้วยก๋วยเตี๋ยวต้มยำชามละ 6 สลึงน้ำแข็งใส่น้ำชาอีกแก้วละ 50 สตางค์

เดินทางแบบนี้อยู่เป็นเวลา 3 ปี คุณครูที่จำชื่อได้ที่นับว่าเป็นกัลยาณมิตรที่ชี้ทิศชี้ทางชีวิตให้จริงๆ คือ คุณครูสุดใจ โสมขันเงิน เป็นคุณครูใหญ่ คุณครูรอย พิมพ์ใจ เป็นคุณครูประจำชั้นป.5 คุณครูประสิทธิ์ เป็นคุณครูประจำชั้นป.6 คุณครูชวน เป็นครูประจำชั้นป. 7 คุณครูประจำชั้นก็จะสอนแทบจะทุกวิชา หากวันไหนหรือชั่วโมงไหนขาด ก็เรียนกับครูใหญ่ ท่านสอนสนุกสนาน

คราวหนึ่งเพื่อนๆ ชวนกันตั้งวงดนตรี ชื่อ เดอะแบล็คด๊อก ตั้งกลุ่มร้องเพลงกันสนุกสนานตอนพักเที่ยง จนกระทั่งอยู่มาวันหนึ่งคุณครูใหญ่ให้ไปเล่นงานเปิดอาคารเรียนโรงเรียนวัดหาดสำราญ คุณครูใหญ่มอบให้เป็นโฆษก และหัวหน้าวงดนตรี ก่อนจะไปเล่นดนตรี คุณครูใหญ่เรียกไปซ้อมใหญ่ในห้องก่อนไปทำการแสดงจริง ว่าจะปล่อยตัวนักร้องออกมาอย่างไร พอแสดงจบคุณครูเดินมาจับบ่าแล้วบอกว่า จรรยา เธอน่าจะเอาดีทางการพูดได้ในอนาคต ยังจำคำให้พรของท่านได้ แม้ตลอดชีวิตการทำงานของอาตมา มิได้เป็นนักพูดระดับแนวหน้าของเมืองไทย แต่งานส่วนใหญ่ที่ทำเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ล้วนเป็นงานด้านการพูดแทบทั้งสิ้น การเล่นดนตรีของพวกเราก็ประสบความสำเร็จด้วยดี ได้ทั้งเสียงปรบมือและพวงมาลัยผูกธนบัตรใบละ 5 บาท และ 10 บาทติดมาด้วย นำความภูมิใจมาสู่โรงเรียนก่อนจะจบชั้นประถมปีที่ 7 แล้วอำลาโรงเรียนไปเป็นการอำลาโรงเรียนด้วยความรู้สึกประทับใจยิ่งนัก

ชีวิต 3 ปีที่เรียนที่โรงเรียนวัดประสาทนิกร ได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่นับว่าเป็นรากฐานแห่งการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากมายหากมีโอกาสจะเขียนเล่าให้ฟังอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ขอยุติการบันทึกย่อๆ ไว้เพียงแค่นี้ก่อนพอเป็นข้อมูลสนับสนุนข้อคิดที่ว่า ชีวิตต้องผ่านกัลยาณมิตรอุปถัมภ์ค้ำจุนมาตลอดทาง จะขอบคุณกัลยาณมิตรผู้ชี้ทิศชี้ทางชีวิตสักเท่าไรก็ไม่หมดไม่สิ้น

ปุพพาจริยาติ วุจฺจเร
มารดาบิดา เป็นครูคนแรกของลูก

ตอนที่ 3

เยาว์วัยที่แสนสนุกสนานยุติลงแค่นี้จากนั้นก็เข้าสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์หลังจากที่ออกจากโรงเรียนชั้นประถมปีที่ 7 ได้ไม่นาน แม้ว่าจะสอบเข้ามัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนสวนศรีวิทยา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรได้แล้ว แต่หัวใจที่ใฝ่การบวชร่ำร้องโหยหาจนต้องหนีโยมพ่อโยมแม่ไปอยู่วัด ไม่ยอมไปรายงานตัวที่โรงเรียนสวนศรีวิทยาที่สอบเข้าได้แล้ว เตรียมท่องคำขานนาคอยู่ไม่กี่วันก็ได้บวชพร้อมๆ กันกับนาคอื่นๆ ที่อยู่มาก่อนอีก 6 คน เมื่อมาอยู่วัดไม่ยอมกลับบ้านพ่อแม่ต้องยอมให้บวชตามความตั้งใจที่เดินหน้าแบบไม่ยอมถอยหลังไม่ว่าใครจะมาเจรจาอย่างไร จึงได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ 13 ขวบในวันที่ 22 เดือนเมษายน 2515 และเข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2523 ณ พระอุโบสถวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร **โดยมีพระราชญาณกวี เจ้าอาวาสวัดขันเงินและเจ้าคณะจังหวัดชุมพร เป็นพระอุปัชฌาย์ทั้งตอนที่บรรพชาเป็นสามเณรและอุปสมบทเป็นพระภิกษุ**

ชีวิตนักชบวชจากปี 2515 เป็นชีวิตที่อยู่ในการอุปถัมภ์บำรุงของพุทธศาสนิกชนอย่างแท้จริง กัลยาณมิตรมิใช่มีเพียงครูอาจารย์ที่คอยให้ความรู้แนะนำพร่ำสอนฝึกฝนอบรมเท่านั้น แต่กัลยาณมิตรยังรวมถึงพุทธศาสนิกชนที่บรรจงตักอาหารลงไปในบาตรด้วยความรักแท้ใสบริสุทธิ์หลุดออกมาจากใจโดยตรง ข้าวทุกเมล็ดที่พุทธศาสนิกชนบรรจงใส่ลงในบาตรกลั่นมาจากความรักที่อยู่ในส่วนลึกของหัวใจ ฝนตกฟ้าร้องหนาวเหน็บแค่ไหน เมื่อไปบิณฑบาต พุทธศาสนิกชนผู้มีเมตตากรุณาไม่เคยปฏิเสธ เรื่องแบบนี้ถ้าไม่รักกันจริงๆ จะทำไม่ได้เลย

ชีวิตสมณเพศของอาตมาจาก 13-60 ปีด้วยความรัก อาจจะมีคนชังบ้าง มีคนรักบ้าง แต่ถ้าเปรียบเทียบจำนวนระหว่างคนที่รัก กับคนที่ชัง กล่าวด้วยความมั่นใจว่า เทียบกันไม่ได้ คนที่รักจะมีจำนวนมากกว่าเป็นแน่แท้ ทุกครั้งที่มีใครแสดงตนออกมาว่า เกลียดชังอย่างชัดเจน อาตมาก็จะแผ่เมตตาและอภัยเสมอเพราะคิดว่า เราต้องเคยมีเวรต่อกันไม่ช่วงใดก็ช่วงหนึ่ง เมื่อใครเกลียดเรา ก็ต้องมาเอาคืนรับไปเถิดฉันมอบให้แด่เธอทุกคน บางคนที่เคยชังแล้ว ชังต่อไปก็มี แต่บางคนกลับมาดีกันอีก เมื่อแรงกรรมผ่อนคลายก็มี จะต้องตั้งสติไว้เสมอว่า อย่าไปโกรธตอบแก่คนที่โกรธเรา หากยังละความโกรธยังไม่ได้ ก็เก็บไว้ภายในใจ อย่าไปยุแหย่ให้ใครต้องมาช่วยโกรธคนที่ชังเรา เพราะเขาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย หากมีหนี้เวรหนี้กรรมต่อกัน จะได้ปล่อยปลดเลิกรากันไป อย่าได้ขยายสร้างกรรมให้กว้างออกไปสู่คนอื่น ขอให้กรรมที่มีต่อกันจงจบลงที่เราก็พอ เราไม่ต้องการเพื่อนไปลงนรกด้วยกัน หากจำเป็นจะต้องลงนรกด้วยความเผลอไผล ก็จะขอลงนรกเพียงคนเดียว แต่ถ้ายังมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์จะไม่โกรธใคร จะไม่แค้นใครให้ใจหมองเศร้า หากจิตตกลงไปสู่ความโกรธ ต้องรีบตะเกียกตะกายออกมาให้เร็วที่สุดเหมือนคนเดินผิดพลาดพลัดตกลงในกองไฟ

วิธีถอนใจจากคนที่แสดงตนชัดเจน ว่าเกลียดชังที่เคยปฏิบัติมาเป็นประจำ คือ ดึงใจออกมาจากคนที่เกลียดชัง มองไปยังคนที่เมตตากรุณา ได้ทำความดีกับเราให้มาก เช่น มีคนทำงานร่วมกัน 20 คน ทุกคนรักใคร่ทุ่มเทใจแห่งความกรุณาเหมือนกันหมด แต่จะมีใครชังสักคนหนึ่ง ต้องไม่ถือเอาเหตุนั้นมาล้มเลิกงานที่จะทำเพื่อประโยชน์สุขของคนจำนวนมาก โดยหมั่นคิดถึงใบหน้าของคนที่เมตตากรุณามาเป็นกำลังใจให้มาก เข้าทำนองที่ว่า อย่าให้รถที่ประสบอุบัติเหตุบนทางด่วนเพียงคันเดียวกีดขวางทางทำให้รถเป็น 100 คันต้องติดยาวเหยียด รถคันไหนเกิดอุบัติเหตุต้องเก็บรถคันนั้นเข้าข้างทางโดยเร็วแล้วเดินทางต่อไปเพราะรถอีกจำนวนมากที่รอเคลื่อนตัวตามไปอยู่

ในฐานะยังเป็นปุถุชน เป็นผู้ปฏิบัติธรรมอยู่ ยังมีรัก ชัง โกรธ น้อยใจเหมือนคนทั่วไปยามที่เผลอไผลไม่มีความตื่นรู้ แต่เมื่อรู้ตัวต้องหยุดทันที แม้ความรู้สึกโกรธเกลียดเกิดขึ้นมา ก็ต้องพิจารณาปล่อยให้ผ่านไปไม่เก็บกักตุนเอาไว้ หรือปล่อยออกมาทำร้ายใครทางกายและวาจา นี้ คือผลของการปฏิบัติที่ทำได้และทำเป็นประจำ

หากขาดสติจนสุดวิสัยที่จะเก็บใจไว้ทัน ผลุนผลันหลุดไปทำร้ายใครบ้างต้องรีบนำมาทบทวนความผิดพลาดนั้นโดยด่วน ไม่เข้าข้างตัวเองว่า สิ่งที่พูดหรือคิดนั้นถูกต้อง มันต้องมีความผิดแน่ๆ ที่สำคัญต้องพร้อมจะแก้ไขทันท่วงที เปรียบเหมือนรถยนต์เสียจะขับต่อไปก็คงจะไม่ปลอดภัย ต้องแก้ไขซ่อมแซมทันทีทันใด

ชีวิตสมณเพศ เป็นชีวิตที่เติบโตขึ้นมาจากความรัก ไมตรี ความเอื้อเฟื้ออาทรที่พุทธศาสนิกชนได้มอบให้ หากไม่สำรวมระวังใจชีวิตแบบนี้จะทำให้เหลิงได้ต้องหมั่นตรวจสอบตนเองเสมอว่า เป็นใครมาจากไหนกำลังทำอะไร ต้องไม่หยิ่งไม่ผยองพองขนแต่ประการใด รักมนุษย์ทุกคนไม่ว่าคนนั้นจะรักหรือเกลียดเรารักมนุษย์ทุกคนทั้งฝ่ายที่รักการให้และรักการเอา รักมนุษย์ทุกคนทั้งที่เห็นแก่ส่วนตัวและเห็นแก่ส่วนรวม ทุกคนล้วนเป็นผู้ให้ทั้งหมด แม้จะมิได้ให้วัตถุสิ่งของหรืออาหารสักทัพพี แต่ก็ให้บทเรียนได้เรียนรู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์โดยตรง โดยไม่ต้องลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาใดๆ

ไม่ควรพยายามแบ่งแยก หรือ สร้างเงื่อนไขว่า จะรักคนที่ทำพูดคิดอย่างนี้ จะเกลียดคนที่ทำพูดคิดเช่นนี้ แต่ควรรักโดยไร้เงื่อนไขปลอดภัยที่สุด เพราะความเมตตากรุณาไม่เคยเผาผลาญหรือทำร้ายใคร มีแต่ความเกลียดชังเท่านั้นที่เผาผลาญและทำร้ายผู้คนมานับไม่ถ้วน ถ้ายังระลึกได้ ยังรับความรู้สึกทางใจ

ได้ว่า เมตตา มีรสชาติเป็นอย่างไร ความเกลียดชังเป็นอย่างไร อย่าพยายามเกลียดใคร หรือ บอกเล่าให้ใครเกลียดใครเลย หากเราจะต้องอยู่กับคนมักเกลียด ต้องปลงว่า เขามีกรรมเป็นของตนเมื่อแก้ไขไม่ได้ต้องให้อภัยและระวังภัยพร้อมกันไป เผื่อวันหนึ่งเขาอาจจะได้รับกระแสแห่งความรักพอเพียงแล้วกลับมาแบ่งรักให้ผู้อื่นจนความรักสถิตอยู่ในใจตลอดไปก็เป็นได้ อาจจะต้องฮัมเพลงว่า ยังคอย ยังคอย ยังคอยเธออยู่ทุกลมหายใจ คอยเธอกลับคืนมา มาเป็นคู่ใจเก็บความเมตตาไว้คงมั่น ความสุขนิรันดร์ก็จะตามมา

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า กัลยาณมิตร มีบทบาทในการตรัสรู้อย่างมาก เป็นคำตรัสที่ถูกต้องที่สุด เพราะเมื่อได้กัลยาณมิตรที่ดีซึ่งหมายถึงทั้งบุคคลและสถานที่ ที่ส่งเสริมจิตใจให้สงบก็จะพบธรรมเข้าถึงการตรัสรู้ได้ง่าย ในชีวิตของอาตมาแม้ยังไม่ตรัสรู้แต่ไม่ว่าจะเดินทางไปศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ไหน ล้วนได้พบกัลยาณมิตรที่มอบความเมตตากรุณาให้เสมอ ได้รับการศึกษาจากครูอาจารย์ด้วยความเมตตากรุณาในทุกขั้น ทุกชั้น ทุกตอน ทำให้มีความรู้ มีความสามารถมีปัจจัยต่างๆ สนับสนุนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ราบรื่นสะดวกเสมอมา

ตอนที่ 4

เมื่ออาตมาเดินทางมาอยู่วัดพุทธปัญญาอันเป็นสถานีสุดท้ายที่เดินทางมาจนถึงอายุครบ 60 ปี อาตมาก้าวเข้ามาวัดนี้ ในสภาพที่มีหนี้สินทั้งบ้านและที่ดิน เจ้าของที่ดินส่งบันทึกมาว่ากำลังจะยึดบ้านและที่ดินคืน แต่เมื่อได้ปรึกษาหารือพุทธศาสนิกชนและคนใจดีที่เห็นประโยชน์ร่วมกันถึงการมีวัดพุทธปัญญา จึงพบผู้ใจบุญและมีเมตตาหลายๆ คนเข้ามาบริจาคช่วยเหลือจนปลดเปลื้องหนี้สินสิ้นสุดลงภายใน 2 ปีซื้อที่ดินผืนเล็กๆ ผืนหนึ่งมาเป็นสมบัติของพุทธศาสนิกชนที่ทุกคนใช้งานร่วมกันเพื่อบำเพ็ญบุญกุศลและพัฒนาตนด้วยความภาคภูมิใจ

จนกระทั่งเมื่อเดือนธันวาคม 2561ได้ดำริที่จะซื้อที่ดินขยายวัดเพื่อให้พื้นที่ใช้งานของวัดกว้างขวางขึ้น **จะปรับปรุงพื้นที่จัดสร้างเสนาสนะที่ชื่อว่า ภาวนาภิรตาราม** อารามอันน่าร่มรื่นเป็นที่ภาวนา ทางวัดแจ้งข่าวให้ทราบเพียงเดือนกว่าๆ ก็มีผู้แสดงเจตนาจะช่วยเหลือกันมาอย่างมากมายเป็นที่น่าชื่นใจ หลายท่านโทรศัพท์เข้ามา บางคนก็มาบริจาคด้วยตนเอง งานต้อนรับปีใหม่ 2562 นี้จึงมีพุทธศาสนิกชนมาทำบุญกันมากเป็นประวัติการณ์

ปรากฏการณ์นี้ก็คือ ปรากฏการณ์แห่งความเมตตา ของพุทธศานิกชนที่หลั่งไหลมาจากส่วนลึกของหัวใจ ดั่งพระราชนิพนธ์ของล้นเกล้าฯรัชกาลที่ 6 ที่ว่า

อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน

พลังแห่งความเมตตานี้ใหญ่หลวงนัก กิจการงานพระพุทธศาสนาทั้งเรื่องการศึกษา ปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำเนินไปได้ก็ต้องอาศัยความกรุณาเมตตาอย่างยิ่ง แม้แต่รายการฟังธรรมและภาวนาที่วัดพุทธปัญญาจัดได้อย่างไม่เคยหยุดนี้ ยืนหยัดด้วยความเมตตากรุณาของพุทธศาสนิกชนทุกคน วัดพุทธปัญญามีผู้มาถวายภัตตาหารเพลครบสัปดาห์ละ 7 วันโดยไม่ต้องตั้งกองทุนจัดภัตตาหารถวายแก่พระภิกษุสามเณร ก็มาจากแรงแห่งความเมตตานี้เอง

อาตมาจึงต้องขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ช่วยอุปถัมภ์ค้ำจุนทุกเรื่องทุกด้านไม่มีที่สุดไม่มีประมาณ

เหตุปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้อาตมาได้รับความเมตตากรุณาจากท่านสาธุทุกคน ทุกหนทุกแห่ง ก็คือ การเข้าถึง พระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ เพราะพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาในโลก ได้ตรัสรู้พระธรรมอันประเสริฐที่นำผู้ปฏิบัติสู่ความเป็นมนุษย์ที่ดีและเข้าถึงความดับทุกข์ พระสงฆ์ทั้งพระอริยสงฆ์และสมมติสงฆ์ได้ช่วยกันสืบสานพุทธธรรมจากชนรุ่นหนึ่งสู่ชนรุ่นต่อๆ มาจนถึงชนรุ่นเรา ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมนำส่งต่อไปยังคนรุ่นใหม่ได้พบแสงแห่งพระธรรมนำสู่ความดีและความสุข

เพราะอาตมาได้เดินเข้าสู่พระธรรมวินัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ศึกษาพระธรรม ได้เดินตามแนวทางที่พระอริยสงฆ์และสมมติทั้งหลายได้เคยเดินสืบต่อกันมา ได้ใช้ชีวิตตามพระธรรมวินัย ห่างจากความชั่วทั้งปวง ได้เดินอยู่ในทางดีได้ฝึกฝนตนเอง จนธรรมะให้ผลเป็นความสุขสงบเย็นตามสมควรแก่การปฏิบัติในฐานะพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติธรรมและสืบสานธรรมโดยตรงจึงได้รับความเมตตากรุณาและการสนับสนุนทุกด้านจากประชาชนทุกหนทุกแห่ง

ขอบคุณพระรัตนตรัยที่ให้ทาง ให้โอกาสแก่อาตมาได้ฝึกฝนกาย วาจาและใจ ได้เดินตามพุทธธรรมอย่างปลอดภัย ให้มีชีวิต ให้กำลังกาย ให้กำลังใจ ให้โอกาสบำเพ็ญบารมีและสร้างกุศลกรรม มีกำลังธรรมและกำลังสติปัญญา เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ผู้ใคร่ธรรมทั้งหลายให้ได้รับรู้รับทราบความอัศจรรย์แห่งพระธรรม พระคุณของพระรัตนตรัยเป็นอเนกอนันต์ต้องขอบคุณกันทุกวันจนกว่าชีวิตจะหาไม่

การเขียนบันทึกเมื่ออายุครบ 60 ปีสมมติว่าจบลงเพียงแค่นี้ บทสรุปของอาตมาก็คือ ชีวิตนี้ได้รับการดูแลจากพ่อแม่และท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายมากมายจริงๆ เป็นชีวิตที่เติบโตขึ้นมาและจะชราลงตามกาลเวลา ด้วยความเมตตากรุณาของมหาชนล้วนๆ สิ่งที่จะต้องปฏิบัติตอบแทนบุญคุณปลดเปลื้องหนี้ศักดิ์สิทธิ์ของท่านสาธุชนทั้งหลาย อันจะพึงกระทำได้ตราบเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่ด้วยการศึกษาพุทธธรรมอย่างล้ำลึก การฝึกฝนตนเองให้ประจักษ์แจ้งในธรรม เผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อให้พุทธธรรมสถิตสถาพรอยู่ ณ กาย วาจาและใจแห่งท่านสาธุชนทั้งหลายตามหน้าที่ของพระสงฆ์ตามที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า **เธอทั้งหลาย จงจาริกไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก จงประกาศพรหมจรรย์งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลางและงามในที่สุด ถึงพร้อมด้วยอรรถและพยัญชนะ เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก**

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ชีวิตจะเหลืออยู่มากน้อยแค่ไหน สุดแล้วแต่เหตุปัจจัย แต่ตั้งใจแน่วแน่ว่า จะทำหน้าที่ทุกหน้าที่ที่มีอยู่ให้ดีที่สุดอย่างเต็มสติกำลัง เพื่อตอบแทนบุญคุณแก่ผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่มอบให้มาด้วยความเมตตากรุณาจนถึงวันนี้และจะมีอีกต่อๆ ไปจนตลอดชีวิต

ขอมอบบุญกุศลอันเกิดจากการบรรพชาอุปสมบทและกุศลกรรมทั้งหลายที่ปฏิบัติมาจงเป็นพลวปัจจัยให้ท่านผู้มีอุปการะคุณทั้งหลายได้มีความสุขสงบ พบพร 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานทุกที่ทุกกาลทุกท่านเทอญ

ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า
รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา
วันที่ 3 มกราคม 2562 เวลา 20.08 น.

พระธรรมโกศาจารย์ (องอาจ ฐิตธมฺโม) แรงบันดาลใจของพระภิกษุสงฆ์รุ่นใหม่

มีผู้ใช้นามในเฟสบุ๊คว่า สหายธรรมวัดขันเงินส่งข้อความมาแจ้งว่า **จะมีการจัดงานทำบุญถวายมุทิตาสักการะแก่พระเดชพระคุณ พระธรรมโกศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดขันเงิน พระอารามหลวง อดีตเจ้าคณะจังหวัดชุมพร ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 16 ในวันที่ 19 เดือนมกราคม พุทธศักราช 2562 ในวาระที่ท่านมีอายุครบ 80 ปี** ขอนิมนต์ ให้อาตมามาเขียนบทความเพื่อจัดพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกที่จะแจกเป็นธรรมทานในงานนี้ด้วย เมื่ออาตมาได้รับข้อความนี้ รู้สึกปลาบปลื้มยินดีปรีดาปราโมทย์และเป็นเกียรติอย่างสูงที่จะได้มีส่วนร่วมงานมหากุศลครั้งสำคัญนี้

นั่งคิดนอนคิดอยู่หลายเพลาราตรี ก็ยังไม่ทราบว่า จะเขียนอย่างไรดีถึงจะเหมาะสมกับงานบุญใหญ่ครั้งนี้ จนเมื่อไม่กี่วันมานี้ทางผู้ประสานงานส่งข้อความมาเตือนความทรงจำอีกครั้งว่า จะขอบทความก่อนปีใหม่ได้ไหม วันที่รับข้อความก็เป็นวันที่ 20 ธันวาคม 2561 แล้ว เป็นอันว่าจะต้องส่งต้นฉบับภายใน 10 วันนี้เป็นแน่แท้

คำถามที่ว่าจะเขียนอะไรเพื่อเป็นเครื่องสักการะแทนดอกไม้ ธูปเทียนบูชาท่านอาจารย์ที่เคารพเหนือดวงใจคราวนี้ได้อย่างไร ลูกศิษย์ชักจะหวั่นไหวเหมือนกัน ขออนุญาตท่านผู้อ่านทุกท่าน อาตมาขออนุญาตเขียนบทความหรือจะเรียกว่าอะไรก็แล้วแต่ออกมาจากความทรงจำเท่าที่จะจำได้ ที่ไหลหลั่งออกมาจากใจสดๆ ล้วนๆ โดยไม่ต้องกลั่นกรองร้อยเรียงมากนัก น่าจะทำให้ภารกิจอันทรงเกียรตินี่เสร็จสิ้นไปด้วยดี ทันเวลาก่อนที่ต้นฉบับจะถูกส่งเข้าโรงพิมพ์

ก่อนจะเริ่มต้นปล่อยความคิดให้ล่องลอยไปกับอดีตแล้วเขียนออกมาเป็นตัวอักษร เนื่องจากจะต้องเขียนถึงท่านอาจารย์บ่อยๆ จึงขอทำข้อตกลงว่า **เวลาที่อาตมาเขียนว่าท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ โปรดทราบว่า อาตมากล่าวถึงพระธรรมโกศาจารย์(องอาจ ฐิตธมฺโม) ทุกครั้งไป**

ขอเริ่มระลึกอดีตเหตุการณ์ที่ผ่านมา 40 กว่าปีตั้งแต่ตอนนี้เป็นต้นไป คนแถวหลังสวนเขาพูดถึงลักษณะคนแก่เอาไว้เป็น**ภาษาท้องถิ่นว่า ชอบของขมชมเด็กสาว เล่าความหลัง**

ปีนี้อายุของอาตมาก็จะย่างเข้า 60 ปีในวันที่ 2 มกราคม 2562 อายุห่างจากท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ 20 ปีพอดิบพอดี ถือว่า เป็นคนเกิดเดือนมกราคมเหมือนกัน คิดเล่นๆ ว่า ตอนที่ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯเป็นวัยรุ่นเรียนการช่างอยู่ที่จังหวัดชุมพรถ้าซุกซนสักหน่อย มีแฟนแต่งงานอยู่กินกันเมื่ออายุสัก 19 ปี อาตมาก็เป็นลูกหัวปีของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯได้สบายๆ

ที่ชักตำราดูคนแก่มาคุยก่อนนั้นเพื่อเป็นข้ออ้างที่ว่า คนแก่มักจะเล่าความหลังได้ดีกว่า การคิดการณ์ข้างหน้า ถ้าจะคุยกับคนแก่ ควรจะคุยเรื่องความหลังจะเข้าใจกันง่ายกว่า การคุยกันเรื่องวางแผนเพื่ออนาคตที่เขาเรียกกันว่า วิสัยทัศน์ หรือ ยุทธศาสตร์ใดๆ ที่คิดไกลล่วงหน้าไปเป็นสิบหรือยี่สิบปี เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นสังขาร ซึ่งท่านอาจารย์เจ้าคุณฯแปลว่า ของผสมนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่**พระฝรั่งลูกศิษย์หลวงพ่อชาชอบใช้คำว่า Everything changes from moment to moment สรรพสิ่งเปลี่ยนแปลงทุกขณะ**

ใครที่ทำแผนต่างๆ ล่วงหน้าเป็นสิบปีถือว่า เก่งมากจริงๆ ส่วนเมื่อลงมือทำตามแผนแล้วจะสำเร็จเป็นจริงกี่เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องหมั่นระลึกถึง**พระพุทธภาษิต**

ที่ว่า สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา เข้าไว้มากๆ ๆ ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดี เพราะนี่คือการมองทุกสิ่งตามความเป็นจริงแท้ๆ ซึ่ง**พระฝรั่งลูกศิษย์หลวงพ่อชามักจะเทศน์บ่อยๆ ว่า See all things as they really are. มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง**

อาตมาจะเริ่มระลึกถึงท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ ระลึกถึงชื่อเสียงที่ได้ยินจากพระภิกษุสามเณรที่มาเรียนบาลีวัดขันเงิน เมื่อเหยียบย่างเข้ามาเรียนบาลีที่วัดขันเงินในวันแรม 9 ค่ำเดือน6 ของปีพุทธศักราช 2516 เพราะจำได้ว่า หลังวันวิสาขบูชาไป 9 วัน จะเป็นวันที่โรงเรียนบาลีวัดขันเงินเปิดเรียนประจำปี หากจำผิดพลาดประการใดก็ต้องอภัยท่านผู้อ่านโดยเฉาะเพื่อนๆ ที่เคยร่วมรุ่นและเคยร่วมเรียนกันมา หรือพระภิกษุสามเณรรวมทั้งครูอาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนอยู่ขณะนี้ เพราะขออ้างว่า แก่แล้วหลงๆ ลืมๆ คนแก่ทั่วไปจะได้รับสิทธิ์นี้ไป ขอรับการอภัยอะไรๆ ได้หลายอย่างเหมือนกัน

ชื่อเสียงตอนนั้นของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯก็คือ เป็นนักเรียนบาลีที่เรียนไม่เคยสอบตกเลย ซึ่งการเรียนบาลีชนิดที่ไม่เคยสอบตกเลยนี้ คือ ความเก่งกล้าสามารถฉกาจฉกรรจ์ของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ คำกล่าวขวัญสดุดีที่จำค่อนข้างแม่นคือ คำกล่าวขวัญด้วยความชื่นชมกันว่า ท่านสอบเปรียญธรรม 3ประโยคได้ภายใน 2 ปี เรียกว่าเรียนบาลี 2 ปีก็สามารถนำชื่อ พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโมไปครองได้อย่างรวดเร็ว นี่แหละการศึกษาคือการเปลี่ยนชีวิตมนุษย์ ในที่นี่**การศึกษาเปลี่ยนชื่อพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งเป็นพระบวชใหม่ จาก พระองอาจ ฐิตธมฺโม เป็นพระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม** ภายใน 2 ปี

พระหรือฆราวาสที่เคยเรียนบาลีเท่านั้นที่จะยกย่องพระที่เรียนบาลีทุกรูป หรือฆราวาสที่เรียนบาลีทุกคนว่าต้องใช้อิทธิบาท 4 และหลักคุณธรรมอื่นมาร่วมกันอีกมากมายจึงจะสอบเปรียญธรรมอย่างน้อย 3 ประโยค จึงขอน้อม

คารวะพระภิกษุที่ขยันหมั่นเพียรเรียนบาลีทั้งที่สอบผ่านแล้ว และกำลังตั้งใจเรียนทุกท่าน

ต่อมาท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม ของพวกเราก็สอบเปรียญธรรม 9 ประโยคเป็นรูปแรกของสำนักเรียนบาลีได้อีก ชื่อเสียงของท่านที่สอบเปรียญธรรม 9 ประโยคนี้ดังสะท้านไปทั่วประเทศและในวงการเรียนบาลีทีเดียว เพราะท่านใช้เวลาเรียนเพียง 8 ปี จบเปรียญธรรม 9 ประโยค ความสามารถอันสูงส่งด้านภาษาบาลีของท่านจึงเป็นที่เลื่องลือและจับจ้องมองแล้วเก็บมาเป็นแรงบันดาลใจของพระภิกษุสามเณรผู้รู้ ผู้ใฝ่ศึกษาโดยเฉพาะที่กำลังศึกษาภาษาบาลีผู้ได้รับข่าวนี้ทั่วประเทศไทย

พวกเราสามเณรน้อยๆ ที่กำลังมองหาพระต้นแบบหรืออาจจะเรียกตามคนสมัยใหม่ว่า พระไอดอลในดวงใจ คลั่งไคล้คนเก่งก็จับจ้องมองไปยังพระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม สายตาแทบไม่กระพริบ เมื่อเรานำใครมาเป็นไอดอล ก็มักจะซอกแซกแสวงหาปฏิปทาดีๆ ของท่าน ศึกษารายละเอียดในชีวิตว่า ท่านมีวิธีเรียนอย่างไรหนอ ถึงได้เก่งมากขนาดนี้

ขณะนั้น อาตมาเรียนไวยากรณ์มีท่านอาจารย์ใหญ่คือ อาจารย์พระมหาบุญชัย มหาวีโร เปรียญธรรม 9 ประโยค เป็นผู้สอน ท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม สอนเปรียญธรรม 4 ประโยค อาตมามีความใฝ่ฝันว่าวันหนึ่งคงจะได้เรียนกับท่านบ้างแต่ยังไม่มีวาสนา เวลาสามเณรชั้นไวยากรณ์เลิกเรียนก่อนเวลา จะพากันเดินผ่านมาดูพวกท่านมหาเรียนเปรียญธรรม 4 ประโยคโดยมีท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม พระในดวงใจของเราเป็นครู ที่ใต้กุฏิด้านทิศตะวัตกของโรงเรียนหลังเก่า ปัจจุบันคงจะสลายหายไปกับสายน้ำเสียแล้ว พวกเราแค่เดินเมียงมอง ท่านละจากหนังสือหันมายิ้มให้ พวกเรายกมือไหว้แล้วก็เดินผ่านไปด้วยความชื่นใจเป็นนักหนา แค่คิดถึงเวลานั้นในตอนนี้ยังมีความสุขจับหัวใจเลย

พวกเราเสาะแสวงหาความเก่งด้านอื่นของท่านอีก ก็ได้ทราบว่านอกจากท่านจะเรียนบาลีเก่งมากแล้ว ท่านยังสวดปาฏิโมกข์ได้ตั้งแต่เป็นพระนวกะบวชได้เพียงไม่กี่พรรษา อาตมาจะเคารพพระที่สวดปาฏิโมกข์ได้มาก พยายามเรียนทั้งชีวิตจนกว่าจะพิชิตได้อายุปาเข้าไป 53 ปี เข้ากับคติพจน์ของฝรั่งที่บอกต่อกันมาว่า **It is not too late to learn. แปลว่า ไม่แก่เกินไปที่จะศึกษาเล่าเรียน**

ความฝันของอาตมาที่จะได้เข้าใกล้คนเก่งก็มาถึง เมื่อเรียนไวยากรณ์จบแล้ว ได้เรียนแปลธรรมบทกับท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม เบื้องต้นก็มีความสุขมากทุกวันต้องเตรียมตัวเต็มที่ คือ แปลล่วงหน้าให้ได้ 20 หน้า หรืออย่างน้อย 10 หน้า เพราะถ้าท่านเรียกให้แปลแล้วแปลตะกุกตะกัก เหมือนรถสองแถววิ่งบนถนนขรุขระ ความสุขจากการเรียนจะหายไปทันที **การเรียนบาลีถ้าเตรียมตัวดี มีความพร้อม จะมีความสุขในการเรียนมากทีเดียว** แต่ถ้าไม่ได้เปิดหนังสือก่อนเข้าไปนั่งในห้องเรียนก็ต้องกระซิบว่า นรกมีจริงๆ คือ แปลตัวไหนก็แปลไม่ออกร้อนนอกร้อนใจเสียจริงๆ นักเรียนบาลีถ้าอยากขึ้นสวรรค์ทั้งเป็นก็ต้องแปลล่วงหน้าก่อนเข้าห้องเรียนมาให้มาก

มีพระรุ่นน้องถามอาตมาว่า ก่อนจะจบเปรียญธรรม 3 ประโยค แปลธรรมบทจบกี่รอบ จำได้แม่นว่าต้องแปล 20 รอบเป็นอย่างน้อย ไม่ว่าเปรียญไหนต้องแปลหนังสือให้ได้ 20 รอบ แม้เปรียญ 8 ที่สอบตกแล้วตกอีกก็แปลไปไม่ต่ำกว่า 40 รอบ เพราะก่อนสอบต้องแปล 20 รอบ แต่นั้นแหละ **สญฺญา อนิจฺจา ความจำไม่เที่ยง** ความรู้วิสุทธิมรรคที่รับมาจากพระพุทธโฆษาจารย์ได้ส่งคืนหมดแล้วอย่างครบถ้วนไม่ขาดตกบกพร่องใดๆ ไม่มีติดค้างกันแล้วนะพระพุทธโฆษาจารย์

กลับมาทบทวนอดีตแล้วก็ได้ข้อคิดทางการศึกษาว่าจะเรียนอะไรก็ตาม ถ้าเรียนอย่างมีความสุขแล้วจะเรียนได้ดี ครูอาจารย์มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมาก ถ้าเราทราบว่าอาจารย์ของเราเก่งจริง รู้รอบไปหมดทุกแง่ทุกมุมถามตรงไหนก็ไม่ติดเลย ตอบชี้แจงให้สว่างกระจ่างใจทั้งหมดก็เรียนสนุก รู้สึกไว้วางใจและจูงใจให้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย แต่การที่เราจะพบครูที่เก่งขนาดนั้นบ่อยๆ ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย

อาตมาโชคดีในเรื่องเรียนบาลีมาก คือ พบครูชั้นยอดทั้งนั้น คือ ท่านอาจารย์พระมหาบุญชัย มหาวีโร ท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม และท่านอาจารย์ พระมหาจันทร์ ฐิตวํโส ล้วนสอนเก่ง แตกฉาน เป็นที่เคารพนับถือมั่นใจของศิษย์ทุกคน ท่านอาจารย์ประจำสำนักเรียนบาลีทั้ง 3 ท่านที่เอ่ยนามมาเป็นอาจารย์แท้ๆ คือ มีความเอื้อเฟื้อต่อศิษย์ตลอดเวลา มิใช่เอื้อเฟื้อเฉพาะการเรียนการสอนเท่านั้น แต่เอื้อเฟื้อตลอดถึงอาหารการฉัน อุปกรณ์การเรียนการสอน สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน เวลาท่านอาจารย์นั่งหัตถบาสหรือบวชนาคเจ้าภาพถวายไทยทานอะไรมา จะเปิดให้ลูกเณรลูกพระที่ขาดแคลนพิจารณาเสียก่อนที่ท่านจะเดินถึงกุฏิด้วยซ้ำไป

ทุกท่านมีความเมตตากรุณามาก ชีวิตในสำนักเรียนบาลี แม้พวกเราจะห่างจากพ่อแม่กันมาอยู่วัดตั้งแต่เยาว์วัย ท่านก็ดูแลเราอย่างอบอุ่นไม่ต่างจากพ่อแม่ อาตมานั้นไม่เป็นอะไรนักเพราะบ้านอยู่ใกล้วัดคิดถึงบ้าน อยากฉันอาหารที่ชอบก็ข้ามเรือไปได้หรือบางทีว่ายน้ำไปก็ยังได้ แต่เพื่อนๆ ของอาตมาจากทั่วทิศจากเหนือ อิสาน ใต้สุด ล้วนคิดถึงบ้านคิดถึงพ่อคิดถึงแม่ จะเห็นได้ว่า เวลาโรงเรียนปิดเทอมแต่ละครั้ง พระภิกษุสามเณรล้วนกุลีกุจอที่จะเดินทางกลับบ้านกันด้วยความดีใจ ท่านอาจารย์ทุกท่านที่ดูแลพวกเราและเพื่อนๆ จากต่างถิ่นเป็นอย่างดี

ท่านมอบความเมตตากรุณาให้พวกเราอย่างเพียงพอ เป็นพลังใจให้เรียนประสบความสำเร็จดั่งที่ตั้งใจ ท่านลงทุนกำลังกาย กำลังใจและกำลังทรัพย์ขับเคลื่อนพวกเราไปสู่ฝั่งฝันตามสติกำลัง นี่คือบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาเยาวชนคนด้อยโอกาสให้ได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ **การให้โอกาสกับคนด้อยโอกาส คือการให้ที่ยิ่งใหญ่ที่ไม่แพ้การให้ใดๆ**

ดั่งที่ได้กล่าวแล้วว่า ท่านอาจารย์พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม เป็นต้นแบบของพวกเรา เวลาท่านเรียกพวกเราช่วยทำงาน ทุกคนก็อยากทำงานกับท่านด้วย อาตมาเองก็ค่อยๆ ใกล้ชิดท่านมากขึ้นด้วยการรับใช้งานที่ท่านทำอยู่ ท่านอาจารย์ในดวงใจของเรานอกจากจะเก่งในด้านการศึกษาเล่าเรียนไปเสียทุกอย่างแล้วงานอื่นๆ ที่ใช้กำลังก็เก่ง หรือ อาจจะกล่าวถึงความเก่งของท่าน คือ การเรียนดีการสอนดี ปฏิบัติดี การโยธาเยี่ยม งานทุกอย่างไม่เกี่ยง

ตอนเย็นๆ ท่านจะปลูกผักข้างกุฏิในทอนที่ท่านพักด้านทิศตะวันตกของวัดขันเงิน พวกเราสามเณรพอเลิกเรียนแล้วตามท่านลงไปช่วยงานเตรียม ที่เตรียมดินปลูกผักกัน ก็บอกแล้วว่า เมื่อคนรักกันหรือเคารพกันสุดจิตสุดใจ อยากจะอาสาช่วยเหลือแบบไหนก็ได้ช่วยกัน สุดกำลัง จำได้ว่า เมื่อปลูกผักโตพอสมควร ท่านอาจารย์จะบอกว่า น้ำอุจจาระในบ่อที่ต่อไปจากส้วมซึมนี่แหละเป็นยอดปุ๋ยของโลกเลยละ

แรกๆ อาตมาก็ชักกลัวๆ กล้าๆ ก่อนจะเปิดดูโฉมหน้าเจ้าอุจจาระที่ลงไปพักผ่อนอยู่ในท่อเก็บอุจจาระที่ต่อไปจากหัวส้วม ว่ามันจะเหม็นขนาดไหน เห็นท่านอาจารย์ทำได้เราก็เข้าไปช่วย พอเข้าใกล้ก็ไม่เหม็นสักเท่าไร เพราะอุจจาระที่ถ่ายและถูกน้ำล้างพัดลงไปได้ละลายกลายเป็นน้ำครำสีดำไปแล้ว เมื่อเปิดฝาออกมาแล้วตักน้ำหมักธรรมชาตินั้นแหละสัก 2-3 กระป๋องนมผสมกับน้ำประมาณหนึ่ง

ปี๊ปน้ำมันก๊าซ ที่ดัดแปลงมาเป็นถังตักน้ำ รดผักที่ปลูกไว้ ไม่นานผักแต่ละอย่างที่ได้รับรสชาติจากปุ๋ยมนุษย์ก็พากันเติบโตทะยานพรวดพราดอย่ารวดเร็วสวยงาม ผักกาดขาว สีขาวอวบเปล่งปลั่งน่าจิ้มน้ำพริกเป็นอย่างยิ่ง เมื่อได้เวลาเก็บเกี่ยวก็นำมาแจกญาติโยมที่มาเลี้ยงเพล ต่างชื่นชมว่าผักกาดขาวจากวัดหวานกรอบดี

งานอีกอย่างหนึ่งที่ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯชอบมากคือ งานก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นกุฏิเล็กๆ สำหรับเป็นที่พักนักเรียนหรือห้องน้ำ ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ จะทำเองหมด ที่น่าอัศจรรย์ก็คือ ท่านจะทำคนเดียวโดยไม่ต้องขอแรงใคร อาตมามีโอกาสไปคุยกับท่าน เรื่องนักเรียนช่างสมัยที่ท่านเรียนว่า เรียนยากไหม ต้องเริ่มต้นอย่างไร เรียนเรื่องอะไรก่อน ท่านบอกว่า เดี๋ยวทำห้องน้ำรอบหน้าให้มาช่วยจะสอนให้

พอถึงวันนัดสร้างห้องน้ำ 3 ห้องข้างล่างใกล้ๆ กุฏิที่ท่านพัก อาตมาก็รีบมาด้วยความดีใจเราจะได้เรียนช่างแล้วนะนี่ ก็ฮีโร่ทำอะไรก็ดีไปหมด ท่านเตรียมไม้พร้อมแล้วท่านบอกว่าจะเริ่มต้นเรียนวิชาที่1 ก่อน คือ คอยส่งไม้ให้ท่านตามที่ท่านเรียกมา อาตมาคิดไปก็อดขำไม่ได้ เพราะเริ่มต้นเรียนง่ายๆ ผ่อนคลายสบาย อีกอย่างหนึ่งอาตมาชอบท่านเพราะท่านมีอารมณ์ขัน วันนั้นและวันต่อมาก็ได้ทำหน้าที่ช่วยส่งไม้ให้ท่านเวลาท่านต้องขึ้นหลังคาหรือต้องการไม้ก็เรียกใช้ได้สะดวก

เมื่อทำห้องน้ำหรือกุฏิน้อยเสร็จแล้ว ท่านจะอนุญาตให้อาตมาทาน้ำมัน ท่านบอกว่าฝึกทาน้ำมันก่อนเพราะละเลงง่าย อาตมาก็ช่วยท่านทาน้ำมันไปหลายหลังเหมือนกัน เสร็จจากทาน้ำมันทุกครั้ง นอนหลับดีมาก เพราะความเหนื่อยบวกกับกลิ่นอะไรบางอย่างที่โชยเข้าจมูกตลอดวัน

จากนั้นก็สอนให้ตอกตะปูในจุดที่ง่ายๆ การตอกตะปูนี้ยากเหมือนกัน ต้องใช้สมาธิค่อนข้างมากเพื่อไม่ให้ฆ้อนฟาดเอานิ้วใดนิ้วหนึ่งที่จับไม้นั้น เหลียวไป

ข้างหลังในวันที่ผ่านพ้นก็พบสัจธรรมหลายบท เช่น **การทำงานคือ การปฏิบัติธรรม หรือ ความสุขแท้มีแต่ที่งาน**

ท่านอาจารย์เจ้าคุณท่านเป็นผู้มีศิลปะอย่างแท้จริง คือ เวลาทำอะไรก็พลิกพลิ้วลื่นไหลมั่นคงสวยงาม เวลาที่หลังคาโบสถ์มีปัญหาใดๆ ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ จะตรวจสอบและซ่อม อาตมาเคยไปยึดบันไดให้ท่าน เวลาท่านปีนบันได ท่าปีนบันไดยังดูสวยงามน่าประทับใจ เคยฟังอาจารย์อ่อน บุญพันธ์ ท่านแปลคำว่า ศิลปะ ว่า ทำเป็น ทำได้ และทำดี ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ ทำเรื่องช่างต่างๆ ได้และทำดีครบเครื่อง ตามหลักแห่งศิลปะทุกประการ

นอกจากท่านอาจารย์เจ้าคุณฯจะเก่งด้านการงานและการเรียนระดับเอกอุตม์แล้ว ปฏิปทาของพระภิกษุสงฆ์ ก็เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธายิ่งนัก โดยเฉพาะการใช้บริขารอย่างคุ้มค่า เช่น จีวรแต่ละผืน ท่านจะเย็บแล้วเย็บอีก เวลานั่งใกล้ๆ ท่านอาตมาจะสังเกตรอยปะจีวรที่ท่านทำได้ละเอียดละออมาก

สิ่งที่อาตมาประทับใจและใฝ่ฝันอยากได้มาตลอดชีวิตคือ บาตรใบเล็กสักใบ เพราะขณะที่เป็นสามเณร เคยเห็นท่านอาจารย์เจ้าคุณฯและท่านอาจารย์เจ้าคุณอาจารย์ใหญ่ ตลอดถึงท่านอาจารย์พระมหาจันทร์ ฐิตวํโส ใช้ ก็อยากจะมีบ้าง เพิ่งจะสมหวังไม่กี่ปีมานี่เองเมื่อท่านดุษฎี เมธงฺกุโร ได้มาพำนักที่วัดพุทธปัญญา ก่อนจะกลับประเทศไทยได้ถวายไว้เป็นที่ระลึกยังใช้ได้ถึงปัจจุบันนี้ เวลาบิณฑบาตมักจะมีคนถามว่า ทำไมบาตรเล็กจัง ก็บอกว่า บาตรเล็กเต็มเร็วเหมือนความปรารถนาสิ่งใดหากปรารถนาน้อยก็จะเต็มหรือสมปรารถนาได้เร็ว

ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ ใช้บาตรใบน้อยบิณฑบาต เวลาท่านจะฉันอาหาร ท่านชอบฉันผักสดชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกะเพรา โหระพา ยี่หร่า ผักบุ้ง ผักหวานหาได้ง่ายทั่วๆ ไป พวกเราสามเณรก็เก็บล้างให้สะอาดแล้วถวายท่าน ก่อนหน้านั้น

ผักต่างๆ ที่ขึ้นในวัดพวกเราไม่ค่อยได้สนใจมากนัก แต่พอเห็นท่านฉันบ่อยๆ แกล้มแกงเผ็ดเลยลองบ้าง พอฉันนานๆ ก็ติดใจ ท่านเคยเปิดเผยความในใจว่าท่านชอบแกงกะทิ เวลาบิณฑบาตได้อาหารมาแล้ว เมื่อถวายผักท่านแล้วบางทีก็นั่งดูท่านฉัน ท่านจะนำเอาข้าว กับข้าว และแกงต่างๆ รวมทั้งขนมใส่ลงไปในบาตรแล้วฉัน อาตมาศรัทธาท่านมากจะดูทุกอย่างที่ท่านเคลื่อนไหวและจำได้ แม้เวลาท่านเทแกงจากถุงลงในบาตรยังจำภาพได้ ใบหน้าท่านจะยิ้มแย้มแจ่มใสเต็มไปด้วยอารมณ์ที่เปี่ยมสุขอิ่มเอิบเบิกบาน เมื่ออาตมาใกล้ชิดท่านมาก ต่อมาท่านก็ได้เรียกอาตมาด้วยความสนิทสนมเป็นพิเศษว่า ลูกหมี เรียกสั้นๆ ไม่ต้องมีสามเณรหรืออะไรนำหน้า เรียกด้วยความกรุณาเสมือนเป็นลูกของท่าน

อาตมาไม่ได้เรียกท่านว่า พ่อหลวง ที่จริงน่าจะเรียกได้ถ้ากล่าวโดยวัยของท่านเพราะท่านแก่กว่าอาตมาถึง 20 ปี แต่พวกเราจะเรียกพระเดชพระคุณพระราชญาณกวีว่า พ่อหลวง เรียก พระที่คอยดูแลด้านครัวว่า พ่อหลวงหมาน มี 2 ท่านที่เรียกว่าพ่อหลวง แต่ท่านที่สอนบาลีเราก็เรียกท่านอาจารย์กันทั้งหมด ถ้าเรียกแบบเร็วๆ ภาษาถิ่นเต็มที่ก็เรียกว่า อาจารย์องอาจ อาจารย์ชอบ และอาจารย์จันทร์ พ่อหลวงเจ้าคุณและพ่อหลวงหมาน ท่านเหล่านี้คือ ครูอาจารย์ที่มีพระคุณแก่พวกเรามากเป็นที่เคารพสักการะติดค้างอยู่ในใจไม่มีวันลืมเลือน

ท่านเหล่านี้คือ ผู้สร้างเส้นทางชีวิตให้แก่อาตมาและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาของประเทศไทยได้มีทางเดินไปพบสิ่งต่างๆ ในโลกกว้างได้อย่างมั่นใจ

อาตมามีความสุขมากในการได้อยู่ใกล้ ได้รับใช้ท่านบ้าง แต่การอยู่ใกล้คนเก่งแบบท่านอาจารย์เจ้าคุณฯนั้นยากที่อาตมาจะได้รับใช้ท่านบ่อยเพราะท่านจะทำเองทุกอย่าง แม้แต่กระโถนก็ไม่ใช้ ครั้นอาตมาจะเทกระโถนก็ไม่มีให้เท ท่านใช้ชีวิตเรียบง่าย เมื่อฉันข้าวในบาตรน้อยของท่านแล้วก็จะการล้างบาตร เช็ดบาตร

ตากบาตร เก็บบาตรเข้าที่ด้วยตัวของท่านเอง พวกเราจะหาทางอุปัฏฐากท่านได้ไม่ง่ายเพราะท่านจะทำเองทุกอย่าง ไม่นิยมใช้ให้ใครทำงานต้องอาสาสมัครจริงๆ

ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯท่านอาจจะมองวี่แววอะไรบางอย่างของอาตมาออก ต่อมาเมื่อท่านเป็นประธานสภาพระธรรมทูตจังหวัดชุมพร ท่านได้อนุญาตให้อาตมาติดตามไปในงานพระธรรมทูตได้มีโอกาสแสดงธรรมบ้างสั้นๆ เพราะเวลานั้นพระนักเทศน์ในจังหวัดชุมพรระดับดาวรุ่งมีมากมายแทบจะชนกัน สภาธรรมทูตจังหวัดชุมพรจึงเป็นแหล่งรวมพระนักเผยแผ่คุณภาพดีมากมาย ท่านเหล่านั้นก็เป็นกำลังใจให้สามเณรรุ่นลูกรุ่นหลานอย่างอาตมาได้ไต่บันไดดาราไปทีละน้อยโดยเปิดโอกาสให้ไปออกรายการที่สถานีวิทยุประจำถิ่นหรือปวถ. 15 จังหวัดชุมพรกับพระรุ่นใหญ่หลายรูปตอนนี้หลายท่านก็ไปสู่สวรรค์ตามกาลเวลา

เมื่อท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ ออกวารสารธรรมทูตโดยการพิมพ์และโรเนียวออกมาทีละแผ่น ท่านเปิดโอกาสให้อาตมามาทำงานใกล้ชิดกับท่านด้วยการช่วยท่านพิมพ์กระดาษไข การพิมพ์ต้องทำด้วยความระมัดระวังมาก จะต้องใช้สติเต็มที่เพราะหากผิดแต่ละครั้งต้องลบบ่อยๆ ก็ไม่ค่อยดีเท่าไร

นอกจากจะช่วยพิมพ์บ้างเพราะอยากเล่นพิมพ์ดีดด้วยนั้นแหละเพราะสมัยนั้นพิมพ์ดีดเป็นของพิเศษ ไม่มีใครที่จะมีกันง่ายๆ สามเณรอย่างพวกเราไกลเกินฝันที่จะได้สัมผัสกับเครื่องพิมพ์ดีด ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯกรุณามากให้อาตมาเขียนบทความลงในวารสารธรรมทูตด้วยโดยใช้ชื่อเป็นภาษาบาลีว่า **อจฺฉโปตโก แปลตรงตัวว่า ลูกหมี** ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯเอง เขียนหลายเรื่องในนามจริงและนามแฝงว่า **สามเณรขวาน** บางคนที่ไม่ทราบว่า เป็นนามแฝงของท่านอาจารย์เจาคุณฯก็คิดไปว่าอาตมาคือสามเณรขวาน หากใครมาถามก็รีบตอบว่าไม่ใช่อาตมาเพราะเณรขวานนั้นเขียนสำนวนสนุกสนานเกาๆ ให้คันนิดๆ อ่านแล้วสนุก มีลีลา

การเขียนเฉพาะตัว อาตมาเขียนพื้นๆ จำได้ว่าเขียนเรื่องพระรัตนตรัยและการเข้าถึงพระรัตนตรัย เพราะชอบศึกษาเรื่องพระรัตนรัยมากในฐานะเป็นหลักใหญ่ของพระพุทธศาสนา ทุกวันนี้ก็ยังชอบพูดชอบเขียนเรื่องพระรัตนตรัยอยู่เสมอ

อาจจะกล่าวได้ว่า ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯได้จุดประกายสร้างแรงบันดาลใจที่อยากจะเขียนหนังสือเพื่อสานการเผยแผ่พระพุทธศาสนามาถึงปัจจุบัน อาตมาเองก็ไม่บังอาจที่จะเรียกตนเองว่า เป็นนักเขียน **แต่เป็นพระที่เขียนหนังสือสัปดาห์ละหนึ่งชิ้นมาเป็นเวลาร่วม 20 ปี ลงในหนังสือพิมพ์สยามทาวน์ยูเอสเอ และเมืองไทยนิวส์และส่งมาลงที่นิตยสารเทคโนโลยีชาวบ้านในคอลัมน์ธรรมะจากวัด หาอ่านกันได้โดยทั่วไป**

ต่อมาเมื่ออาตมาเริ่มเป็นสามเณรหนุ่ม ข่าวท่านพระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม ไปเรียนต่อปริญญาโท ที่ประเทศอินเดียก็ดังกระฉ่อนอีกครั้งหนึ่ง อาตมาเป็นอีกคนหนึ่งตื่นเต้นเร้าใจที่เห็นพระวัดเราและพระในดวใจเราจะได้เดินทางไปเรียนต่อที่อินเดีย เมื่อท่านเตรียมการเสร็จแล้ววันเดินทางไปเรียนต่อพวกเราพระภิกษุสามเณรก็มาส่งท่านที่สถานีรถไฟ เป็นความรู้สึกอันยิ่งใหญ่ และเป็นประกายความหวังเล็กๆ ว่า วันหนึ่งจะได้ไปเรียนต่อที่อินเดียบ้าง แต่จะได้ไปเมื่อไรละ ยังไม่มีทางรู้ได้เลย

สามเณรน้อยบ้านเขาม่วง เขาแงนอย่างเราจะฝันไปไกลขนาดนั้นได้ หรือแต่เอาละฝันไปก่อนแล้วกัน ก่อนหน้านั้นก็เคยอ่านกลอนบทหนึ่งจากกระดาษสมุดเก่าๆ ที่ห่อขนมขี้มอด ที่คนกินขนมหมดแล้วทิ้งไว้ข้างทางเดินมีข้อความว่า **“เกิดเป็นคนควรหวังอย่างยั้งหยุด ใจจ่อจุดแน่วแน่ไม่แปรหมาย หวังไว้เถิดหวังยั่งยืนไม่คืนคลาย ปราชญ์ทั้งหลายสมหวังเพราะตั้งใจ”** ประกายความหวังของอาตมาที่จะเดินทางไปอินเดียได้เริ่มขึ้น เป็นประกายเล็กๆ เป็นความหวังที่ต้องหลบๆ

ซ่อนๆ เพราะขณะนั้นไม่มีทั้งเหตุและปัจจัยที่จะเดินทางไปอินเดียได้ เหตุเบื้องต้นการศึกษาจบเพียงเปรียญ 3 ประโยค เงินที่จะเรียนไม่ต้องถามถึงแค่เงินจะได้ซื้อนมข้นชงกับเปปซี่โคคาโคล่าวันละกระป๋อง ราคากระป๋องละ 3 บาท 50 และเปปซี่โคคาโคล่าอีก 6 สลึง ก็แสนยาก เมื่อฝันจบลงก็กลับมาหาความจริงที่ทำได้คือเรียน เรียน เรียน เรียนๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ

ท่านอาจารย์ใหญ่ **พระมหาบุญชัย มหาวีโร เคยบอกว่า ให้ตั้งใจเรียนก่อน อย่าเพิ่งคิดไปเที่ยวไหน เดี๋ยวเรียนจบแล้วมีโอกาสไปไกลถึงไหนก็ได้** จำคำสอนของท่านอย่างตรึงใจและคิดถึงสัจธรรมข้อนี้ของท่านเสมอมา **ตรงกับที่พ่อสอนว่า คนจนอย่างเราไม่มีอะไรดีไปกว่าความรู้** ท่านสอนสั้นๆ ให้เราขยันเรียนนั้นแหละท่านคงคิดว่าเรียนแล้วชีวิตต้องดีกว่าเดิมแน่ๆ

ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯเดินทางไปเรียนต่อที่อินเดียระดับปริญญาโทและปริญญาเอกสำเร็จภายใน 4 ปี โดยการเรียนปริญญาโท 2 ปีและปริญญาเอก 2 ปี ที่มหาวิทยาลัยพาราณสีประเทศอินเดีย การเดินทางไปเรียนที่อินเดียของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯเป็นเสมือนอิฐก้อนแรกที่ปูทางให้อาตมาได้เดินตามรอยท่านไปจริงๆ

หลายปีต่อมา อาตมาก็ได้เดินทางไปเรียนที่ประเทศอินเดีย ตามเส้นทางที่ท่านเดินไปก่อนหน้านั้น แต่เรียนคนละสาขา ท่านจบปริญญาเอกสาขาบาลี ส่วนอาตมาจบปริญญาเอกสาขารัฐศาตร์ ท่านจบปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยพาราณสี อาตมาก็จบปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยพาราณสี เป็นอันว่าอาตมาได้เดินตามรอยท่านได้บ้างบางส่วน เล็กๆ น้อยแม้จะไม่ทั้งหมด**แต่ก็ภูมิใจว่านี่ คือ พระผู้สร้างทิศทางชีวิตเป็นเข็มทิศให้ชนรุ่นหลังได้เดินตามอย่างถูกต้องและมั่นคง**

เมื่อท่านอาจารย์เจ้าคุณฯจบปริญญาเอกแล้ว ได้เดินทางกลับมาประจำอยู่ที่วัดขันเงินเพียงแห่งเดียว ไม่ได้จาริกไปที่ไหน มีความตั้งใจเด็ดเดี่ยวในการสอนภาษาบาลีแก่พระภิกษุสามเณรอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เวลาที่อาตมานั่งเรียนบาลีต่อหน้าท่านยังจำแววตาแห่งความเมตตา และรอยยิ้มเวลาที่ปล่อยให้ลูกศิษย์แปลหนังสือไปอย่างราบรื่น ดูเหมือนว่า การสอนบาลีคือ ชีวิตจิตใจของท่าน บางวันท่านสอนบาลีถึง 3รอบ คือ รอบเช้า รอบบ่าย และรอบค่ำ ท่านอาจารย์สอนบาลีวัดขันเงินทุกท่านมีความรักในการสอนเป็นชีวิตจิตใจเหมือนๆ กันเพราะเป็นการสอนเอาบุญและสืบทอดพระพุทธศาสนา ในยุคที่อาตมาเรียนบาลีอยู่นั้นท่านอาจารย์เจ้าคุณฯและครูสอนบาลีและนักธรรมทุกท่าน ไม่มีนิตยภัตเลยฉันแต่ภัตตาหารที่พุทธศาสนิกชนถวายและตักบาตรมาจริงๆ นานๆ ทางกรมการศาสนาจะจัดเงินมาถวายครูสอนสักครั้งหนึ่ง จำได้ว่า มีเพียงครั้งเดียวในรอบ 4 หรือ 5 ปีที่อาตมาเรียนอย่างต่อเนื่องที่วัดขันเงิน คือ ถวายรูปละ 700 บาท จากนั้นก็ไม่ได้ข่าวอีกเลย ครูบาอาจารย์ทุกท่านทำงานถวายเป็นพุทธบูชาเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

นอกจากการสอนบาลีของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯและครูอาจารย์อื่นๆ จะเป็นการสืบทอดและวางราฐานให้พระพุทธศาสนามั่นคงแล้ว การสอนภาษาบาลีแก่พระภิกษุสามเณรที่มาจากทั่วทุกทิศของพระเทศไทยยังเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กชนบทในถิ่นห่างไกลที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาในทุกด้านได้รับโอกาสทางการศึกษาที่อุปถัมภ์ค้ำจุนโดยพุทธศาสนิกชน เป็นการศึกษาที่ลงทุนถูกที่สุดแต่ได้รับผลยิ่งใหญ่หาค่ามิได้ อาตมาเป็นตัวอย่างหนึ่งในเด็กชนบทที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาในระบบที่รัฐบาลจัดโดยทั่วไป ได้บวชเรียนอาศัยการศึกษาภาษาบาลีเป็นอิฐก้อนแรกปูทางสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาและเดินสู่โลกกว้างอย่างมั่นใจและปลอดภัยในทุกทิศในทุกสนาม

การศึกษาภาษาบาลีในหลายสำนักของประเทศไทยตั้งอยู่ได้อย่างยากเย็น ต้องล่มสลายไปตามๆ กัน เพราะปัญหาหลักคือ ไม่มีครูสอนที่เสียสละเอาจริงเอาจังทั้งๆ ที่เป็นการศึกษาที่ลงทุนราคาถูก เป็นการศึกษาที่อยู่ในการดูแลของประชาชนชาวท้องถิ่นโดยตรง เป็นการดูแลด้วยหัวใจที่ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษา ของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ขอเพียงแต่ละสำนักเรียนมีครูสอนที่เสียสละและมุ่งมั่นอดทน การศึกษาภาษาบาลีตั้งอยู่ได้แน่นอนดั่งที่วัดขันเงินเคยทำสำเร็จมาแล้ว

การศึกษาบาลีของวัดขันเงินอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ภายใต้การสอนของอาจารย์ที่เป็นหลักปักแน่นทั้ง 3 ท่าน คือ **พระมหาบุญชัย มหาวีโร พระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม พระมหาจันทร์ ฐิตวํโส** เป็นการศึกษาที่มั่นคง เพราะท่านอาจารย์ทั้ง 3 นี้มีจิตใจมั่นคงแน่วแน่เสียสละยิ่งนัก ชีวิตจิตใจของท่านอยู่ที่การศึกษาบาลี ความสุขของท่านหาใช่ยศฐาบรรดาศักดิ์หรือตำแหน่งแห่งหนใดไม่ แต่คือ **การได้สอนภาษาบาลีแก่ลูกหลาน ได้เปิดธรรม เปิดโลก เปิดจิตใจ ให้มีพระธรรมนำใจนำชีวิตไปทุกทิศทุกทาง** คือ ความสุขของท่าน ที่เห็นลูกศิษย์ที่เดินเข้ามาสำนักเรียนวัดขันเงินอย่างอ่อนล้าแล้วกลับออกไปอย่างเข้มแข็งและมั่นใจ

หลังจากท่านอาจารย์เจ้าคุณฯจบการศึกษาจากอินเดียกลับสู่วัดขันเงินแล้ว ท่านได้สร้างสำนักเรียนบาลีวัดขันเงินให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกรในระดับประเทศ เพราะสถิติการสอบบาลีของพระภิกษุสามเณรอยู่ในระดับแนวหน้าแทบจะทุกปี สิ่งที่บ่งชี้ความสำเร็จของสำนักเรียนที่ใช้วัดกันโดยทั่วไปคือ มีนักเรียนสามารถเข้าสอบสนามหลวงได้ครบทุกชั้นคือ เปรียญธรรม 1-2 ถึงเปรียญธรรม 9 ประโยค หลังจากท่านอาจารย์เจ้าคุณฯได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจของท่านต่อมา สำนักเรียนบาลีวัดขันเงินก็มีสามเณรสอบเปรียญธรรม 9 ประโยคได้ติดต่อกันมาอีกหลายรูป ซึ่งถือเป็นความสำเร็จในระดับแนวหน้าของเมืองไทยทีเดียว

แม้ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯจะให้เวลากับการสอนภาษาบาลีเกือบจะทั้งวัน แทบจะไม่ได้พักเลย แต่ท่านอาจารย์ก็มีจิตใจกรุณาเสียสละช่วยงานคณะสงฆ์อย่างเต็มความสามารถ ต่อมาท่านได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงและตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด ท่านสามารถบริหารทั้งวัดและจังหวัดได้อย่างดีเยี่ยม ส่วนการศึกษาภาษาบาลีนี้ยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างเข้มแข็งเพราะมีพระภิกษุสามเณรรุ่นใหม่ที่สร้างมาจากน้ำพักน้ำแรงของท่านได้เข้ามารับงานของท่านและสืบทอดได้เป็นอย่างดี เป็นที่น่าชื่นชม พระภิกษุสามเณรรุ่นใหม่ที่ปักหลักสอนภาษาบาลีอยู่เคียงข้างครูบาอาจารย์ในวัดขันเงินทุกท่านล้วนเป็นปูชนียบุคคลที่น่าเคารพบูชาอย่างยิ่งเช่นกัน

การที่ท่านอาจารย์เจ้าคุณได้รับตำแหน่งพระราชคณะ เจ้าอาวาสพระอารามหลวงและเจ้าคณะจังหวัดในเวลาไล่เลี่ยกัน เป็นการสร้างประวัติศาสตร์ของคณะสงฆ์จังหวัดชุมพรที่ไม่เคยมีมาก่อนและคงจะไม่มีอีกต่อไปในอนาคต เป็นประวัติศาสตร์อันสวยงามของพระภิกษุสงฆ์ระดับเอกบุรุษผู้มีบุญญาบารมีเพียบพร้อมที่จะหาใครเทียบเทียมได้ยาก **เพราะสิ่งที่ได้มามิใช่บุญวาสนาเพียงอย่างเดียวแต่เป็นผลงานแห่งความพากเพียรพยายามอันเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณาและความอดอทน**ที่ดำเนินไปอย่างเพียบพร้อมด้วยดวงใจอันบริสุทธิ์โดยไม่หวังไม่เอาไม่มีไม่เป็น

การที่พระภิกษุสงฆ์ในภูมิภาคจะได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมดาก็ยากเย็นแล้ว แต่ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม คุณวุฒิและผลงานเป็นที่ประจักษ์เจิดจ้าทุกสายตาเห็นพ้องได้รับสมณศักดิ์ระดับพระธรรมโกศาจารย์ ในราชทินนามที่นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาอย่างหลวงพ่อพุทธทาสเคยได้รับมา และนักปาฐกถาผู้ยิ่งใหญ่ของประเทศไทย คือหลวงพ่อปัญญานันทะได้

รับมาแล้วเช่นกัน นับเป็นเกียรติประวัติของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนชาว จังหวัดชุมพรทั้งปวง เป็นความภูมิใจของเหล่าศิษย์เป็นอย่างยิ่ง

ยศฐาบรรดาศักดิ์เป็นสิ่งที่ทุกคนล้วนวิ่งเต้นใฝ่หากันจ้าละหวั่น เพราะเป็นสิ่งที่ทำใจให้อิ่มฟู เป็นศักดิ์เป็นศรีแก่ชีวิตและวงศ์ตระกูล แม้ในวงการสงฆ์ก็ไม่มีข้อยกเว้น แต่ท่านอาจารย์เจ้าคุณอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์นี้ ท่านทำหน้าที่ด้วยใจรักรับรางวัลแห่งการทำงานอย่างมีความสุขเป็นสุขเมื่อทำงานของท่านทุกวันไป พสกนิกรชาวไทยเชื่อมั่นว่าฟ้ามีตาย่อมไม่ละสายตาแก่ผู้กระทำความดีด้วยจิตบริสุทธิ์ ท่านจึงได้รับพระราชทานตำแหน่งพระราชาคณะชั้นพระธรรมโกศาจารย์อันทรงเกียรติจากฟากฟ้าโดยตรง เป็นการได้รับตำแหน่งมาอย่างสวยสดงดงามจากผลงานและผลแห่งพระธรรมที่ได้ปฏิบัติดีแล้วจริงๆ

เมื่ออาตมาเริ่มต้นเรียนภาษาบาลีที่วัดขันเงิน ตอนท่องไวยากรณ์มีตัวอย่างประโยคหนึ่งที่นักเรียนท่องกันว่า **ยโส ลทฺธา น มชฺเชยฺย ชนได้แล้วซึ่งยศไม่พึงเมา** ข้อนี้ในชีวิตอาตมาที่เดินทางมาครึ่งโลก พบพระสงฆ์และฆราวาสหลายคนที่ได้ยศไว้เพื่อทำประโยชน์ส่วนรวมไม่รับยศไว้เพื่อเมายศ หนึ่งในท่านเหล่านั้นพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า ท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ของเรานี้ ได้ยศแล้วไม่มัวเมาไม่เย่อหยิ่ง ไม่ถือตัว แต่รับตามหน้าที่หมดหน้าที่ก็วางลงใช้ชีวิตตามปกติด้วยความเข้าใจสมมติและวิมุตติอย่างถูกต้อง

ตั้งแต่อาตมาเป็นสามเณร ท่านอาจารย์เป็นมหาเปรียญธรรม 9 ประโยค ท่านอยู่กุฏิเล็กๆ ในทอนหลังวัดขันเงิน นอนบนพื้นกระดานปูด้วยผ้าอาบน้ำฝนหรือสบงเก่าๆ ไม่มีเสื่อหรือเครื่องปูลาดอันหรูหรา เช่น ฟูกหรือพรมแต่อย่างใด ส่วนหมอนนั้นท่านใช้แบบสวนโมกข์ คือ หมอนไม้ ท่านเป็นอยู่เช่นนั้นจนเช่นนั้นไม่เคยเปลี่ยน ฉันข้าวในบาตรใบน้อย หนุนหมอนไม้ ไร้เครื่องปูลาด ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกที่เกินสมณบริขารเลย

เมื่อท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดผ่านไปหลายปี อาตมาไปกราบท่านบนโรงเรียนบาลีหลังใหม่ ท่านยังคงจำวัดบนพื้นกระดานเหมือนเดิมสถานที่รับแขกก็ยังไม่ปูพรม มีเสื่ออยู่บ้างผืนหรือ 2 ผืน ใครไปหาท่าน ท่านบอกว่าให้ปู่เสื่อนั่งส่วนท่านนั่งบนเก้าอี้ท่านบอกว่านั่งเสื่อเถอะนั่งพื้นเย็น(ก้น) ในพระภิกษุสงฆ์ผู้มักน้อยและสันโดษที่มีอยู่มากมายในประเทศไทยของเรานี้ ท่านอาจารย์เจ้าคุณธรรมโกศาจารย์ ก็เป็นหนึ่งต้นแบบในด้านนี้ได้เลย ที่ใช้คำว่า ต้นแบบ เพราะถ้าเป็นพระธรรมดาเดินดินบิณฑบาตทั่วไปนั้นการปฏิบัติสันโดษทำได้ไม่ยาก เพราะการหาสิ่งของฟุ่มเฟือยเป็นเรื่องยากตามสมณวิสัย แต่สำหรับผู้มีการศึกษาดีมีตำแหน่งดี มียศสูงมักจะลอยขึ้นไปตามสิ่งเหล่านั้น แต่ท่านอาจารย์เจ้าคุณมั่นคงยิ่งนัก ลาภ ยศ สรรเสริญ ที่ท่านได้รับการถวายมาด้วยความซาบซึ้งในผลงานท่านท่านได้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเพื่อพัฒนาวัดพัฒนาการศึกษาและซ่อมแซมเสนาสนะให้ใช้สอยได้อย่างคุ้มค่าที่สุด

สิ่งที่เป็นหลักฐานสำคัญอันยืนยันได้ว่า พระธรรมโกศาจารย์ไม่ลุ่มหลงในตำแหน่งก็คือ เมื่ออายุท่าน 70 กว่าๆ จำไม่ได้ว่า 70 เท่าไร ท่านได้สละตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดด้วยความพยายามและสมัครใจ ที่ใช้คำว่า ความพยายามก็เพราะท่านได้พยายามลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดหลายครั้งแต่พระผู้ใหญ่ระดับบังคับบัญชาไม่ยอมอนุมัติให้ออก ท่านใช้ความพยามจนลาออกได้สำเร็จ

อันตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดนี้ใครๆ ในสังฆมณฑลล้วนต้องการ เจ้าคณะจังหวัดหลายท่านดำรงตำแหน่งจนถึงครบเกษียณอายุแล้ว แต่ยังขอต่ออายุอีกหลายท่านป่วยกระเสาะกระแสะ 3 วันดี 4 วันร้ายหิ้วสายน้ำเกลือเป็นเพื่อนทุกย่างก้าวทุกกิจกรรมตลอดเวลา แต่จะให้ลาออกจากเจ้าคณะนั้นอย่าหมายขอตายในตำแหน่งจะดีกว่า

ท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ได้ทุกอย่างมาด้วยความพยายามของท่านเองไม่มีใครดลบันดาลให้ไม่มีเส้นไม่มีสาย แม้แต่การลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดที่ใครๆ ปรารถนา ท่านก็ต้องใช้ความพยายามไม่น้อยเลยทีเดียว ท่านเปี่ยมด้วยวิริยาธิคุณ อันควรค่าแก่การศึกษาและถือเป็นแบบอย่างแห่งผู้ปรารภความเพียรอย่างสม่ำเสมอจริงๆ

นอกจากท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ จะเชี่ยวชาญมีความสามารถในด้านช่าง การศึกษา ด้านการปกครอง โคลงฉันท์ กาพย์ กลอน การเผยแผ่ และปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัยแล้ว ท่านยังเป็นศิลปินที่สร้างสรรค์งานด้านพุทธศิลป์และธรรมศิลป์ เพื่อการสื่อธรรมอย่างเป็นเลิศอีกด้วย ผลงานด้านนี้ปรากฏให้เห็นที่ฝาผนังพระอุโบสถวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ท่านได้สร้างปริศนาธรรมผ่านภาพที่สื่อถึงพุทธประวัติครบถ้วนทั้งในด้านบุคคลาธิษฐานและธรรมาธิษฐานอย่างน่าสนใจ น่าดูน่าศึกษา

ในฐานะอาตมาเป็นนักเผยแผ่ธรรมะประทับใจวิธีการเผยแผ่ของท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ท่านเป็นนักเผยแผ่ธรรมโดยจิตวิญญาณชนิดไร้รูปแบบ กล่าวคือ เวลาท่านไปงานศพไม่ว่าที่ไหนถ้าท่านว่างท่านจะเมตตาไปเป็นกำลังใจเจ้าภาพอย่างสม่ำเสมอ เพราะท่านได้ชื่อว่า เป็นพระขวัญใจมหาชนอยู่เหมือนกัน

ตามปกติเวลาที่พระผู้ใหญ่ระดับราชาคณะ หรือ พระสงฆ์ทั่วไปจะไปแสดงธรรมที่ไหน เจ้าภาพต้องเตรียมธรรมมาสน์ เตรียมเครื่องไทยธรรมและมีพิธีกรรมพอสมควร แต่ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯท่านไม่ต้องใช้ธรรมมาสน์ ท่านจะเลือกเวลาที่เหมาะสมที่พุทธศาสนิกชนพร้อมที่สุด เช่น ก่อนสวดอภิธรรม ท่านจะยืนขึ้นปรารภธรรมเรื่องชีวิตหรือเรื่องอื่นๆ ให้ผู้มาร่วมงานได้รับประโยชน์ทางธรรมจากการมา

งานศพเสมอ เวลาท่านยืนท่านยืนบนพื้นดินก็ได้ หรือใครจะปูเสื่อให้ก็ไม่ขัดข้อง นี่คือ การเผยแผ่ธรรมแบบเรียบง่ายได้สาระ พระสงฆ์สามารถทำได้ตามเวลาที่เหมาะสม

นอกจากท่านอาจารย์เจ้าคุณฯจะมีความเป็นเลิศด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว สมัยที่อาตมาเป็นสามเณรจำได้ว่า หลังจากการสอบบาลีเสร็จแล้ว ท่านจะใช้เวลาประมาณ1หรือ 2 เดือนเดินธุดงค์ไปตามที่ต่างๆ อย่างโดดเดี่ยวและอิสระ เสียดายที่ยังไม่เคยคุยกันอย่างละเอียดในเรื่องธุดงค์นี้ แต่ท่านรักการธุดงค์มาก อีกกิจกรรมหนึ่งที่ท่านเคยทำสม่ำเสมอ หากมีเวลาว่าง หรือในวาระทำวัตรท่านอาจารย์พุทธทาสที่สวนโมกข์ ท่านอาจารย์เจ้าคุณพร้อมด้วยคณะสงฆ์จังหวัดชุมพรนำโดยพระราชญาณกวี พระอุปัชฌาย์ทั้งของท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ และของอาตมา จะพากันเดินทางไปสวนโมกข์ด้วยกัน บางครั้งท่านเคยชวนอาตมาไปสวนโมกข์ด้วย ท่านมีความคุ้นเคยกับหลวงพ่อพุทธทาส ท่านอาจารย์โพธิ์ เป็นอย่างดี พระทุกรูปที่สวนโมกข์จะนับถือท่านว่า พระภิกษุมีความรู้ที่ไม่เย่อหยิ่งไม่ถือตัว เวลาท่านอยู่สวนโมกข์ท่านจะทำงานร่วมกันกับพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปอย่างเป็นกันเอง จำได้ว่า วันที่ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯนำอาตมาไปสวนโมกข์พอเวลากลางคืนทำวัตรสวดมนต์เย็นเสร็จ ท่านอาจารย์โพธิ์นำพระภิกษุช่วยกันขุดหลุมหอฉันหลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ ทำงานอย่างแข็งขันอาตมาก็ช่วยขนดินที่พระช่วยกันขุดขึ้นมา เป็นความประทับใจจนถึงวันนี้

ท่านอาจารย์เจ้าคุณฯถือว่าเป็นผู้ชักนำให้อาตมาสนใจงานหลวงพ่อพุทธทาสและกิจกรรมต่างๆ ของสวนโมกข์อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากหลวงพ่อปัญญานันทะ หลวงพ่อพระราชญาณกวี พระอุปัชฌาย์ของอาตมาและหลวงพ่อพุทธทาสเป็น 3 สหายที่อุทิศชีวิต เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วย จึงส่งสายสัมพันธ์มายังพระภิกษุสามเณรรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี

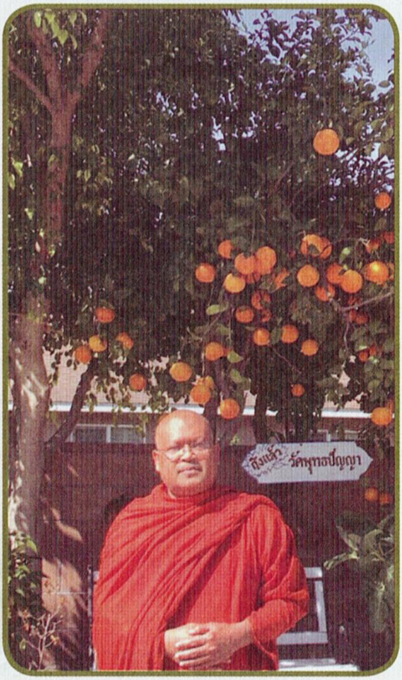

เรื่องที่พอจะระลึกได้เท่าที่เวลาพอจะอำนวยให้ระลึกถึงวันชื่นคืนสุขสมัยที่ได้อยู่ใกล้ชิดท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ ก็คงจะสมมติว่าจบลงเพียงแค่นี้ก่อน ข้อความใดที่เขียนไปแล้วไม่เหมาะสมด้วยประการใดๆ ก็ตาม ขออภัย ขอขมาลาโทษต่อท่านอาจารย์เจ้าคุณฯ และท่านผู้อ่านมา ณ ที่นี้ ส่วนข้อความใดที่อ่านแล้วได้สาระเป็นประโยชน์แก่ชนรุ่นหลัง ขอถวายเป็นเครื่องสักการะแทนดอกไม้ธูปเทียนในวาระที่พระเดชพระคุณท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์มีอายุครบ 80 ปี หวังว่า ท่านอาจารย์ฯจะมีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรงตามสมควรแก่วัย เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ชี้ธรรมนำทางให้แสงสว่างแก่ศิษยานุศิษย์ใกล้ไกลตราบนานแสนนานตามเหตุตามปัจจัยเทอญ

เขียนเสร็จวันที่ 24 ธันวาคม 2561 เวลา 7.02 น.

ดร.พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
(อดีตสามเณรลูกหมี ฉายา อจฺฉโปตโก ของท่านอาจารย์ฯ)
พระธรรมทูตพิเศษปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาส
และประธานคณะกรรมการอำนวยการ
ณ วัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา
1157 Indian Hill Blvd. Pomona, CA 91767. Tel. 9096291771
Facebook: Wat Buddhapanya

มิตรภาพอันสวยงามและยั่งยืน

เรื่องที่จะเล่านี้ มาจากชื่อเรื่องต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า **The giving Tree เป็นเรื่องมิตรภาพอันสวยงามไร้พรมแดนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ** ในป่าใหญ่ชานเมืองแห่งหนึ่ง บนเนินเตี้ยๆ มีต้นแอปเปิ้ลต้นหนึ่ง ลำต้นสูงใหญ่ แผ่กิ่งก้านสาขาออกไปรอบทิศ ปกคลุมด้วยใบดกเขียวชอุ่มรวมกันเป็นพุ่มหนา ผลิดอกออกผลตามฤดูกาลที่ผ่านมาและผ่านไปแต่ละปี นกน้อยใหญ่บินมาจากใกล้ไกลเกาะตามกิ่งไม้ส่งเสียงสดใสเริงร่า เป็นต้นไม้ใหญ่ที่สวยสดงดงามให้ความร่มรื่นแก่มนุษย์และสัตว์น้อยใหญ่ที่ผ่านมาพึ่งพาอาศัย

เด็กน้อยคนหนึ่งอาศัยอยู่ในบ้านหลังน้อย ตั้งอยู่ชานเมืองใกล้ๆ ชายป่าแห่งนั้น ทุกๆ วันหลังจากเด็กน้อยเลิกเรียนแล้ว เขาจะวิ่งจากบ้านมาเล่นอยู่กับต้นแอปเปิ้ลนี้ เด็กน้อยจะปีนขึ้นบนลำต้นไม้ แล้วไต่ไปตามกิ่งไม้ ห้อยโหนโจนทะยานไปตามกิ่งไม้ต่างๆ อย่างสนุกสนาน หิวขึ้นมาก็เก็บแอปเปิ้ลสดๆ รับประทานอย่างเอร็ดอร่อยรับประทานแล้วลงมานั่งที่โคนต้นไม้ เล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้พบเห็นในแต่ละวันที่ผ่านมา บางวันเด็กน้อย

ก็เล่าถึงความฝันในอนาคตของเขา เล่าถึงความคิดต่างๆ ให้ต้นไม้ฟังด้วยเสียงสดใส มีความสุข

ต้นไม้ฟังเรื่องเล่าของเด็กน้อยอย่างสนุกสนาน ต้นไม้มีความสุขที่เห็นเด็กน้อยมาปีนต้นไม้ ห้อยโหนโจนทะยานไปตามกิ่งอย่างสนุกสนาน บางวันเด็กน้อยขึ้นไปนั่งบนคาคบไม้ นำใบไม้มาผูกติดกันเป็นมงกุฎแล้วสมมติตัวเองว่าเป็นพระราชาครองอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ จินตนาการของเด็กน้อยล่องลอยไกลออกไปอย่างไม่มีขีดจำกัด

เด็กน้อยนั่งลงคุยกับต้นไม้ว่า "ท่านต้นไม้ น้ำในคลองสะอาดใสเป็นประกายระยิบระยับดุจสีเงินยวง"

ต้นไม้เห็นคล้อยตามเด็กน้อยตอบว่า "ใช่เลย เด็กน้อย"

เด็กน้อยกล่าวต่อไปว่า "ท่านต้นไม้ ท่านโชคดีมากนะ ได้อยู่ใกล้ๆ น้ำสะอาดใสระยิบระยับดั่งสีเงินยวง เห็นวิวทิวทัศน์ที่แสนสวยงามรอบๆ ทุกด้าน เห็นดวงอาทิตย์ตกยามเย็น อากาศสดชื่น หายใจสะดวก มิน่าเล่า ท่านจึงมีความสุขนัก"

เด็กน้อยแสดงความหวังว่า "ฉันอยากจะอยู่ที่นี่ตลอดไป"

ต้นไม้ยอมรับกับเด็กน้อยว่า "ใช่ น้ำในแม่น้ำสะอาดใส ระยิบระยับดุจสีเงินยวง วิวสวย อากาศดี อาทิตย์อัสดงก็สวย แต่ฉันมีความสุขเมื่อได้ชื่นชมสิ่งเหล่านี้พร้อมกับเธอนะ"

เด็กน้อยบอกความในใจว่า "ท่านคือ ต้นไม้ที่ดีที่สุด ฉันรักท่านมากนะ"

ต้นไม้ตอบว่า "ฉันก็รักเธอนะเด็กน้อย"

เด็กน้อยคุยกับต้นไม้วันแล้ววันเล่า ชั่วโมงแล้วชั่วโมงเล่าไม่รู้เบื่อ บางวันเด็กน้อยปีนขึ้นต้นไม้ แล้วไต่ไปตามกิ่งไม้ ห้อยโหนโจนทะยานตามกิ่งไม้อย่าง

คล่องแคล่วประดุจลิงน้อย อย่างเบิกบานสำราญใจจนรู้สึกเหนื่อยก็นอนซบหลับอยู่บนคาคบไม้อย่างมีความสุข

กาลเวลาผ่านไป เด็กน้อยโตขึ้น มีเพื่อนใหม่ๆ มากขึ้น มีเรื่องจะต้องทำมากขึ้น มีเวลาให้ต้นไม้น้อยลงตามลำดับแต่ยังคงไปมาหาสู่กัน เมื่อมีเวลาว่าง วันหนึ่งเด็กน้อยถามต้นไม้ว่า "รู้สึกโกรธไหม เวลาพระอาทิตย์ตกหรือเวลาใบไม้ร่วงไปในฤดูหนาว"

ต้นไม้ตอบว่า "ฉันรู้สึกเศร้านะซิ แต่ฉันรู้ว่า ดวงอาทิตย์ตกยามเย็นแต่จะกลับขึ้นมาส่องแสงอีกในตอนเช้า และใบไม้ที่ร่วงไปก็จะกลับมาใหม่ในฤดูใบไม้ผลิ ฉันเคยรอดวงอาทิตย์ขึ้นและรอใบไม้ผลิจนได้พบกันเสมอ"

เด็กน้อยกล่าวว่า "ท่านกล่าวถูกต้องแล้วนะ ท่านต้นไม้ แต่ดวงอาทิตย์ตกก็สวยนะ ท่านเป็นต้นไม้ที่โชคดีที่สุด ได้ชมทิวทัศน์ที่แสนมหัศจรรย์ทุกวัน ฉันจะอยู่ที่นี่ตลอดไปเลยละ"

ต้นไม้บอกเด็กน้อยว่า "ฉันยังไม่รู้เลยว่า อนาคตจะเป็นเช่นไร แต่ฉันรู้เพียงว่าดวงอาทิตย์จะอยู่ที่นี้ตลอดไป ฉันมีความสุขมากที่ได้อยู่กับเธอ เธอจะอยู่ที่นี่ตลอดไปก็ได้นะ ฉันรู้ว่าเธอชอบธรรมชาติอันสวยงามและสดชื่นที่นี่"

เด็กน้อยกล่าวถึงความฝันของตนว่า "มันไม่ง่ายอย่างที่ท่านบอกหรอกนะ ท่านไม่มีอะไรต้องรับผิดชอบเลยนี่ แต่ฉันต้องทำงาน ต้องมีตำแหน่งหน้าที่ ต้องสร้างอนาคต และต้องการความสุข"

ต้นไม้ถามถึงความรู้สึกว่า "เดี๋ยวนี้เธอมีความสุขไหม"

เด็กน้อยตอบว่า "เดี๋ยวนี้ฉันมีความสุขดีแต่ฉันต้องการความสุขมากกว่านี้"

จากวันนั้นเป็นต้นมาเด็กน้อยค่อยๆ ห่างเหินจากการมาวิ่งเล่นบริเวณ

ต้นไม้ไปนาน ต้นไม้ถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่ละวันที่ผ่านไปต้นไม้ตั้งตารอเด็กน้อยจะกลับมาเยือน

และแล้ววันหนึ่ง เด็กน้อย ซึ่งตอนนี้โตเป็นวัยรุ่นแล้ว กลับมาที่ต้นไม้อีกครั้งหนึ่ง ต้นไม้ดีใจมากที่ได้เห็นคนที่ตนรอคอยกลับมาเยือน ต้นไม้ดีใจจนหัวใจแทบจะโบยบินไปหาเด็กน้อย เมื่อมองไปยังเด็กน้อยที่ค่อยๆ ก้าวย่างเข้ามาใกล้ๆ เมื่อเด็กเดินตรงมายังต้นไม้ ต้นไม้จึงทักทายเด็กน้อยว่า "เข้ามาใกล้ๆ ซิเด็กน้อยมาปีนขึ้นต้นของฉัน จับกิ่งไม้มั่นๆ ห้อยโหนโจนทะยานและไต่ไปตามกิ่งของฉันและกินผลแอปเปิ้ลของฉันให้มีความสุขเถิด"

เด็กน้อยกล่าวปฏิเสธคำแนะนำของต้นไม้อย่างสุภาพว่า "ฉันโตเกินกว่าที่จะปีนป่ายต้นไม้และห้อยโหนโจนทะยานไปตามกิ่งไม้ได้อีกแล้ว"

ต้นไม้ให้ทางเลือกว่า "ถ้าอย่างนั้นก็จงดูดวงอาทิตย์ตกยามเย็นเถอะเธอชอบดูมิใช่หรือ"

เด็กน้อยปฏิเสธข้อเสนอของต้นไม้ว่า "ตอนนี้ฉันยุ่งมาก ฉันจะต้องไปซื้อของต่างๆ ฉันต้องการเห็นโลกกว้าง"

ต้นไม้ถามว่า "เธอเป็นอะไรไปหรือเปล่า ดูท่าทางเศร้า ไม่ร่าเริงเหมือนก่อนเลย"

เด็กน้อยตอบว่า "ท่านต้นไม้ ฉันต้องการเงิน ชีวิตของคนที่อยู่ในโลกต้องมีเงินถึงจะมีความสุข"

ต้นไม้ไม่อยากจะเห็นเด็กน้อยโศกเศร้า จึงแนะนำเด็กน้อยว่า "เก็บแอปเปิ้ลจากต้นของฉันไปขายในตลาดซิ แล้วเธอจะได้เงินไม่น้อยเลยนะ ฉันเสียใจด้วยนะ ฉันไม่มีเงินให้เธอหรอก ฉันมีแต่ใบกับผลแอปเปิ้ลแค่นั้นแหละ"

เด็กน้อยถามต้นไม้ด้วยความฉงนว่า "จริงหรือ ท่านต้นไม้ ฉันจะทำได้หรือ"

ต้นไม้ย้ำเพื่อความมั่นใจว่า "ถ้าการนำแอปเปิ้ลไปขายทำให้เธอได้รับความสุข เธอก็ควรทำ"

เด็กน้อยรีบตอบรับว่า "ขอบคุณครับท่านต้นไม้ ท่านยังคงเป็นต้นไม้ที่สุดยอดเสมอ"

เด็กน้อยรีบปีนต้นแอปเปิ้ลเลือกเก็บแอปเปิ้ลผลงามแล้วนำไปขายในตลาด

ต้นไม้รู้สึกมีความสุขที่ได้ทำอะไรบางอย่างให้สหายน้อยที่เขารักมีความสุขบ้าง ต้นไม้มองเด็กน้อยเดินจากไปจนลับสายตา

ตั้งแต่วันนั้นเด็กน้อยก็หายไปจากต้นไม้นานมาก ปล่อยให้ต้นไม้อยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวดายคอยการกลับมาของเด็กน้อยวันแล้ววันเล่า

หลายปีผ่านไป นกทั้งหลายผ่านมาเกาะตามกิ่งส่งเสียงร้องอย่างเริงร่าแล้วก็จากไป ต้นไม้ยังคงรอและรอ บัดนี้ต้นไม้สูงใหญ่ กิ่งแผ่กว้างเป็นพุ่มเขียวขจีมากกว่าวันวานที่ผ่านมา เป็นร่มเงาที่ยิ่งใหญ่เป็นที่อาศัยของนกและสัตว์หลากหลายที่ผ่านไปมา แม้กาลเวลาผ่านไปเท่าไรแต่ต้นไม้ยังรอคอยการกลับมาของเด็กน้อยเสมอ

วันหนึ่งเด็กน้อย บัดนี้กลายเป็นหนุ่มใหญ่ แต่ยังคงเป็นเด็กน้อยในสายตาของต้นไม้อยู่เสมอ ได้กลับมาเยือนต้นไม้อีกครั้งหนึ่ง ต้นไม้โอนเอนต้นไปมาต้อนรับเด็กน้อยด้วยความดีใจที่เห็นเด็กน้อยกลับมาเยือน จึงตะโกนเรียกด้วยความดีใจว่า "มาๆ ๆ มาเร็วๆ เข้ามาๆ ๆ เด็กน้อย ปีนต้นฉัน ห้อยโหนโจนทะยานบนกิ่งของฉันเป็นสุขสนุกแบบสุดๆ ไปเลย"

เด็กน้อยบัดนี้เป็นหนุ่มใหญ่ บอกต้นไม้ว่า "ฉันไม่มีเวลาปีนต้นไม้แล้วละ ฉันยุ่งมากจริงๆ ตอนนี้ฉันแต่งงานแล้วนะฉันมีภรรยา มีลูกแล้ว"

ต้นไม้พูดด้วยความดีใจด้วยว่า "เธอโตขึ้นแล้วจริงๆ นะนี่ แต่..ทำไมเธอดูท่าทางไม่มีความสุขเอาเสียเลยนะ การมีงานทำ การมีครอบครัว คือ สิ่งที่เธอต้องการมิใช่หรือ"

เด็กน้อยบอกต้นไม้ว่า "ฉันยังกังวลใจอยู่ตลอดเวลาที่ไม่สามารถสร้างบ้านที่มั่นคงให้ลูกและภรรยาอยู่ได้อย่างอบอุ่นและปลอดภัย ฉันอยากสร้างบ้านสักหลัง"

ต้นไม้ฟังเพื่อนรักระบายความในใจเช่นนั้นพลอยรู้สึกเครียดไปด้วย จึงบอกเด็กน้อยว่า "ฉันไม่มีบ้านให้เธอหรอกนะ ป่าคือบ้านของฉัน แต่ว่า ฉันมีกิ่งอยู่หลายกิ่ง เธอจงตัดกิ่งของฉันไปสร้างบ้านเถิด แล้วเธอจะมีบ้านที่มั่นคงปลอดภัยที่ทุกคนอยู่กันอย่างมีความสุข"

"ขอบคุณมาก ท่านต้นไม้" เด็กน้อยเปลี่ยนความรู้สึกจากความเศร้าเป็นดีใจ

เด็กน้อยปีนขึ้นต้นไม้นำเลื่อยขึ้นไปตัดกิ่งก้านลงมาจนเพียงพอต่อการสร้างบ้านอันอบอุ่นและปลอดภัยสำหรับภรรยาและลูกของเขา เมื่อตัดกิ่งพอแก่ความต้องการจึงลากไม้นั้นกลับไปสร้างบ้าน

ต้นไม้มองเด็กน้อยสหายรักซึ่งบัดนี้เป็นพ่อบ้านผู้มีความรับผิดชอบลากกิ่งไม้ของตนไปสร้างบ้านให้ลูกและภรรยาได้อยู่ ก็ให้รู้สึกยินดีปรีดายิ่งนักที่ทำให้เด็กน้อยที่ตนรักมีความสุข

นับแต่นั้นมาเด็กน้อย ที่กลายเป็นหัวหน้าครอบครัวหายไปนาน หลายปีผ่านไป ไม่เคยกลับมาเยี่ยมต้นไม้อีกเลย ต้นไม้รอคอยเด็กน้อยด้วยความคิดถึง แม้จะมีนกต่างๆ บินผ่านมาเกาะตามต้นพอคลายเหงาบ้าง แต่มาเพียงชั่วคราวก็บินจากไปเพราะต้นไม้ไม่มีลูก ไม่มีใบ ไม่มีกิ่งพอที่จะให้นกเกาะกระโดดโลดเต้นร้องเพลงอย่างมีความสุขได้เหมือนแต่ก่อน เพราะมีเพียงต้นไม้โด่เด่ที่ไร้กิ่งใบเหมือนตายยืนต้น ต้นไม้รู้สึกวังเวงว้าเหว่คิดถึงแต่เด็กน้อยว่าวันหนึ่งเขาจะกลับมาเยือน

บัดนี้เมืองเปลี่ยนแปลงไปมาก ต้นไม้และป่าจำนวนมากถูกโค่นลงเพื่อสร้างบ้านแปลงเมือง ที่ดินที่เตียนโล่งถูกขยายออกไป เมืองขยายตัวออกไป ถนนหนทางสัญจรไปมาสะดวกขึ้น ต้นไม้ถูกโค่นลงไปทำบ้านเรือนต้นแล้วต้นเล่า ป่าบางแห่งหายไปทั้งป่ากลับกลายเป็นป่าคอนกรีตแทน ที่อยู่อาศัยเปลี่ยนเป็นตึกรามบ้านช่องมากกว่ากระท่อมน้อยในอดีต ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ต้นไม้รู้สึกว้าเหว่จับใจเมื่อทุกสิ่งเปลี่ยนไปแต่สิ่งที่ยังไม่เปลี่ยนคือ ต้นไม้ยังคงรอเด็กน้อยมาอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน จนกระทั่งวันหนึ่ง ต้นไม้เห็นเด็กน้อย ซึ่งบัดนี้อยู่ในวัยกลางคนแก่ตัวลงไปมาก เดินเข้ามานั่งใต้ต้นไม้ แล้วร้องไห้ออกมาอย่างขมขื่น ต้นไม้รู้สึกเหมือนว่าหัวใจจะสลายไปด้วยเมื่อเห็นเด็กน้อยที่รักของตนร้องไห้ออกมาด้วยความคับแค้นใจยิ่งนัก วันนี้ต้นไม้ไม่มีกิ่งไว้ให้เด็กห้อยโหนโจนทะยานอีกแล้ว ไม่มีผลแอปเปิ้ลให้ทานได้อีก มีเพียงลำต้นที่ไร้กิ่งแต่ยังให้ชายหนุ่มได้นั่งพิงได้

เมื่อชายหนุ่มร้องไห้ไปได้สักครู่ต้นไม้จึงถามว่า "มานั่งร้องไห้ด้วยเรื่องอะไรหรือ ทำไมเศร้าโศกเสียใจนักเล่า"

เด็กน้อยจึงบอกต้นไม้ว่า "ภรรยาฉันจากไปแล้ว ลูกๆ ก็ไม่สนใจฉัน ฉันไม่อยากจะอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีใครรักและสนใจฉันอีก ฉันอยากจะไปให้ไกลแสนไกลจากที่นี่ ไม่อยากจะอยู่ที่นี่อีกแล้ว"

ต้นไม้จึงบอกเด็กน้อยว่า "เธอตามล่าหาความสุขไม่เคยหยุดพักเลย เมื่อใดที่เธอหยุดแสวงหา ความสุขมันจะมาหาเองแหละ"

เด็กน้อยเถียงต้นไม้ว่า "ไม่มีความสุขใดๆ เหลืออยู่ที่นี่อีกแล้ว หากฉันมีเพียงเรือลำเดียว ล่องไปในน้ำที่ใสเป็นสีเงินยวง ดูดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงกระทบน้ำระยิบระยับ ค่ำลงก็นอนในเรือ"

ต้นไม้สอดขึ้นมาว่า "แล้วจะมีความสุขหรือ"

เด็กน้อยตอบว่า "ใช่แล้วฉันจะมีความสุขสงบ"

ต้นไม้จึงบอกว่า "เธอตัดต้นไม้ทำเรือซิแล้วเธอก็จะได้ไปจากที่นี่ ไปสู่สถานที่ที่เธอคิดว่าให้ความสุขเธอได้"

เด็กน้อยถามว่า "จริงหรือ แล้วเขาเริ่มตัดต้นไม้ทำเรือด้วยความรู้สึกเป็นสุขผ่อนคลายยิ่งนัก ต้นไม้มองดูชายหนุ่มตัดต้นไม้ไปทำเรือด้วยความสุข"

เมื่อชายหนุ่มทำเรือเสร็จแล้ว ก็ออกเดินทางแสวงหาความสงบสุขตามที่ตนเองเชื่อว่า ความสงบสุขจะรออยู่ข้างหน้า ณ ปลายฟ้าโน้น เขาแล่นเรืออยู่ในน้ำใสกระทบกับแสงแห่งอาทิตย์ระยิบระยับดั่งสีเงินยวง ค่ำลงก็เอนกายลงในเรือมองดูดาวที่พราวพร่างเต็มฟ้า

เด็กน้อยซึ่งบัดนี้เลยวัยกลางคนจากไปอย่างไม่มีวี่แววว่าจะกลับมา ต้นไม้ไม่มีความสุขเลย เหมือนเรื่องดวงอาทิตย์ตกที่ครั้งหนึ่งเคยคุยกันว่า เมื่อดวงอาทิตย์ตกแล้ววันรุ่งขึ้นก็จะกลับมา สิ่งที่ต้นไม้ทำได้คือ ตั้งตารอคอย ต้นไม้ที่เคยสูงใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาปกคลุมด้วยใบเขียวขจี บัดนี้เหลือเพียงตอติดดินอยู่ที่ริมเนินเตี้ยๆ หนึ่งปีผ่านไปต้นไม้รู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดายมากขึ้น มองวิวทิวทัศน์อะไรไม่ได้ไกลเหมือนวันก่อนๆ เพราะเป็นเพียงตอไม้สั้นๆ ต้นไม้คิดถึงวันเก่าๆ คิดถึงนกที่เคยมากระโดดโลดเต้น คิดถึงเด็กน้อยที่เคยมาห้อยโหนโจนทะยาน บัดนี้มีเพียงได้ยินเสียงคนและยานพาหนะที่สัญจรไปมา เสียงจอแจของคนที่อาศัยชุมชนที่มากับ

ตึกรามบ้านช่องอันแวดล้อมตอไม้อยู่ทุกวัน ตอไม้ยังคงคิดถึงสหายผู้จากไปอย่างไม่เสื่อมคลาย

และในที่สุดเด็กน้อยของต้นไม้ซึ่งบัดนี้ชราภาพลงไปมาก ผู้จากไปตามล่าหาความสุข ก็กลับมา บัดนี้เขามาในร่างชายชราที่อ่อนเปลี้ยเพลียแรงเดินเหินไม่สะดวกดั่งเดิม ต้องใช้ไม้เท้าค้ำยันกายเคลื่อนไหวไปอย่างยากลำบาก บ้านที่เขาเคยอยู่อาศัยไม่เหมือนก่อนแล้ว ตึกรามบ้านช่องและโรงงานผุดขึ้นอย่างหนาแน่นบนผืนแผ่นแม่ธรณีที่เคยสวยงามและบริสุทธิ์ ป่าและพื้นที่สีเขียวหายไปหมด บัดนี้อากาศที่เคยบริสุทธิ์ก็ตลบอบอวลด้วยฝุ่นและควันพิษจากโรงงาน และกิจการต่างๆที่ขยายตัวปกคลุมพื้นที่สีเขียวที่เคยมีจนหมดสิ้น ชายชราแทบจะหาตอไม้เพื่อนยากไม่เจอ เขาเดินโซซัดโซเซ กระเสือกกระสนมาถึงตอไม้จนได้ ด้วยความชราภาพของเขาและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษมากขึ้น เขาเดินไปด้วยความเหนื่อยหอบต้องหยุดเป็นระยะๆ

เมื่อเขามาถึงตอไม้เพื่อนรักได้สำเร็จ ต้นไม้เห็นเขาแล้วจึงพูดว่า “เธอมาแล้ว ฉันรอเธอนานเหลือเกิน”

ชายชราตอบว่า “รู้สึกดีที่ได้มาพบท่านต้นไม้อีกครั้งหนึ่ง ฉันแล่นเรือไปยังเมืองอื่นไปตามฝัน อยู่ที่นั่นเสียหลายปี” เขาพูดไปต้องหยุดไอเป็นระยะๆ

ต้นไม้จึงพูดว่า “เธอหายใจได้อย่างยากเย็นเหลือเกิน ค่อยๆ หายใจนะ”

ชายชราเห็นพ้องกับตอไม้ว่า “ใช่ๆ มลพิษทำให้หายใจลำบากมากขึ้น”

ตอไม้พูดว่า “ฉันเสียใจเหลือเกินตอนนี้ต้องขอโทษด้วยนะ ฉันไม่มีต้นไม้ให้เธอปีนเล่นอีกแล้ว ไม่มีกิ่งไม้ให้เธอห้อยโหนโจนทะยานเหมือนก่อน ไม่มีผลแอปเปิ้ลมาต้อนรับเธอแล้ว ฉันก็หมดทุกสิ่ง”

ชายชราตอบต้นไม้อย่างมีเหตุผลว่า "ฉันแก่เกินกว่า ที่จะปีนต้นไม้ได้อีกแล้ว ฉันปวดหลัง ฉันเหนื่อยเกินกว่าที่จะห้อยโหนโจนทะยานกิ่งไม้ได้อีกแล้ว ฟันฉันก็หักจนหมดปาก ยากที่จะกัดแอปเปิ้ลสดๆ กินได้อีกแล้ว"

ต้นไม้ถอนหายใจอย่างหนักหน่วง กล่าวว่า "ฉันขอโทษเธอจริงๆ ฉันอยากให้อะไรเธอบ้าง แต่ฉันไม่มีอะไรเหลือจริงๆ บัดนี้ฉันเป็นเพียงขอนไม้ผุๆ ท่อนหนึ่งเท่านั้น"

ชายชราเห็นด้วยกับตอไม้ว่า **ป่าไม่มีเหลือแล้ว ป่าคอนกรีตไม่สามารถจะผลิตอากาศหายใจที่สะอาดบริสุทธิ์ได้เหมือนต้นไม้หรอก แต่ต้นไม้เท่านั้นที่ให้อากาศอันสะอาดบริสุทธิ์ได้**

ตึกยอดเสียดฟ้าไม่ให้ความสุขได้หรอก ดูซิมนุษย์ผู้ละโมบทำกันได้ถึงเพียงนี้ นับวันเมืองมีแต่จะผลิตมลพิษมาแทนอากาศบริสุทธิ์มากขึ้นทุกวันๆ ประชาชนไม่เข้าใจความสำคัญของธรรมชาติแล้วหรือนี่

ต้นไม้ได้แต่ถอนหายใจ ไม่รู้จะพูดอย่างไร พูดได้แต่คำว่า "เหนื่อย เหนื่อยจริงๆ "

ชายชราพูดดังๆ ว่า "ฉันต้องการอากาศบริสุทธิ์หายใจ ต้องการที่นั่งเล่นสบายๆ "

ต้นไม้ตอบว่า "มาซิเด็กน้อย แม้บัดนี้ฉันจะเหลือแต่ตอ ก็พอที่จะให้เธอนั่งพักได้ นั่งลง นั่งลงพักเถอะ"

ชายชราจึงนั่งลงบนตอไม้แล้วถอนหายใจยาวลึกอย่างผ่อนคลาย มองลงไปยังแม่น้ำที่ใสบริสุทธิ์ที่ต้องแสงพระอาทิตย์ สะท้อนแสงระยิบระยับดั่งสีเงินยวง มองดวงอาทิตย์ที่กำลังหย่อนดวงลับลงขอบฟ้าอย่างช้าๆ เขารู้สึกว่า หายใจสะดวกขึ้นค่อยๆ เคลื่อนไหวอย่างแผ่วเบา จึงพูดกับต้นไม้อีกว่า

"ท่านต้นไม้ ท่านยังโชคดีเสมอ ท่านมีวิวทิวทัศน์ที่สวยงามที่สุด ดวงอาทิตย์ สายน้ำที่ใสบริสุทธิ์ยามกระทบกับแสงพระอาทิตย์สะท้อนแสงระยิบระยังดั่งสีเงินยวง" แล้วเขาก็เล่าเรื่องชีวิตที่ผ่านมาทั้งหมด บอกถึงโลกที่เปลี่ยนไปให้ตอไม้เพื่อนรักฟังอย่างมากมาย

ตอไม้ฟังเพื่อนรักเล่าเรื่องอย่างมีความสุข ทั้งสองกลับมามีความสุขร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง เป็นความสุขอันบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ เป็นความสุขสงบยั่งยืนไม่มีที่สุด เราจะต้องรักษาและเคารพพระแม่ธรณี

จำไว้นะ มนุษย์ต้องการป่า ป่าต้องการมนุษย์ การรักษาป่าคือ การรักษาธรรมชาติ และธรรมชาติก็กลับมารักษามนุษย์

ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา
วันที่ 10 พฤศจิกายน 2561 เวลา 12.50 น.
ถอดความจากเรื่อง
The Giving Tree story/Bedtime Stories/Stories of kid
/Fairy Tales./My pingu TV.

ปริศนาธรรมบนธงกฐิน

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2561 ที่ผ่านมา พุทธศาสนิกชนพากันมาทอดกฐินมากหน้าหลายตา เป็นที่น่าชื่นใจ ทุกท่านที่มาร่วมงานกฐินวัดพุทธปัญญาแล้วต่างสนทนากันว่า มาทอดกฐินครั้งนี้กลับบ้านไปด้วยความอิ่มท้อง อิ่มบุญ อิ่มธรรม และอิ่มใจ ขอให้เก็บความอิ่มทั้งหลายทั้งปวงนี้ไว้เป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตที่สงบสุขต่อไป

เมื่อเจ้าภาพถวายผ้ากฐินเสร็จแล้ว พระสงฆ์นำผ้าจีวรไปทำสังฆกรรมกรานกฐินในเขตสีมาของวัด และนุ่งห่มผ้าไตรจีวรที่กรานกฐินแล้ว และนุ่งห่มผ้าอดิเรกจีวร จากอานิสงส์กฐินแล้วกลับมารับไทยทานบริวารกฐินที่พุทธศาสนิกชนเตรียมมาถวายตามศรัทธาที่ศาลาโปร่งใจแล้ว มีผู้ปรารภขึ้นมาว่า **เวลาทอดกฐินที่วัดพุทธปัญญา ไม่ได้ทำธงกฐิน ถ้าทำด้วยก็จะเพิ่มสีสันสดสวยดีมากขึ้นและจะได้เป็นสัญลักษณ์ของงานกฐินด้วย**

อาตมาตอบว่า "ยังไม่เคยทำมาก่อนโดยเน้นความเรียบง่ายตามพระบรมพุทธานุญาตเพื่อให้พิธีกรรมและสังฆกรรมดำเนินไปอย่างสะดวกสบายแบบวัดๆ " อย่างไรก็ตามแม้มิได้ทำธงกฐินมาติดไว้ แต่ก็พอจะเข้าใจได้ว่า ธงเหล่านั้นคนโบราณที่แสนฉลาดคิดขึ้นมาเพื่อเป็นปริศนาธรรมให้ผู้ที่ได้พบเห็นได้ตีความเป็นธรรมะ เพื่อน้อมนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขในชีวิตได้

อาตมาจึงขอตีความปริศนาธรรมดังนี้

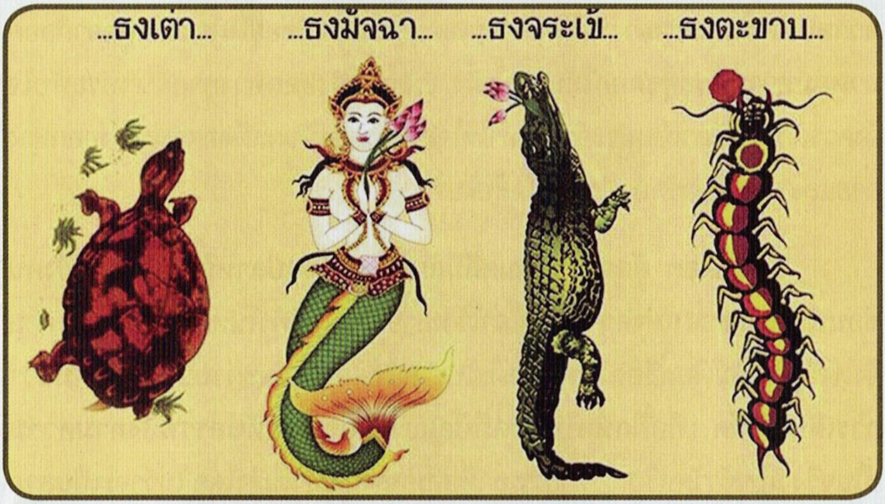
1. ธงจระเข้ เป็นปริศนาธรรมสื่อถึง ความโลภ เป็นที่ทราบกันว่าจรเข้นั้น เวลากินอะไรเข้าไปไม่รับรู้รสว่า มีรสชาติอย่างไร เจออะไรก็กลืนเข้าไป โบราณจึงเปรียบพฤติกรรมการกินของจรเข้าด้วยความโลภ กินได้กินดีไม่รู้จักเบื่อ **ความโลภก็คือสภาพที่หิวกระหายอยากได้อยากครอบครองไปเสียทุกอย่างไม่รู้สึกเบื่อหน่ายไม่รู้สึกอิ่ม สภาวธรรมที่ตรงกันข้ามกับความโลภก็คือ ทาน การให้** เมื่อจิตคิดจะให้จะสบายกว่าจิตที่คิดจะเอา เมื่อไรความรู้สึกเสียสละเกิดขึ้นความอิ่มก็จะตามมาทันที คือ ความอิ่มใจเกิดจากการให้และการเสียสละ คนที่มาร่วมงานทอดกฐิน คือ คนอิ่มที่มาด้วยความเสียสละ อันได้แก่ความเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังความสามารถและกำลังทรัพย์

2. ธงตะขาบ คนโบราณซ่อนปริศนาธรรม คือ ความโกรธไว้ในความหมายของตะขาบ เวลาความโกรธเผาใจ ร่างกายเร่าร้อนเดินไปเดินมาหยุดอยู่กับที่ไม่ได้เปรียบเสมือนตะขาบที่มีขาออกมามากมาย ใครเข้าไกล้ตะขาบก็จะถูกกัดจนเจ็บ เวลามีความโกรธหากทำร้ายใครไม่ได้ก็จะใช้คำพูดกัดคนอื่นให้เจ็บใจซึ่งบางทีความเจ็บที่ใจอันเกิดจากการกัดด้วยวาจานั้นหายช้ากว่าแผลที่กัดด้วยปากตีด้วยไม้เรียวหรือด้วยมือเสียอีก **ปริศนาธรรมจากตะขาบเตือนว่า อย่าไปกัดใครเข้านะ แผลที่กัดนั้นจะหายช้า ส่วนสภาวธรรมที่ตรงกันข้ามกับความโกรธก็คือ**

ความเมตตาและกรุณา เมื่อใดที่ความเมตตากรุณาสถิตอยู่ในใจ เวลาพูดจาก็ออกมาหอมหวานประดุจดอกไม้และน้ำผึ้ง เวลาแสดงออกทางกายก็น่าประทับใจ จึงควรเจริญเมตตาเป็นประจำเพื่อทำให้ใจสงบอันจะเป็นผลดีต่อการแสดงออกทางกายและวาจาที่น่ารักน่าประทับใจสืบไป

3. ธงเงือก สัตว์ในวรรณคดีมีลักษณะคล้ายปลาหรือครึ่งปลาครึ่งคน ซ่อนปริศนาธรรม แห่งความหลงเอาไว้ หมายถึงมนุษย์ทั่วไปหลงไหลในความงาม จึงใช้สัญลักษณ์เงือกสื่อถึงความหลง โบราณได้สอนธรรมะผ่านปริศนาธรรมนี้ว่า **การเดินเข้าวัด เพื่อฝึกหัดให้ชีวิตมีปัญญา คือ รู้เท่าทันสรรพสิ่งตามความเป็นจริง** มิใช่เข้าวัดหรือเข้าหาธรรมะเพื่อลุ่มหลงมัวเมาในสิ่งใดๆ ไม่ว่าจะเป็นลาภยศ สรรเสริญ สุข หรือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะหรือธรรมารมณ์

4. เต่า เป็นสัญลักษณ์แห่งการสำรวมและระวัง เต่ามีกระดองเป็นเครื่องป้องกันอันตราย อวัยวะที่โผล่พ้นออกมาจากกระดองมี หัว หาง และเท้า 4 เท้า รวมเป็น 6 เมื่อเจออันตรายใครจะทำร้ายหรือสัตว์อื่นจะทำร้ายเต่าจะเก็บอวัยวะเหล่านี้เข้าไปในกระดอง เปรียบเหมือน มนุษย์มีอายตนะ6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ ถ้าเผลอไม่ระวังเมื่อใด กิเลสก็จะขบกัดเอาทางตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ ถ้าสำรวมระวังได้กิเลสก็จะไม่ขบกัดเอาเหมือนเต่าเก็บอวัยวะในกระดอง สติที่ห้ามความชั่วและกิเลสทั้งปวงได้เปรียบเหมือนกระดองเต่า เต่ามีกระดองป้องกันทุกข์ภยันตรายจนมีอายุยืนยาวดังคำที่ว่าเต่าล้านปี อายุจริงของเต่าจะถึงล้านปีหรือไม่ก็ไม่เป็นไรแต่สำนวนนี้ย่อมสื่อว่า เต่าอายุยืน สาเหตุหลักที่เต่ามีอายุยืนเพราะมีกระดองป้องกันอันตราย มนุษย์ก็เช่นกันถ้ามีสติสำรวมระวังกายวาจาและใจ ก็มีอายุยืนและสงบสุขปลอดจากการคุกคามของกิเลสถึงสุขทั้งกายและใจอย่างยั่งยืนได้เช่นกัน

งานกฐินวัดต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศทั่วโลกงวดเข้ามาทุกที เมื่อผ่านฤดูกาลนี้ไปแล้ว ต้องรอถึงปีหน้า จึงควรเจริญธรรมทั้ง 4 ประการนี้ไว้เพื่อให้มีความสุขกายสบายใจรอดพ้นจากอันตรายทั้งกายและใจ เพื่อมีชีวิตยืนยาวได้ทำบุญทอดกฐินเพื่อค้ำจุนพระพุทธศาสนาในปีต่อๆ ไป

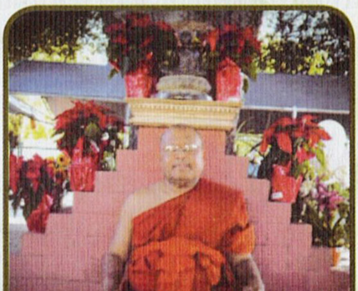
ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ

เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2561 เวลา 9.30 น.

วันขอบคุณ.....

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 22 พฤศจิกายน 2561 ที่ผ่านมา เป็นวันขอบคุณ (Thanksgiving Day) อันเป็นวันหยุดอย่างเป็นทางการวันหนึ่งของชาวอเมริกัน ปีนี้วันขอบคุณของชาวอเมริกัน และวันลอยกระทงของชาวไทย มาพ้องในวันเดียวกันอย่างน่าอัศจรรย์ เมื่อพิจารณาถึงความเป็นมาของวันสำคัญทั้งสองวันที่เกิดขึ้นคนละซีกโลก **แต่มีฐานทางธรรมร่วมกัน คือ ความกตัญญูรู้คุณต่อบุคคล หรือ สิ่งที่เคยมีคุณ** ความกตัญญูรู้คุณจึงเป็นหลักธรรมสากลที่มนุษย์ทั่วโลกรับรู้ เข้าใจและปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไป ผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน พิธีกรรม วัฒนธรรม หรือ ประเพณีตามที่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ จะมีความเห็นพ้องต้องกันสร้างสรรค์ขึ้นมา

เมื่อวันขอบคุณและวันลอยกระทงที่ผ่านมา ประชาชนสามารถชมเทศกาลแห่งความสนุกสนานรื่นเริงของทั้ง 2 วันนี้ที่สื่อ ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้พร้อมๆ กัน ชาวอเมริกันจัดขบวนแห่อย่างสวยงามอลังการในเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ ชาวไทยทั้งหลายก็จัดงานลอยกระทงขึ้นเกือบทั่วประเทศ ชุมชน หรือ หมู่บ้านใดตั้งอยู่ริมแม่น้ำลำคลองน้อยใหญ่ก็พากันลอยกระทง หรือ ใครมีเวลา มีทุนทรัพย์อยากจะเห็นงานลอยกระทงที่ยิ่งใหญ่ของประเทศไทย **ก็มุ่งสู่นครเชียงใหม่ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นเมืองหลวงแห่งวันธรรมลอยกระทง ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ ให้ประชาชนได้ร่วมสนุกและชื่นชมมากมาย**

ที่มาแห่งการแสดงความขอบคุณของทั้งสองซีกโลก ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก วันขอบคุณของชาวอเมริกันมาจากความซาบซึ้งต่อชาวพื้นเมือง หรือ พระเจ้าที่ช่วยให้ตนมีพืชพันธุ์ธัญญาหารรับประทานอย่างอุดมสมบูรณ์ ซึ่งไม่ต่างจากการขอบคุณน้ำ ซึ่งมีอยู่ใน ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ และสายน้ำต่างๆ ที่มีคุณกับมนุษย์อย่างเหลือคณานับตามคติไทยแต่ยุคโบราณ ด้วยการจัดงานลอยกระทงเพื่อระลึกถึงคุณ บูชา ขอขมาต่อน้ำในทุกแหล่ง

วันขอบคุณของชาวอเมริกันมีเรื่องเล่าย่อๆ ว่า เมื่อชาวอังกฤษกลุ่มหนึ่งมีความปรารถนาดินแดนเสรีในการประกอบพิธีกรรม และปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อของตน และปรารถนาดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ด้วยดินดำน้ำชุ่ม ที่ทำมาหากินได้ดีกว่าเดิม จึงรวบรวมสมัครพรรคพวกที่ไปประกอบศาสนกิจด้วยกันจำนวน 103 คน รวมกับกัปตันและลูกเรือ เป็น 130 คน ได้เดินทางออกจากท่าเรือพลีมัท (Plymouth)ในประเทศอังกฤษวันที่ 6 กันยายน 1620 ข้ามมหาสมุทรแอตแลนติคถึงอเมริกาเหนือแถบ รัฐแมสซาชูเซตส์ในปัจจุบัน เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 1620 แล้วเดินเรือต่อไปทางใต้อีก 2 วันจึงจอดเรือเหยียบแผ่นดินที่ท่าเรือพลีมัทรอค เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 1620

เมื่อคณะผู้แสวงบุญและแสวงโชคลงจากเรือแล้ว ก่อนจะตั้งรกรากลงหลักปักฐาน ณ จุดนั้น **ทุกคนได้ลงนามในสัญญา Mayflower Compact คือ ข้อตกลงร่วมกันว่าทุกคนจะปฏิบัติตามกติกาที่ได้ร่วมกันลงนามนั้น** นี่คือ เมล็ดพันธุ์แห่งประชาธิปไตยที่พวกเขาได้ฝังลงในดินแดนที่เขาเรียก โลกใหม่ New World หรือ หรือ สวรรค์แห่งใหม่ New Heaven ที่พวกเขาใฝ่ฝันถึงและได้มายืนอยู่ต่อหน้าแล้ว

เนื่องจากเดือนพฤศจิกายน อากาศหนาวเหน็บตามลำดับ พวกผู้ชายทุกคนพยายามเร่งรีบทำงานหนักเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยป้องกันความหนาว ที่กำลังโจมตีเข้ามาทุกทิศทางโดยด่วน เนื่องจากความหนาวเหน็บ และหิมะเริ่มโปรยปรายและตกลงมาหนักขึ้นทุกวัน การทำงานเป็นไปอย่างล่าช้า แต่ไม่ช้าพวกเขาก็พอจะมีที่พักพิงหลับนอนได้บ้างแม้จะไม่หนาแน่นและอบอุ่นพอ เมื่อถึงเดือนมกราคม หิมะตกลงอย่างหนัก นักแสวงบุญเหล่านี้เจ็บป่วยล้มตายไปเกินครึ่งของจำนวนที่เดินทางมา เด็กหลายคนเป็นกำพร้าพ่อบ้างแม่บ้าง หรือ บางคนกำพร้าทั้งพ่อและแม่ ส่วนที่มีชีวิตอยู่ก็จัดการฝังศพที่พากันล้มเจ็บและตายดั่งใบไม้ร่วง และจากนั้นก็ช่วยกันดูแลเด็กๆ อย่างเต็มความสามารถตามเหตุปัจจัยที่จะอำนวย

ฤดูหนาวที่แสนโหดร้ายสำหรับพวกเขาผ่านพ้นไปอย่างเชื่องช้า และฤดูใบไม้ผลิก็ก้าวเข้ามาพร้อมกับนำความอบอุ่นมาฝากทุกคน อากาศอบอุ่นขึ้นตามลำดับจนกระทั่งวันที่ 31เดือนมีนาคม 1621 ชาวอินเดียนแดงพื้นเมืองสองคนก็ปรากฏตัวขึ้น ตามปกติผู้อพยพทุกคนกลัวชาวอินเดียนแดงพื้นเมืองมากเพราะได้รับการบอกเล่าว่า บุคคลเหล่านี้โหดเหี้ยมถึงกับกินเนื้อคน ผู้อพยพได้ผ่านฤดูกาลอันหนาวเหน็บแล้ว แต่ยังหวาดผวาชาวพื้นเมืองอีกด้วย เมื่อชาวพื้นเมืองสองคนเดินเข้ามาที่กระท่อมที่พวกอพยพพักอยู่ กล่าวคำต้อนรับด้วยภาษาอังกฤษที่แปร่งๆ แบบคนพูดอังกฤษภาษาที่สองว่า ยินดีต้อนรับทุกท่าน นั่นแหละผู้อพยพรู้สึกใจชื้นอบอุ่นขึ้น เป็นอันว่าตอนนี้ผู้อพยพทุกคนรู้สึกอบอุ่นทั้งกายและใจ

ชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง อาสาสอนวิธีจับปลา วิธีล่าสัตว์ วิธีเตรียมดินปลูกพืช วิธีปลูกพืช และวิธีการดำรงชีพในฤดูกาลต่างๆ ให้ผู้อพยพได้ทราบ พืชที่ปลูกกันในฤดูใบไม้ผลิต่อกับฤดูร้อนนั้นประกอบด้วย ฟักทอง ถั่ว ข้าวโพด นอกจากนี้ชาวอินเดียนแดงพื้นเมืองยังสอนวิธีการหาสมุนไพรต่างๆ มารักษาโรคอีกด้วย นับว่าชาวพื้นเมืองให้ความช่วยเหลือผู้อพยพอย่างมาก

ฤดูร้อนที่ผู้อพยพทำงานอย่างสนุกสนานและมีชีวิตชีวาในดินแดนใหม่ค่อยๆ ผ่านพ้นไป พืชที่ปลูกไว้ให้ผลอย่างงดงามทุกชนิด บ้านช่องที่อยู่อาศัยก็ถูกสร้างขึ้นใหม่ อย่างมั่นคงพร้อมที่จะต้อนรับฤดูหนาวที่กำลังจะก้าวเข้ามาได้เป็นอย่างดี ฤดูหนาวคราวหน้าคงจะได้อยู่ในบ้านที่อบอุ่นไม่มีใครป่วยไข้บาดเจ็บล้มตายอย่างปีที่ผ่านมาอีก พวกเขาช่วยกันเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรที่ออกมาเป็นที่น่าพอใจ ครั้นเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จแล้ว พวกเขารู้สึกประทับใจ ซาบซึ้งความช่วยเหลือที่ชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง มอบให้ตลอดเวลาที่รู้จักกัน จึงปรารถนาที่จะจัดงานเลี้ยงขอบคุณขึ้น เมื่อเตรียมการเรื่องราวต่างๆ อย่างพร้อมเพรียงแล้วจึง**กำหนดวันจัดงาน ขอบคุณพวกเขาขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 4 ของเดือนพฤศจิกายน 1621** เป็นวันจัดเลี้ยง ผู้อพยพได้เชิญผู้นำชนเผ่าชาวพื้นเมืองและสมาชิกชาวพื้นเมือง มากินเลี้ยงและรื่นเริงด้วยกัน

ผู้อพยพได้ใช้พืชที่ได้จากการเพาะปลูกมาทำเป็นอาหารต่างๆ ตามแบบชาวยุโรป ส่วนชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง ได้นำ ไก่งวง ปลา กุ้ง เนื้อกวาง และผลไม้ป่าอื่นๆ จำนวนมากมาร่วมเลี้ยงฉลองกัน งานเลี้ยงฉลองดำเนินไปถึง 3 วันเต็มจึงเลิกรา

ตั้งแต่บัดนั้นมาพอถึงวันพฤหัสบดีที่ 4 ของเดือนพฤศจิกายน ไม่มีกำหนดแน่นอนว่า เป็นวันที่เท่าไร ก็จะได้จัดงานขอบคุณสืบต่อกันมาถึงปัจจุบันนี้ **อาหารเด่นของเทศกาลนี้ที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือ อาหารที่ประกอบด้วยไก่งวงและฟักทอง** ส่วนสูตรอาหารก็ปรับและปรุงไปตามความนิยม แต่ไม่ลืมเครื่องประกอบทั้งสองประการนี้ที่คู่กันมาตั้งแต่เริ่มตั้งประเทศอเมริกา

ผู้อพยพเหล่านี้เรียกว่า กลุ่ม ผู้แสวงบุญ หรือ นักเดินทาง (Pilgrims) เดิมนั้นคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่แยกตัวออกมาจากคริสต์ศาสนานิกายโรมัน

แคทอลิก ศึกษาคัมภีร์ไบเบิลโดยตรง มุ่งเน้นเฉพาะพระวจนะจากไบเบิลเท่านั้น เพราะถือว่า พระวจนะจากคัมภีร์เท่านั้นที่บริสุทธิ์ จึงเรียกกลุ่มตนเองว่า **Puritan แปลว่า บริสุทธิ์** จุดประสงค์หลักของการอพยพมายังอเมริกาเหนือนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติศาสนกิจของตนอย่างอิสระไม่ถูกคุกคามจากฝ่ายต่อต้าน ซึ่งคอยคุกคามอยู่แทบจะตลอดเวลา พวกเขาจึงต้องหลบๆ ซ่อนๆ ศึกษาคัมภีร์และปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อของพวกเขา

ดินแดนที่พวกเขามุ่งมาตั้งหลักใหม่นี้**เรียกว่า New world แปลว่า โลกใหม่ คือ โลกที่มีสิ่งใหม่ๆ ให้สร้างสรรค์มากมาย** บางทีก็เรียกดินแดนแห่งนี้ว่า **New Heaven คือ สวรรค์ใหม่ ที่หมายถึงสถานที่ให้สิทธิ์เสรีในทางศาสนาอันจะนำชีวิตเขาไปสู่สวรรค์** หรือ เมื่อดินแดนแห่งนี้อุดมสมบูรณ์หรือเท่ากับดินแดนสัญญาของพระเจ้าที่กล่าวไว้ในไบเบิล ก็เรียกว่า สวรรค์ใหม่ได้

มีประเด็นถามกันว่า ตกลงพวกเขาจัดงานวันขอบคุณนั้นขอบคุณใครกันแน่ **ถ้าจะมองจากสายตาชาวพุทธที่ไม่เชื่อในพระเจ้า และเชื่อในความดีงามของมนุษย์ก็ตอบว่า ขอบคุณชาวอินเดียนท้องถิ่นนั้นเอง** เพราะทางพระพุทธศาสนาสอนไว้ใครเคยให้ความอุปการะหรือมีบุญคุณก็ต้องกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลนั้น **ดั่งพระสารีบุตรที่แสดงความกตัญญูต่อพราหมณ์คนหนึ่งด้วยระลึกถึงข้าวทัพพีเดียวที่พราหมณ์เคยตักบาตร**

แต่ถ้าพิจารณาจากภูมิหลังของพวกเขาเองที่เป็นนักการศาสนาที่เคร่งครัดและนับถือพระเจ้าสุดจิตสุดใจ วันขอบคุณที่จัดขึ้นนี้ ไม่มีทางคิดเป็นอย่างอื่นไปได้นอกจากขอบคุณพระเจ้าเท่านั้น เพราะพระเจ้าดลบันดาลทุกสิ่งทุกอย่าง การปรากฏตัวขึ้นของชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง 2 คน คือ การดลบันดาลของพระเจ้าให้ทั้ง 2 คนเดินทางมาให้ความช่วยเหลือ และตั้งแต่บัดนั้นมาชีวิตของพวกเขาดี

ขึ้นไม่ได้รับอันตรายจากชาวพื้นเมือง มีแต่ได้รับความช่วยเหลืออย่างดีมีมิตรภาพ พวกเขาก็เชื่อว่า ทุกอย่างล้วนเป็นลิขิตแห่งพระกรุณาพระเจ้าทั้งสิ้น เมื่อมีชีวิตที่ดีขึ้น จึงต้องจัดวันขอบคุณพระเจ้าที่ประทานชีวิตที่ปลอดภัยและสะดวกสบายมาให้

ส่วนคติธรรมวันลอยกระทงของพวกเราในแง่ศาสนาก็เชื่อกันว่า พวกเราลอยกระทงไปบูชารอยพระพุทธบาทที่แม่น้ำนัมมทามหานที และเรื่องของการเห็นคุณค่าของน้ำก็แสดงออกตามหลักความกตัญญูกตเวทีว่า น้ำช่วยให้ชีวิตรอดและดำรงชีวิตอยู่ได้เพราะอาศัยสิ่งต่างๆ ที่ผลิตและสร้างมาจากน้ำ เราจึงหาโอกาสบูชา ขอขมาต่อน้ำที่มีพระคุณต่อเรา **พวกเราจึงขอบคุณพระพุทธเจ้าที่สอนให้เราเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ เช่น น้ำ เป็นต้นและขอบคุณน้ำที่มีคุณต่อชีวิตของเราโดยตรง**

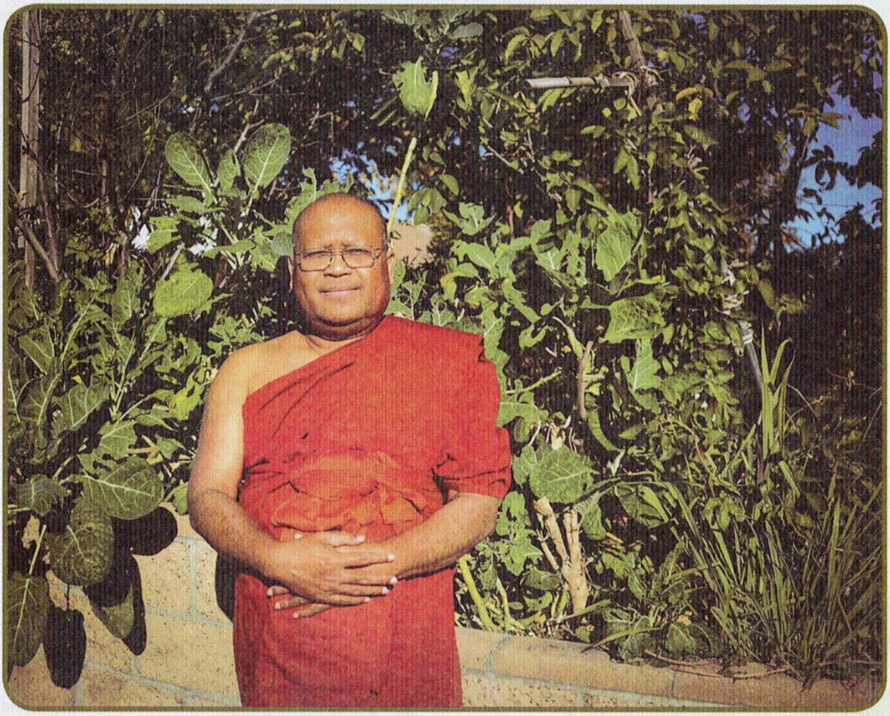
ความกตัญญูรู้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ ของมนุษย์และช่วยกันแสดงความเคารพรักต่อสิ่งนั้นด้วยการช่วยกันดูแลรักษาประดุจว่าสิ่งนั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตก็จะช่วยให้โลกยังคงอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่จะค้ำจุนชีวิตทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ตราบเท่านานแสนนานสืบไป

ดร.พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ

เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2561 เวลา 2.38 น.

เมื่อจิตสดใส ทำอะไรก็มีความสุข

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า **"ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นหัวหน้า ใจประเสริฐ ใจเป็นตัวนำความสำเร็จ"** ถ้าใจผ่องใส ทำ พูด หรือ คิดอะไร ก็จะดีไปหมด ตรงกับคติแบบไทยๆ ว่า **"ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว"** ใครที่ทำงานกับเจ้านายดี ย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานยิ่งๆ ขึ้นไป เหมือนกับใจดีที่สั่งการให้กายทำอะไร วาจาพูดอะไร ล้วนเป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นประโยชน์ตน และเป็นประโยชน์ผู้อื่นทั้งสิ้น

เมื่อใจผ่องใส เข้านอนเวลาไหนก็หลับง่ายหลับสบายเวลานั้น คนที่จิตใจดีจิตใจผ่องใส แม้ไม่ได้เข้าห้องนอน ไม่ได้เตรียมที่นอนอย่างเป็นเรื่องเป็นราวก็สามารถหลับได้ทั้งๆ ที่ยังมิได้นอน เช่น เวลานั่งฟังธรรมแล้วหลับ นั่งรถโดยสารไปไหนมาไหน เดี๋ยวเดียวก็หลับ ทั้งๆ ที่ท่านั่งก็ไม่สะดวกสบาย แต่เมื่อใจสบายหลับง่ายหลับลึก คนที่หลับดีหลับง่ายหลับลึกนับว่าเป็นคนที่จิตใจผ่องใส ไม่ขุ่นมัวทีเดียว

ยามตื่นนอนตอนเช้า ถ้าตื่นขึ้นมาด้วยจิตใจผ่องใสไม่มีอะไรขุ่นข้องค้างใจยามตื่นนอนก็รู้สึกสดชื่น การเริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการทำกิจวัตรประจำวันก็ราบรื่นลื่นไหลสะดวกสบาย ทุกอย่างเป็นไปด้วยความพอใจและเป็นสุข สังเกตให้ดีๆ **วันที่ใจดีเป็นวันที่มีความสุขและความสำเร็จมากกว่าวันที่ใจร้ายขุ่นมัว**

คนดีมีจิตผ่องใส เวลาทำอาหารรับประทานก็ทำได้สวย ดี มีคุณภาพ เวลาใครรับประทานอาหารอร่อยๆ มักจะถามว่า คนปรุงอาหารใส่อะไรเป็นพิเศษลงไปในอาหารนะจึงอร่อยเช่นนี้ มักจะมีคำตอบว่า นอกจากเครื่องปรุงครบถ้วนแล้วยังใส่น้ำใจลงไปด้วย น้ำใจที่ว่านี้ คือ น้ำใจที่ใสสะอาดนั่นเอง เพราะเมื่อใจใสสะอาดความเคลื่อนไหวในการปรุงอาหารต่างๆ ก็ดำเนินไปอย่างพิถีพิถันถี่ถ้วนในทุกขั้นตอนทั้งเบื้องต้นท่ามกลางและที่สุด

เมื่อรับประทานอาหารก็เช่นกัน ในวันที่ใจผ่องใสไม่ขุ่นมัว อาหารที่วางอยู่ตรงหน้าไม่ว่าจะได้รับการปรุงจากผู้ปรุงมีฝีมือขนาดไหน จะปรุงเพียงง่ายๆ หรือปรุงอย่างพิถีพิถัน ก็รับประทานได้อร่อยมีความสุข จิตใจที่ผ่องใสรับประทานอะไรก็อร่อย จิตผ่องใสรวบรวมเครื่องปรุงอันเป็นทิพย์เอาไว้ครบครัน ไม่ว่าจะรับประทานอาหารของชาติไหน มีความพิถีพิถันในการปรุงมากน้อยเพียงใด แต่สาร

ทิพย์จากจิตใจผ่องใสทำให้อาหารอร่อยทุกครั้งที่ลิ้นได้รับรส ลิ้นจึงทำงานตามสั่งของจิตใจที่เป็นทิพย์แล้วแสดงผลออกมาเป็นอาหารทิพย์ที่แสนอร่อย

เวลาขับรถไปทำงาน วันใดที่ตื่นเช้าขึ้นมาจิตใจผ่องใสไม่ขุ่นมัว การขับรถหรือการออกเดินทางด้วยรถเมล์ประจำทาง ถ้าหากขับรถหรือนั่งรถด้วยจิตใจที่ผ่องใสไม่ขุ่นมัวแล้ว ไม่ว่าจะนั่งรถยี่ห้อใด จะใกล้จะไกลแค่ไหน ความสุขก็ตามไปทุกหนทุกแห่ง ไม่มีข้อจำกัดหรืออะไรจะขวางกั้นได้ **เมื่อใจผ่องใสไม่ถูกกิเลสทำให้ขุ่นมัว ต้องมีความสุขแน่ๆ แม้ฟ้าก็มิอาจกั้น เป็นความสุขแบบอกาลิโก สุขไม่เลือกที่ สุขไม่เลือกเวลา ขอเพียงจิตใจผ่องใสแล้วสุขจะมาหาทันที**

เวลาทำงาน ไม่ว่างานอะไร หากทำด้วยจิตใจที่ผ่องใส การทำงานนั้นจะทำด้วยความสุข บรรดาคณาจารย์ระดับแนวหน้าของเมืองไทยได้กล่าวเรื่องการทำงานเอาไว้หลายแห่ง เช่น **หลวงพ่อปัญญานันทะกล่าวว่า "งาน คือ ชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน"**

ตรงนี้ต้องขยายความว่า พระมหาเถระระดับหลวงพ่อปัญญานันทะมีจิตสงบเย็นอยู่ตลอดเวลา ท่านรักการทำงานเพื่อเพื่อนมนุษย์ตลอดเวลา ท่านจึงบอกว่า ทำงานให้สนุกเป็นสุขเมื่อทำงาน ความรู้สึกสนุกและเป็นสุขกับงานต้องมาจากจิตใจที่ผ่องใสเท่านั้น ถ้าขณะทำงานจิตใจผ่องใส เป็นสุขแน่ๆ แต่ถ้าทำงานไปบ่นไป วิตกกังวลไป เกลียดชังแก่งแย่งกันไป ทำงานไปนานเท่าไรคงไม่พานพบความสุขเป็นแน่แท้ **หลวงพ่อพุทธทาสก็กล่าวว่า "สุขแท้มีแต่ที่งาน"** ท่านคือพยานปากเอกที่ว่า **"สุขแท้มีแต่ที่งาน"** ผลงานของท่านออกมามากมาย กล่าวกันว่า ถ้านำเอาหนังสือที่ท่านประพันธ์และจากการถอดคำที่ท่านแสดงธรรม มาเผาร่างท่าน เผาท่านเหลือแต่เถ้าถ่านหนังสือก็ยังเหลืออีกมหาศาล คนรักงานเป็นสุขกับงาน

อย่างท่าน มาจากจิตของท่านผ่องใสเต็มที่ไม่มีขุ่นมัวนั้นเอง นอกจากนี้เรามักจะเห็นว่า ชาวนาชาวสวนทำงานเหนื่อยทั้งวัน พอตอนเย็นเดินทางกลับบ้าน ยังส่งเสียงร้องเพลงกันลั่นทุ่งได้อย่างสบาย ทั้งเหนื่อยทั้งหิว ร้องเพลงเข้าไปได้อย่างไร ก็ร้องมาจากจิตที่สดชื่นเบิกบานนั่นเอง นี่แหละพยานที่จะยืนยันว่า สุขแท้มีแต่ที่งาน เพราะในที่ทำงานมีเสียงเพลงลอยออกมาให้ได้ยิน

ในสมัยพุทธกาลมีเรื่องเล่าว่า หญิงคนหนึ่งตำข้าวไปด้วยร้องเพลงไปด้วยอย่างมีความสุข มีพระสงฆ์เดินธุดงค์ผ่านมาได้ฟังเพลงของหญิงตำข้าวคนนั้น บรรลุธรรม เสียงเพลงจากเธอก็ออกมาจากจิตที่ผ่องใสไม่ขุ่นมัว แม้เวลาที่เธอทำงานหนักอาบเหงื่อเปียกโชก แต่เมื่อจิตของเธอผ่องใส เธอจึงร้องเพลงออกมาได้ ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานไม่ทำให้คนที่จิตผ่องใสเป็นทุกข์ได้ จิตของเธอที่ผ่องใสอยู่เหนือความทุกข์แม้เวลาที่กำลังทำงานหนัก

หรือเวลาที่คนพายเรือให้ผู้เดินทางโดยทางแม่น้ำ แม้การพายเรือจะเหนื่อยแต่ใจไม่เหนื่อยตาม พายเรือไปร้องเพลงไปด้วย กลายเป็นเพลงเรือที่ร้องสืบต่อกันมาในบรรดาคนที่โปรดปรานการทำงานด้วยจิตใจผ่องใสไม่ขุ่นมัว

มีคนชอบตั้งคำถามว่า ความสุขอยู่ที่ไหน หากพิจารณาตามธรรมข้อนี้แล้วตอบอย่างไม่ลังเลว่า ความสุขอยู่ที่ใจที่ไม่ขุ่นมัว จะหาความสุขอย่างไร หาจากใจที่ไม่ขุ่นมัว ข้อปฏิบัติเพื่อความสุขที่ทุกคนก็ทำได้คือ หลีกเลี่ยงการทำ การพูด และการคิดที่ทำให้จิตขุ่นมัว พยายามทำกิจกรรมที่ทำให้จิตผ่องใส รักษาจิตผ่องใสไว้อย่างมีคุณค่าเพราะเป็นที่มาแห่งความหมายของชีวิตทั้งปวง

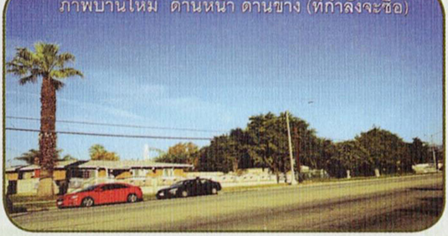
สรุปว่า ทุกคนเกิดมาปรารถนาความสุข เมื่อปรารถนาความสุข จึงแสวงหาความสุขหลายๆ แบบตามที่ตนเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสุข วิถีแห่งความสุขจึงไม่ใช่วิถีใดวิถีหนึ่งที่แน่นอนตายตัว จะเป็นวิธีใดก็ได้ ที่คิดทำพูดแล้ว จิตใจไม่ขุ่นมัว ไม่ทำลายความปกติและความผ่องใสแห่งจิตใจ กิจกรรมเหล่านั้นล้วนเป็นกิจกรรมนำมาซึ่งความสุขได้ รักษาใจไว้ให้ดีๆ เมื่อใจดี ความดีอื่นๆ จะไหลมาเทมาสู่ชีวิตตามความเหมาะสมแห่งเหตุปัจจัยเป็นแน่แท้

ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา
วันที่ 9 สิงหาคม 2561 เวลา 10.38 น

ร่วมกันถวายที่ดินในพระพุทธศาสนา

เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2561 เวลา 16.00 -17.00 น. วัดพุทธปัญญาจัดการประชุมร่วมคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหารสมัยสามัญ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามวาระ 2 ปี พ.ศ. 2562- พ.ศ. 2564 ซึ่งคณะกรรมการชุดใหม่จะเริ่มทำหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป เมื่อที่ประชุมร่วมได้เลือกตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหารเสร็จแล้ว ที่ประชุมร่วมได้พิจารณาโครงการซื้อที่ดินขยายวัดพุทธปัญญา อย่างละเอียดรอบคอบรอบด้าน จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบโครงการซื้อที่ดินขยายวัดพุทธปัญญา และร่วมอนุโมทนาสาธุการอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อให้ท่านสาธุชนชาววัดพุทธปัญญา ชุมชนคนรักธรรม และพุทธศาสนิกชนได้มีส่วนร่วมในการซื้อที่ดินถวายไว้ในพระพุทธศาสนาและอนุโมทนามหากุศลในครั้งนี้ จึงได้นำเสนอโครงการนี้แก่ท่านพุทธศาสนิกชนได้พิจารณาตามหลักการที่ว่า วัดในพระพุทธศาสนา เป็นของประชาชน โดยประชาชน ขอเชิญอ่านโครงการร่วมกัน เพียงท่านอ่านโครงการนี้จนจบชาววัดพุทธปัญญาก็ปลาบปลื้มปีติเป็นที่ยิ่งแล้ว

ภาพบ้านใหม่ ด้านข้าง (ที่กำลังจะซื้อ)

ภาพบ้านใหม่ ด้านหน้า ด้านข้าง (ที่กำลังจะซื้อ)

โครงการซื้อที่ดินขยายวัดพุทธปัญญา

1157 Indian Hill Blvd. Pomona, CA 91767.
Tel.9096291771.

หลักการ : ซื้อที่ดินพร้อมบ้านที่ติดอยู่กับวัดพุทธปัญญา ราคา 390,000 ดอลล่าร์ เพื่อขยายพื้นที่วัดและจัดสถานที่ให้ร่มรื่นเพื่อการฟังธรรม เดินจงกรม นั่งสมาธิ ของพุทธศาสนิกชน และเป็นที่พักของพระสงฆ์เพื่อการภาวนา ซึ่งตั้งชื่อว่า **ภาวนาภิรตาราม ซึ่งแปลว่า สถานที่อันน่ารื่นรมย์โน้มใจให้ยินดียิ่งในการภาวนา**

เหตุผล : เนื่องจากวัดพุทธปัญญามีพื้นที่และเสนาสนะค่อนข้างจำกัด เพื่อการพักอาศัยทั้งของพระภิกษุสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับ การศึกษา ปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมพระพุทธศาสนามาเป็นเวลาร่วม 20 ปี มาแล้ว คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ที่มาร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอยู่เป็นประจำ ณ วัดพุทธปัญญา มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า วัดควรจะซื้อที่ดินพร้อมบ้านที่ติดกับวัดพุทธปัญญาเพื่อขยายพื้นที่ของวัดให้กว้างขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น แต่เนื่องจากเหตุปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆ ในการซื้อ เช่น เงินสำหรับจ่ายค่าที่ดิน ยังไม่พร้อม จึงชะลอข้อเสนออันประกอบไปด้วยกุศลเจตนาของท่านสาธุชนเรื่อยมาเพื่อรอความพร้อมเท่าที่จะเป็นไปได้

บัดนี้พุทธศาสนิกชนมีความรักสามัคคีกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นอย่างดี คุณธรรมสำคัญข้อนี้คือพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลักดันความฝันของท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายไปสู่ความจริงได้ ด้วยความร่วมมือ ร่วมแรงและร่วมใจบริจาคทรัพย์ตามกำลังศรัทธาเพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน ดังที่แจ้งมาถวายไว้ใน

พระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา ปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่พุทธศาสนิกชนและเพื่อนมนุษย์ไม่มีที่สุดไม่มีประมาณตามพุทธปณิธานแห่งการประกาศพรหมจรรย์สืบไป

จุดประสงค์

1. เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา

2. เพื่อสนองตอบข้อเสนออันประกอบด้วยกุศลเจตนาของพุทธศาสนิกชนที่มักจะเสนอว่า วัดควรจะซื้อที่ดินพร้อมบ้าน ที่ติดกับวัดเพื่อขยายวัดให้กว้างขวางขึ้นเพื่อประโยชน์การใช้งานในด้านต่างๆ ของพระพุทธศาสนามากขึ้น

3. เพื่อเป็นที่พักของพระภิกษุสงฆ์ทั้งที่ปฏิบัติศาสนกิจประจำอยู่ที่วัดพุทธปัญญาและพระอาคันตุกะที่เดินทางมาเพื่อการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจการพระพุทธศาสนา

4. เพื่อจัดเสนาสนะให้ร่มรื่นเหมาะสมแก่การศึกษาธรรมและการเจริญภาวนาตามแบบพระพุทธศาสนา

5. เพื่อเป็นที่จอดรถชั่วคราวเวลามีงานเทศกาลต่างๆ

6. เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ของพุทธศาสนิกชนผู้มีกุศลเจตนาเสียสละทรัพย์ซื้อที่ดินถวายไว้ในพระพุทธศาสนาด้วยความปรารถนาร่วมกันว่า พระพุทธศาสนาจะมั่นคงและยั่งยืนในประเทศสหรัฐอเมริกา

วิธีการดำเนินการ

1. ประสานงานและตกลงราคากับเจ้าของที่ดิน

2. เสนอโครงการแก่คณะกรรมการอำนวยการและคณะบริหารวัดพุทธปัญญาเพื่อเห็นชอบและอนุโมทนา

3. ปรึกษาหารือเรื่องการหาทุนเพื่อจ่ายค่าที่ดิน

4. ปรึกษาหารือถึงวิธีการโอนที่ดินจากเจ้าของทรัพย์สินมาเป็นสมบัติของวัดพุทธปัญญา เพื่อใช้งานร่วมกันในศึกษา ปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเต็มสติกำลัง

แหล่งเงินค่าที่ดิน

1. เงินบริจาคจากพุทธศาสนิกชนผู้ใจบุญ ที่สนับสนุนโครงการนี้ด้วยความศรัทธา

2. เงินยืมจากพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนาและเชื่อมั่นในความสามารถ และความซื่อตรงของคณะสงฆ์และคณะกรรมการวัดพุทธปัญญา ว่าจะสามารถชำระคืนเงินยืมได้ตามเวลาที่กำหนดหรือเร็วกว่าเวลาที่กำหนด

3. เงินกู้จากสถาบันการเงินซึ่งต้องผ่านการพิจารณาร่วมอย่างรอบคอบของคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหารวัดพุทธปัญญา

4. เงินจากการระดมทุนตามวิถีพุทธที่ไม่เบียดเบียนใครๆ ให้จิตใจขุ่นมัว เช่น การทอดผ้าป่า ในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 31 พฤษภาคม 2562 รับเงินบริจาคจากพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธาและเตรียมการทำสัญญาและโอนเงินยืมตามที่มีผู้ปวารณาไว้

วันที่ 1-30 มิถุนายน 2562 ดำเนินการเรื่องเอกสารการจ่ายเงินและการโอนที่ดิน

วันที่ 4 กรกฎาคม 2562 พุทธศาสนิกชนร่วมกันทำพิธีถวายที่ดินไว้ในพระพุทธศาสนาแก่คณะสงฆ์ที่จรมาจากทิศทั้ง 4 ตามพระธรรมวินัย ปลูกต้นสาละ ปลูกต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าเคยประสูติและปรินิพพาน และปลูกต้นโพธิ์ ต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสรู้ลง ณ ที่ดินผืนใหม่ของพระพุทธศาสนา เป็นสัญลักษณ์บ่งชี้ว่า พระพุทธศาสนาจะหยั่งรากลึกมั่นคงบนผืนแผ่นดินนี้ อันจะนำมาซึ่งความปลาบปลื้มแก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วกัน

ขอบคุณท่านพุทธศาสนิกชนทุกท่านที่อ่านโครงการนี้จนจบ มหากุศลใดที่เกิดขึ้นจากการซื้อที่ดินถวายไว้ในพระพุทธศาสนา เพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนยาวนานสืบไป ขอมอบกุศลทั้งหลายเหล่านั้นแก่ท่านสาธุชนทั้งหลาย ขอท่านสาธุชนทั้งหลายจงประสบจตุรพิธพรชัย 4 ประการคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัว หน้าที่การงาน มีความสำราญทั้งกายและใจตลอดกาลเทอญ

ติดต่อสอบถาม

ผู้มีจิตศรัทธาจะร่วมบริจาคเงินซื้อที่ดินตามศรัทธา ติดต่อสอบถาม
วัดพุทธปัญญา 1157 Indian Hill Blvd. Pomona, CA 91767.
Tel. 9096291771

ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา
วันที่ 15 ธันวาคม 2561 เวลา 18.38 น.

ประวัติ ดร. พระมหาจรรยา สุทฺธิญาโณ

ชื่อ	ดร.พระมหาจรรยา
ฉายา	สุทฺธิญาโณ
นามสกุล	คงจินดา
เกิดวันที่	2 มกราคม 2502 ณ อ.หลังสวน จ.ชุมพร
บรรพชา	วันที่ 22 เมษายน 2515 อายุ 13 ปี
อุปสมบท	วันที่ 27 มีนาคม 2523 อายุ 21 ปี ณ วัดขันเงิน ต.วังตะกอ อ.หลังสวน จ.ชุมพร
การศึกษา	**ปริยัติธรรม** นักธรรมชั้นเอก เปรียญธรรม 7 ประโยค

ปริญญาตรี

พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปูนา ประเทศอินเดีย

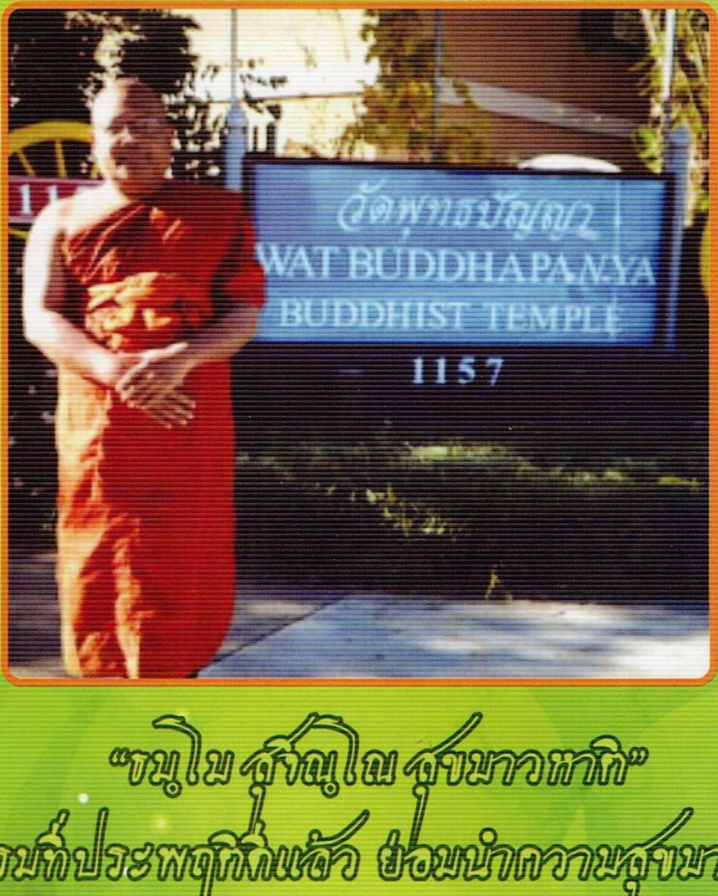
ปริญญาเอก

รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาราณสี
ประเทศอินเดีย โดยมีวิทยานิพนธ์เรื่อง
"การศึกษาแนวคิดทางการเมืองและสังคมของพระพุทธเจ้า"
"A Study of the Buddha Socio – Political Ideas"

งานเพื่อพหูชน
- พระธรรมทูตพิเศษสายประเทศสหรัฐอเมริกา ปฏิบัติหน้าที่ ณ วัดพุทธปัญญา โดยการอาราธนาของพุทธศาสนิกชนให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและประธานคณะกรรมการอำนวยการ วัดพุทธปัญญา
  1157 Indian Hill Blvd. Pomona, CA 91767.
  Tel 909-629-1771
  Facebook: Wat Buddhapanya (วัดพุทธปัญญา)
- อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธธรรม เมืองวิลโลว์บรูค รัฐอิลลินอยส์
- จัดรายการแสดงธรรมทาง Wat Buddhapanya Facebook Live ทุกวัน เวลา 6.30 น. รายการธรรมทานจากวัดพุทธปัญญา และเวลา 17.00 น. รายการธรรมะหลายมิติ ตามเวลาท้องถิ่นรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

ขอบคุณพระภิกษุสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ที่ร่วมบริจาคหนังสือเล่มนี้

1. คณะพุทธศาสนิกชนวัดพุทธธรรม เมืองวิลโลบรูค รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา
2. คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนวัดทุ่งเศรษฐี เมืองนอร์วอร์ค รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
3. คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนวัดพุทธปัญญา เมืองโพโมน่า รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
4. คณะพุทธศาสนิกชนชุมชนคนรักธรรมกริฟฟิธพาร์ค มหานครลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

"ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ"

ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้